

**Epitomata sup nouē libros
Galerij maximi de dictis fa
ctisq meorabilib⁹ diligēter ⁊
accurate a mgro Johanne
Honorio Cubitēsi recollecta**

**¶ Epigramma Magistri Andree Sabani
Landauensis ad Candidum Lectorem.**

**¶ Ut datur hybleis apibus lacus multa laboris
Cum stipant densis aurea mella fauis
Cum repetunt vernis redolentia floribus arua
Condere celestis cum iuuat artis opus
Sic age : ne dubites : pigeat nec : candide lector
Huic operi eternum contribuisse decus.
Hic labor et studium patet : hic agitatio mentis.
Hic viget historie non moriturnus honos.
Nectareos docti pressit quos cura magistri
Gustabis succos : hicq peritus eris.**

Johānes Honorij Crispus Lubitensis Christophoro Cr

sino Cracouiensi discipulo suo Salutem dicit eternā.

Epitōdata

Excerpsi nuper dū p oclū licuit ex Valerij Mar-
imi clarissimi Historici libris Epitomata. id est
breuiaria: omiaq; in vnū opusculū p me recolle-
cta impressori tradidi imprimenda. q; ea putauī

tibi tuiq; similibus summati libare historias Valerij volen-
tibus putilia fore. Opinor em̄ adoleſcētes: qui historijs gau-

Cōpendiū

dent: si hoc compendiū diligenter legerint longe amplius p
mensēs ex hac moderata breuitate in historiā lectione posse

Precepta

pficere q; si p triplū aut quadruplū aliter insudauerint. cum

breuia esse

Horatius noster dicat. Quicq; picipies esto breuis vt cito di-

debēt fm

cta Percipiant animi dociles teneātq; fideles. Abbreviatoris

hora. i ar.

ergo officio functus sum. Breuiaria rerū memorabiliū recol-

poetica.

legi. Te vō nō lateat mi Christophore breuiariū latine dici id

Breuiariū

q; nō plenā amplectit̄ historiā. sed breuē quandā traditionē

latie dicit.

rerū illustriū. quanq; Seneca li. v. eplaz scripsit breuiarium

Seneca li.

vulgariā esse parūq; latinā dictionē. Alii em̄. Olim cū latine

v. eplariū.

loqueremur summariū vocabat̄ id q; nūc vulgo breuiariū

ad Lucil.

dicit. At refraganē in hoc Seneca optimi auctores. Namq;

Plinius in

Plinius luculentissimus scriptor sic dicit li. viij. ca. xvi. Hoc

septimo.

est breuiariū eius ab oriente. Idem ait in xviij. Verū vt piter

Suetoni

om̄is culture quoddā breuiariū peragat. Et Tranquillus in

8 Augusto

vita Cesaris Augusti breuiariū vocat id q; Seneca tradit di-

ci debere summariū. Verba Tranquilli sunt. Tertio breuiariū

tocius imperij. Idē in libello de claris grāmaticis. Alterū bre-

Laus his-

uiario rex oīm romanaz instruxit. Sed de breuiario hacten

torie et uti

¶ Scire etiā te velim maximā ex historia nobis prestari utili-

litas.

tatē. Recte igit̄ Philelphus dicit. Nō parū in se fructus ha-

Philelph

bet et domi et foris rerū gestarū cognitio. Et reuera Historiā

Josephus

ignorare est inter pueros versari: quā qui retinuit apud oēs

statuā p-

celebratissimus extitit. vt Josephus: qui ob historias Rome

meruit.

statuā pmeruit. De historia aptissime dici potest illd Horatij

Equi
de in
piet
ria
tros
est te
hec h
semli
utiliss
perim
est is q
mores
silus
poggij
ait. S
incepto
stouci la
nū etiā
que p se
que abse
cto matu
ob ipam
qui anno
nulla viri
hec Mar
inquit mu
nitur: qu
ma sit qu
historie uti
trina: qui
dem histori
legenti fasti
ad Valerij
hand quaq;
mata conge

Equae pauperibus pdest locupletibus atq. Nam si ea que de inferis et quidē fabulose ferunt multū conferunt hoibus ad pietatē et iusticiā seruandā quantomagis putandū est historiā veritatis assertricē tanq. totius phie parentē mores nostros effingere ad virtutē. Historia vt Cicero diffinit testis est tempor. lux veritatis : magistra vite : nuncia vetustate. Hec hoies ad virtutē inflāmat : deterret a vitijs : iuuenesq. senili prudētia imbuīt. Etate vō maturis ad vite institutōes vtilissima historia censenda est : quib. diuturna vita rerū experimenta submisit. Ideoq. herouū sapientissim. habit. est is qui sepius aduersas fortunā expertus multorū vrbes ac mores cōspexit. Historie vtilitatē eleganter pmemorat Marsilius Sicinus vir eruditissimus ad Jacobum Bracciolanū Poggij oratoris filiū paterne artis heredē scribens li. i. ep. laz cū ait. Sed ante q. finē faciā rogo te mi Bracciolane vt ab incepto historiārū studio nō desistas. Nam stilū orōis tue historiā laudant. et res ipa est ad vitā nō modo oblectandā verū etiā moribus instituendā summope necessaria. Siquidem que p se mortalia sunt immortalitatē ab historia cōsequunt. que absentia sunt p eā pntia fiūt. vetera iuuenescūt. Iuuenis cito maturitatē senis adquat. Ac si senex septuagita annorū ob ipam rerū experientiā prudens habet quanto prudentior qui annorū mille et triū miliū implet etatem. Tot vō annorū milia virisse quisq. videt quot annorū acta didicit ab historia. Hec Marsilius. Affert preterea historia (vt Diodorus sicul. inquit) multū opis eloquentie : qua nihil fere preclarius inuenitur : qua latini barbaris : docti indoctis preferunt. cū hec vna sit qua hoies inter se ceteris antecellāt. Hanc multiplicē historie vtilitatē ppendat necesse est qui ingenio pollet et doctrina : qui sapit : rationē qui secū putat. Cetera que i laudem historie dici possent missa facio. ne modū ep. la excedat et legenti fastidiū pariat. Timis em. plyra cū tedio legunt. et iā ad Valeriū ipm. in cuius opus emunctū refertūq. eruditione haud qua. triuiali et compositissimo ordine distinctū epitomata congeffi : se vertat oratio. Constat aut. duos fuisse Va

Ho. epis. i.
 Inferi fa-
 bulosi.

Diodo. li. i

Cice. de o-

ratore. li. ij

Historia v

tilis iunio

rib. et eta-

te matur.

Diodo. l. i.

Marsili.

Sicinus.

Jacobo

bracciolo

Historia se

nib. iuues

ancellit.

Diodo. li. i

Eloquen-

tie virtus.

Historia se

nib. iuues

ancellit.

Diodo. li. i

Eloquen-

tie virtus.

Historia se

nib. iuues

ancellit.

Diodo. li. i

Eloquen-

tie virtus.

Historia se

nib. iuues

ancellit.

Diodo. li. i

Eloquen-

tie virtus.

Historia se

nib. iuues

ancellit.

Diodo. li. i

Eloquen-

tie virtus.

Duo Va-lerios historia preclaros : quorū alter a patria Antias cogno-
lerij.minatus antiquissimus fuit annaliū scriptor : cuius opinio-
Valeriusnes inter varias pūscorū de aliqua re sententias nōnunq; Ti-
Antias.tus Liviū in decadib⁹ refert. Vnde in decimo libro deeadis
Livius.quarte ait. Adijcit Antias Valerius Pythagoricos fuisse zc.
ValeriusAlter vō hic Maximus multo posterior : qui nobis diuinū
Maxim⁹.hoc opus factorū ac dictorum memorabiliū relinquendo ita
Duo noiaAntiatī famā obscurā reddidit vt ipse a multis Antias fuisse
Appian⁹.putetur. Valerius Maximus duobus noib⁹ tanq; nobilis
Vale.ma.romanus appellat. Serui em̄ vnico noie gaudebant. Nobis
ab oibusles aut duobus aut tribus. teste Appiano. Sic pbatissimus
merito lauauctor Valerius ab omib⁹ iure laudat : qui virtutes om̄es
dandus.laudat : qui hoies ad honestatē concitat : q̄ vitia om̄ia acer-
Diony.ro.rime insectatur : qui ostendit legentibus preteritorū exemplis
antiq.li.x.qd nobis appetendū sit quidue fugiendū : qui res gestas car-
Optie deptim et sub compendio collegit : qui et externā et romanā hi-
futuris cōstoriā curiose pariter et eleganter nouem volumib⁹ compre-
fulūt q̄ dehendit. Hinc facta et dicta memorabilia. hinc variarū gentiū
p̄terit exēmores : instituta : leges. hinc varias hoim fortunas : ingeni-
pla faciūt.orū et virtutes z vitia excerpere licebit : que res maxie in quo
Ad ch:istotidiano sermone faciendā et variarū rerū cognitionē creabit
phorū Dr¶ Ad te redeo tandē Christophore Vrsine : cui labores meos
finū.in breuiarijs concinnatis habitos dicare volui. Tu vero pge
Enchiridiquo cepisti et litterarū studijs p vt facis vigilanter incumbe
on.i.ma-Epitomata tuo nomini dicata adhibita p viribus diligētia
nuale.lege. Et deniq; donec p̄diceris tāq; enchiridion et in om̄es
Isagogi-Valerij libros isagogicon in manibus tuis sint : que si tibi
con.i.itroplacuisse intellerero dabis mihi stimulū ad edenda maiora.
ductorū.Vale et dilige preceptorem.

de sumptu
 ubi aliqui
 navigasse
 ne dicēdo
 militie glo
 exterarūq;
 fatetur litter
 gloriose com
 sub eius imp
 vocat. Imp
 q̄ gessissent i
 merū transfr
 Genus vero
 dūisse fertur
 anomen est :

Valer
 itop m

De religione
 De neglecta reli
 De omnibus
 De prodigijs
 De somnijs
 De miraculis

So. ii.
Valerij vita.

Valerius Maximus civis Romanus patricio gene-
 re natus omnē puericiā et magnā adolescentie pte
 litteris percipiendis et honestis artibus dedit. In
 de sumpta virili toga se contulit ad rei militaris disciplinā. Toga vi-
 ubi aliquādiu stipendia fecisse et in Asiā cū Serto Pompeio rilis.
 navigasse dicat. Vnde reuersus cū videret se patrie sue tam be Valeri⁹ cū
 ne dicēdo qz bene faciendo posse pdesse a quo incepto studio Ser. pom
 militie gloria detinuerat eodē regressus statuit urbis Rome Bñ dicere
 exterarūqz gentiū facta simul ac dicta mēoratu digna ut ipse Bñ facere
 fatetur litterarū monumentis commendare: quod feliciter et Quo tpe
 gloriose consecutus est. Floruit autē Tiberij Cesaris tpibus et floruit va-
 sub eius imperio hanc scripsit historiā: cuius etiā numen in lerius.
 uocat. Imperatores em̄ Romani cū virtute sua iuste sancte Diui impe-
 qz gessissent imperiū diuino celebrabant honore et in deoz nu ratores.
 merū transferebant. Vnde etiā diuos impatores appellam⁹
 Genus vero suū paternū a gente Valeria: maternū a Sabia Sabia gēs
 durisse fertur. Vnde Valerius Maximus ex utraqz familia maria co-
 ei nomen est: de cuius morte certi nihil potest asferri. gnomiata

**Valerij maximi dictor et fa-
 ctor memorabiliū Rubrice.**

Capita Primi libri

De religione
 De neglecta religione
 De ominibus
 De prodigijs
 De somnijs
 De miraculis

Ca. i.

ca. ii.

ca. iii.

ca. iij.

ca. v.

ca. vi.

A iij

Secundi libri.

De institutis antiquis	ca. i.
De disciplina militari	ca. ij.
De iure triumphandi	ca. iij.
De censoria nota	ca. iij.
De maiestate	ca. v.

Tertij libri.

De indole	ca. i.
De fortitudine	ca. ij.
De patientia	ca. iij.
De his qui humili loco nati clari evaserunt.	ca. iij.
De his qui a parentib ⁹ claris degeneraverunt	ca. v.
De his qui cultu corporum sibi licentius q̄z mos patrie permittebat indulserunt.	ca. vi.
De fiducia sui	ca. vij.
De constantia	ca. viij.

Quarti libri.

De animi moderatione	ca. i.
De his qui ex inimicis iuncti sunt amicitia z necessitudine	ca. ij.
De abstinentia et continentia	ca. iij.
De paupertate	ca. iij.
De verecundia	ca. v.
De amore coniugali	ca. vi.
De amicitia	ca. vij.
De liberalitate	ca. viij.

Quinti libri.

De humanitate et clementia	ca. i.
De Gratis	ca. ij.
De ingratis	ca. iij.
De pietate erga parentes	ca. iij.
De pietate erga fratres	ca. v.

De pietate
De parente
De parente
De parente
liberos
De parente
eulerunt

De pudicitia
Que libere
De severitate
De gravitate
De infamia
De fide publi
De fide vroz
De fide sermo
Demutatione

E

De felicitate
De sapienter d
Vestre dicta an
Strategemata
De repulsis
De necessitate
De testamentis
De testamentis
Qui adversus

D

Infames rei qui
aut absoluti su
De pinatis iudi
Que mulieres ap

So. liij.

De pietate erga patriam	ca. vi.
De parentū amore et indulgentia in liberos	ca. vii.
De parentū seueritate aduersus liberos	ca. viij.
De parentū moderatiōe aduersus suspectos liberos	ca. ix.
De parentibus qui obitū filiorū forti animo tulerunt	ca. x.

Sexti libri.

De pudicia	ca. i.
Que libere dicta aut facta sunt	ca. ij.
De seueritate	ca. iij.
De grauitate dictis et factis	ca. iiij.
De iusticia	ca. v.
De fide publica	ca. vi.
De fide vxorum erga viros	ca. vii.
De fide seruorum erga dominos	ca. viij.
De mutatione morū et fortune	ca. ix.

Septimi libri.

De felicitate	ca. i.
De sapienter dictis aut factis	ca. ij.
Vastre dicta aut facta	ca. iij.
Strategemata	ca. iiij.
De repulsis	ca. v.
De necessitate	ca. vi.
De testamentis que rescissa sunt	ca. vii.
De testamentis que rata manserunt	ca. viij.
Qui aduersus opiniōes hoīm heredes habuerit	ca. ix.

Octauī libri.

Infames rei quibus de causis aut damna- ti aut absoluti sunt	ca. i.
De priuatis iudicijs	ca. ij.
Que mulieres apud magistratus pro se aut	

pro alijs causas egerunt	ca. iij.
De questionibus	ca. iij.
De testibus	ca. v.
Qui que in alijs vindicantur ipsi commiserunt	ca. vi.
De studio et industria	ca. vij.
De ocio	ca. viij.
Quanta vis eloquentie est	ca. ix.
Quantum momentum sit in pronuntiatione et a	
pto motu corporis	ca. x.
Quam magni effectus artium sine	ca. xi.
Quedam nulla arte effici posse	ca. xij.
Sue quoniam artis optimus et auctor esse et	
disputatorem	ca. xij.
De senectute	ca. xij.
De cupiditate glorie	ca. xv.
Que cuius magnifica contigerunt	ca. xvi.

Noni libri.

De luxuria	ca. i.
De crudelitate	ca. ij.
De ira et odio	ca. iij.
De avaricia	ca. iij.
De superbia et impotentia	ca. v.
De perfidia	ca. vi.
De vi et seditione	ca. vij.
De temeritate	ca. viij.
Quantum valeat error	ca. ix.
De ultione	ca. x.
Dicta improba aut facta scelerata	ca. xi.
De mortibus non vulgaribus	ca. xij.
De cupiditate vite	ca. xij.
Quod exquisita custodia vsi sint quibus susce	
pti domestici fuerunt	ca. xij.
De similitudine forme	ca. xv.
De his qui infimo loco nati mendacio se cla	
rissimis familijs inferere conati sunt	ca. xvi.

In Valerij maximi libris pri

mij dictorum factorumq; memorabilium Epitomata: a Magistro Johanne Honorio Cubitensi recollecta.

De cultu deorum. Ca. i.

Omnia non solum hebrusca consuetudine sed etiam maiorum suorum ritum sacrificare consueverunt. **Religio**
Alcreando
 ¶ Cererem in eo loco: ubi eius sacra orta putabant: venerari bieta ceref
 voluerunt et mitigare. ¶ Matri deorum in oppido: ubi numen vel ut pla
 eius imprimis colebatur: vota soluerunt. ¶ Posthumus consul cet Cicero
 et sacerdos Martis Metello pontifici maximo obedivit: ne si a crescendo
 sacrificia Martis contempsisset: bellum: quod erat suscepturus Cybele.
 adversum sibi eveniret. ¶ Tiberius Gracchus duos consules Postumi-
 creavit: qui cum in proutias discessissent: paulo post a Tiberio us consul.
 proconsule legem misse sunt ad collegium augurum: quibus signifi Tiberius
 cabat se indebito ritu consules creasse. Augures continuo rem proconsul
 detulerunt ad senatum: qui statim iussit utrumque domum redire: Collegium
 sequi magistratum abdicare. ¶ Sacerdotes: qui negligenter ex- augurum
 ea altaribus admoverunt: sacerdotum deponere coacti sunt. **Extra**
 ¶ Sulpitius sacerdotis prius est: qui cum sacrificaret aper e **Aper.**
 capite decidit. ¶ Cum Fabius Maximus esset dictator creatus **Vox mu-**
 et C. Flaminius magister equitum: vox muris audita illos ma- **ris.**
 gistratus deponere coegit. ¶ Ignis in ede Vestis negligentia **De Vestis**
 virginis: que non custodierat: extinctus est. virgo cesa est flagro **libus lege**
 ¶ Virgo Emilia cum supplex dei misericordiam imploraret: fo- **Plutar. in**
 culo carbasum supponens meruit incensa carbaso ignem ex- **vita Tite**
 tinctum suscitare. ¶ Cum Marcellus templum honori et virtuti
 vouisset: dedicatio eius a pontificibus impeditur. Negabant **Templum**
 enim unam cellam duobus diis recte consecrari. Nam si quid p- **honoris et**
 dignum in templo accidisset: augures dicebant non posse cognosci **virtutis.**
 veri illorum deorum esset sacrificandum. cum ambo in uno sacello co-
 lerent: et ita timebant ne piaculum committeretur. ¶ Lu. Surinus **Ancylia.**
 Bibaculus pretorio officio non obstante tulit ancylia. ¶ Lu. **Reverentia**
 eius Albanus homo vulgaris et plebeius tantam reverentiam diis exhi-

bita.

Vestales.

Septē libri

greci de di

sciplia sa-

pie publi-

ce cremati

Phi ut pli

mū irreligi

osi eē solēt

M. Regu

l^o religiōez

seruādā eē

putauit.

Histrion

Potitiū.

Vestis au

rea.

Brennus

gladio sei-

psus trans

fodit.

Tegule

marmoree

Thesauri

pserpine.

dijs exhibuit ut: cū plaustro coniuges et liberos haberet: et
virgines Vestales sacra ferentes pedibus ire conspiceret: de-
positis vxore et filijs: virgines: sacraq; i plaustrū receperit:
et ad oppidū: quo illis iter erat: pduxerit. ¶ C. Fabius sa-
lutē suā p deorū sacris exponere nō dubitauit: qui i obsidiōe
sacrificiū Sabie genti statutū exoluens p mediā hostiū turbā
saluus rediit. ¶ Septē libros de philosophia Romani: co-
p ad religionē nō ptinebāt: fecerūt cremari: alijs de sacri-
tio loquētib⁹ conseruatis. ¶ M. Tullius quia libū secreta
sacrorū cōtinentē in manus priuatas dedit: supplicio affec-
tus est. ¶ M. Attilius etiā p fidei seruare: et ad certū sup-
plitiū redire maluit qz iusiurandū violare. ¶ Dolor matro-
narū: a quibus lugentibus Cereris sacra fieri fas non erat:
cessit religioni.

De neglecta religiōe. Ca. ii.

¶ I sacrificio Junonis histrion adhibet⁹ fuit. Ideo
Varro: qui puerū histrionē ad vigilias tenendas
posuit infelicitate dimicauit. ¶ Appius censor per-
suasit ut potitiū: qui sacrorū Herculis antistites diu fuerūt:
seruos substituerēt: q sacra Herculi facerēt. Igit iratus Her-
cules genus potitiōrū interemit: Appiū vō lūmib⁹ priuauit.
¶ Cū romani Cartaginē intrarēt: eāq; diriperēt: miles qdā
in templo vestē aureā detraxit: quo facto man⁹ militis in ve-
ste inuolūte et abscisse compte sunt. ¶ Brennus instigāte nu-
mie seipm gladio transfodit. quia templū Apollinis spoliare
voluit. ¶ Augustus Antoniū cū Cleopatra debellauit: cui⁹
rei causaz fuisse dicūt q prefectus Antoniū lucū Esculapiū in-
gressus ut naues Antonio strueret: multas arbores humi de-
iecerat. ¶ Fuluius Flaccus templū Junonis tegulis mar-
moreis spoliavit: et Romā ferri iussit. Quā obrē demēs fuit
effectus: qd impiū opus senatus emendauit tegulas ad tem-
plū reportari iubendo. ¶ P. Leminius templū Proserpine
spoliavit. q ppter ante qz causaz apd populū diceret perijt.
¶ Cū Pyrrhus Locros classe pterueheret thesauros Proser-
pine intactos ad eā diē spoliavit: atq; ita pecuniā nauī im-

posuit. Postero die classis fedissima tempestate lacerata fuit: omnesque naues: quae sacra pecunia habuerunt: in littora Locren-
 sia reuecte sunt. ¶ In templo Junonis dentes eburnei erant. Dentes e-
 quos ablatos praefectus ad regem Masanissam detulit pro dono. burnei.
 Vbi igitur illos rex e Junonis templo raptos fuisse cognouit:
 quae primum ei restituendos curauit. ¶ Dionysius Syracusanus Dionisy?
 non solum sacrilegia fecit. sed etiam se recte ea facere argumetabatur: sacrilegus
 qui cum templum Proserpiae spoliasset: deos immortales ioculari de quo Lac-
 dicto persequeretur: a quibus sacrilego sibi prosperam navigationem tanti diui-
 dari dicebat. ¶ Idem cum Ioni aureum amictum detraxisset: la-
 neum iussit imponi. ¶ Auream barbam Esculapio idem Dionysius li. ij. ca. iij
 detrahens incongruum esse dixit: cum Apollo pater eius imber-
 bis adhuc esset: priorem filium quam patrem barbatus videri. ¶ Ne
 se in templis habebant: in quibus grece scriptum erat ad deos
 bonos eas spectare. Sacrilegium vero committens Dionysius ini-
 quum esse dixit eorum bonitate non uti. Idem stultum esse dicebat
 nolle accipere a diis ultro porrigentibus: a quibus bona sibi ho-
 mines precarentur. ¶ Thymasitheus princeps Apollinem pla- Thymasi-
 cauit ablatum restituendo. Quoniam enim piraticam exercuit. tamen-
 theus.
 ut sensit praedam acceptam Apollini consecratam fuisse: reddendam
 curauit. ¶ Deiotarus rex fere nihil nisi auspiciis gessit: qui Deiotar?
 cum aquilam vidisset in tectum declinantem: ab eius introitu se ab-
 stinuit. tectum sequenti nocte cecidit.

De obseruatione ominum Ca. iij

Enturionis voce mutatum est consilium senatus: qui
 consultabat utrum Romam a Gallis destructam restau-
 raret: vel Veios peteret. ¶ Camillus cum Veios
 expugnasset deos orauit ut se potius quam rempublicam lederent. hac
 oratione facta in terram plapsus est: quod illi certissimum futuri eri-
 lum signum extitit. ¶ L. Paulus omen accepit cum filia admodum Persa prope
 puula diceret Persa perire. Cocepit enim animo se de Persa rege Sedendi
 triumphaturus: quod et factum est. ¶ Virgo longa standi mora de locus.
 fatigata: a Cecilia petijt ut sibi sedendi locum paulisper pcederet:

responso dato: cōnubia futura virgini predixisse visa est. Ce-
cilia enī que dixerat se libenter sedes suas puelle pcedere breui
morta est. Puella autē in locū illius a Metello ducebatur.

Asellus ad
aquā con-
tendens

Cacobasi-
lea.

Carmē ho-
mericū

vel sic. S;

me fors mi-

sera et La-

tone pdi-

dit infans

Imago

solis.

ego hodie

letū capiā

Priēses.

Statua si-

bylle

Apolloni-

ate.

Statua E-

antis.

Prodigiū

in Seruio

Tullio

¶ Vidit Marius asellū neglecto pabulo ad aquā cōtendētē
quo viso intellexit sibi salutē navigatione querendā esse. Na-
uiculam igitur conscendit: et ea Syllanas insidias effugit.
¶ Pompeius a Julio cesare victus: cū audisset hoc nomen
Cacobasilea: qd interpretat̃ malus rex: p malo omine ha-
buit: intellexitq; se malū regē expertur. ¶ Brutus die suo na-
tali sacrificans: inter preces animū adiecit ad carmen home-
ricū: qd latine sonat. Sed me parca feror Latoneq; obruit
infans: qd omen res cōsecuta est. Tā in ea pugna fuit supa-
tus: in qua Apollo Latone filius: signū erat. ¶ Roganti-
bus Rhodijs aliqua sibi deorū simulachra relinqui: Cassius
imaginē solis: quā pre nimia magnitudine asportare non po-
tuit: a se relinqui respōdit. Ipse autē reuera solē reliquit: quia
cū victus esset: sibi mortē consciuit. ¶ Petili' consul montē
qui nomiabat̃ letū oppugnās: cū diceret. Ego hodie letum
capiā: sine respectu salutis preliando letum. i. mortē accepit.
¶ Cū Priēses contra Carias bellū gererent periculosum:
petiuerūt auxiliū a Samijs. Samij irrisionis loco miserunt
statuā Sibylle Samie: que causa salutis eorū fuit. ¶ Apol-
loniate statuā Lantis fluvij p omine bono susceperūt: et si-
mulachrū eius in prima acie locarunt.

De Prodigijs. Ca. iiii.

¶

Seruio puerulo in aula regia dormienti caput ar-
dere videbat. Concurrentib' igit familiaribus ad
prodigiū videndū: et aquā ad incendiū extingvendū afferentib'
reginā phibuisse ferūt ne ignis ille extingueret. Rege deinde
mortuo Seruius in locū regis fuit substitutus. ¶ Cū Luci'
Martius post mortē Scipionū exercit' dispsos recollegisset
et oratoēz ad milites haberet vt eos clade accepta deterritos
in hostes animaret: flāma in capite concionantē apparuit:
qua visa milites omēs metū abijcentes maiore hostib' cla-
dem intulerūt qz acceperūt. ¶ Cū inundatio in lacu albano

Flāma in
capite con-
cionantis

facta esset : vates qui eā rem interpretaret captus est : qui bi Vates ca-
rit nunq̃ Deios capi posse nisi lacus Albanus ericcaret : qđ ptus.
p̃digiū romanis victoriā opulētissime ciuitatē p̃mōstrauit
¶ L. Sylla cū imolaret subito anguis emerfit. et cū aruspex Anguis.
hortaret illū vt educeret exercitū in p̃eliū : statim Sylla id fe-
cit : et victoriā obtinuit. ¶ Bos hūano sermone loquebat. Decē p̃di-
Carne pluit. Puer locutus est publice in foro : in sexto mense. gia.
Puer natus est cū capite elephātino. Lapidēs pluit i Piceno
Lupus abstulit militi gladiū e vagina. Duo scuta sanguine Lupus ex
manauerūt. Spice cruenta ceciderūt in corbē. Aque sanguie traxit gla-
mixte fluxerūt. Bos dixit. Caue tibi Roma. ¶ Cū Glamini⁹ dium.
connelli signa iuberet : et ip̃e in equū insilisset : equus repēte
corruit : consulemq̃ lapsum supra caput effudit : et signiferi
hastas fixas nequaq̃ euellere potuerūt. Istis tamē p̃digijs
nō potuit remoueri a temeritate pugnādi. Ideo cū romanis
multis perijt. ¶ Tria p̃digia Mancino acciderūt. Pulli em̃ Tria p̃di-
esca neglecta in primū lucū pfugerūt. Vox ab eo audita est gia.
Mancine mane. Serpentē immensē magnitudinis vidit. Hūjs
p̃digijs monitus : dū nō aduerteret : tribus cladibus tria p̃
digia adequauit. ¶ Duo serpentes ter rapuerūt intestina vi-
ctimarū a Graccho immolatarū. nec aliquo mō impediri po-
terāt ne oblata intestina raperent : qđ aruspices in illius sa-
lutis perniciē esse venturū dixerūt : qui deinde circūuentus in
sidijs a duce Hannibalis interempt⁹ fuit. ¶ In iecore est id
qđ caput extorū aruspices vocabāt : qđ cum defuit in extis :
mortē exitiūq̃ denūciabat. cōtra felicitatē portendebat repli-
catū. Habuit Marcellus duo p̃digia quasi cōtraria. Nam Duo p̃di-
prime victimē iecur sine capite inuentū fuit. cū prima duplex gia.
caput haberet. Ab hostibus igit̃ fuit interemptus. ¶ Octa-
uius habuit crudele p̃digiū de capite Apollinis qđ ad tertaz Caput A-
cecidit : et nō potuit e terra tolli. Milites ergo Cinne cū Oc- pollinis.
tauiū in tribunali offendissent : impetū in illū fecerūt : et ca-
put illius in rostris affixū fuit. ¶ M. Crassus plura p̃digia Plura pro
ruine sue habuit. Dabat em̃ ei veste impatoria nigra : q̃ alijs digia.
dabat rubea. Milites nō leti sed tristes ad bella reuersi sunt.

Et in duobus verillis similiter prodigia apparuerunt. Itaque
Aug liqbu undecim legiones Romane delete sunt. Et cum caput Crassi
Crassi ric ad regem Parthorum delatum esset Rex aurum per illius os instil
cui infusus lauit dicens. Aurum sicisti. aurum bibe. ¶ Jupiter fulmina
Aug sicisti et examina apum contra exercitum Pompeij misit: cuius mi
aurum bibe. lites in die belli erant tristes. cumque altaribus hostias admo
uisset: ille e manibus aruspicium fugiebant. Contra vero diuus

Mos prin Julius quatuor bona prodigia habuisse fertur. ¶ Mos erat
cipu. principibus: senatum ingredi volentibus: ante ingressum sa
crificare: quem more cum usurparet Cesar: et cor victimae:
quam immolabat: non inueniret: responsum est ab aruspice

Lep^o aial id prodigium ad salutem eius pertinere. ¶ In exercitu regis Per
timidissim saru equa leporem: animal timidissimum: peperit: que res tur
pissimum regis fugam: que subsequuta est: significabat. ¶ Ante

Virgi. i iij qz Xerxes Lacedaemonem inuaderet inter cenam vinum in sang
ene. Et in uinem conuersum est. ¶ Tantum auri et argenti Midas pos
obscenum se sidebat: quantum fuit significatum illi in cunis iacenti per for
tere vina micas in os illius tritici grana congerentes. ¶ Musas in
cruore. Platonis labris mellificasse dicunt. ut significaret quanta in
midas rex eo vis eloquentie esset futura.

ditissimus
Eloquentia
platonis q
media iter
psaz z car
men fuit.
Augustus
sonio me
dici ab eri
tio libat.
Spretoz
sonnionu
Cesar.
Decius se
denouet.

De somniis Ca. v.

Augustus non solum sua somnia obseruabat. sed
nec quidem spernebat: que alij de se et rebus suis som
niassent. sicuti non duxit esse spernendum medici somnium: que res
illi fuit salutaris. Nam huius monitu ab exitio: quod immi
nebat: liberatus est. ¶ Julius Cesar cum spretoz esset som
nionu: nec somnio uxoris credere voluisset: ruit in interitum.
A patricidis enim in senatu crudeliter trucidatus est. ¶ Eadem
species viri. P. Decio et. T. Manlio Torquato consulibus in
quiete visa est dicentis Oportere exercitum impatoris dissipari
qui non se pro suis copiis deuouisset. Tunc Decius se pro exercitu
deuouit: et concitato equo cum in medios hostes se intulisset
interfectus morte sua Romanis victoriam attulit. ¶ Titus

Latinus : vir de plebe : cū in visu admonitus esset ut de quibusdam religionibus ad senatū perferret : et neglexerisset : amissio filio debilis factus : postea q̄z delatus ad senatum lectica eadē illa indicauerat : usu pedū recepto : domū reuersus est.

¶ **Cicero** emulorū conspiratione in exiliū fuit relegatus. vbi cum diu vigilasset : et p̄funde de multis cogitasset : grauiterdeinde dormire cepit : a quo cū in somnio **Marius** quereret quid ita tristis esset : et Cicero se patria vi expulsū dixisset : apprehendit **Marius** dexterā **Ciceronis** : et bono animo illū esse iussit : lictorūq̄ primo eū tradidit ut in sacellū **Marianū** deduceret : que res reuocatoēz **Ciceronis** ab exilio designabat

¶ **Tiberius Gracchus** a **Scipione Nasica** fuit occisus. cū iniussu senatus tribunus plebis legem agrariā vellet promulgare : cuius effigiem. **C. Gracchus** in somnijs vidit dicentis quantū vellet cunctaretur : tamen eū evitare non posse quin eadem morte : qua ipse perijisset : interiret : quod etiā euenit.

Nam tribunus plebis creatus cum agrariā leges ederet a **L.**

Opimio consule fuit interemptus. ¶ **Cassio Parmensi** imago horribilis apparuit : mortē paulo post futurā denūcians.

¶ **Atterio** visum est trucidari se per gladiatorem quendam : qui cum alterum gladiatorem ferire vellet : **Atterium** interfecit. Talem hoc modo **Atterius** exitum habuit : qualem praevidit.

¶ **Vidit** in somnijs **Hannibal** sibi a concilio deorum dari ducem : quem in italiam hac lege sequeretur ne retro spiceret. Paulisper id obseruauit **Hannibal**. Deinde cura huiusmani ingenij : cuius proprium est ut in vetita nitatur : contra ducis sui iussa : retrosperit : et serpentem mire magnitudinis omnia obuia peruertentem vidit : qua re vastitas italie significabatur.

¶ **Alexander** in somnijs vidit imaginem **Cassandri** : quam deinde sibi oculis oblatam cognouit. **Cassander** aut postea **Alexandro** poculum venenatū ppinauit.

¶ **Simonides** poeta monitu eius : quem sepelierat : a mari abstinuit. Itaq̄ hanc admonitionē in somnijs habitam lyrico carmine descripsit : et immortalitati consecrauit.

Latinus

Emulorū
cōspiratio

Sacellum
marianū.

Reuocato
Tullij ab
exilio.

Lex agraria.

Cassi⁹ par
mensis.

Imago
horrenda.

Exitus at
terij.

Hannibal
dux.

Alexander
Imago

Cassandri

Simōides
Lyricum
carmen.

Sili⁹ Cresi ¶ Cresus duos habuit filios. vñ mntum : alterū incolumē
i venatiōe Vidit pater in somnijs secundū ferro periturū esse. Quapro-
occisus. pter vt omne ferrum ab eo remoueretur curauit. sed cū illum
Adrastus. tandem Adraſto commendasset : in venatione occisus fuit.
Atys. Adraſtus : qui Atym : Cresi filiū : in tumultu cōfodit : cū ad
 regez Cresum venisset : orabat vt de se suppliciū sumeret : qđ
 cū a rege illi negatū esset : ad Atys sepulchrū seipm interemit.
Astyages. ¶ Astyages somniauerat omēs Asiē natōes vrina filie sue in
 undare : et ex naturalib⁹ filie enatā esse vitem : cuius palmite
 omīs Asia obūbraret. Consulti aruspices respōderūt ex filia
 pgeniē emanaturā : que Asiā omnē imperio subigeret : eiq;
 regnū adimeret : quo responso territ⁹ Astyages nō claro viro
Cambises ne i eius familiā regni decus transferret. sed Cambise infime
 fortune viro Persico eā locauit : natūq; Tyrū Arpago : oim
 consilioū participi : exponendū tradidit. Cyrus nihilomin⁹
Erifiatio regnū Astyagi ademit. ¶ Erifimauit mulier se in celū ascē
mulieris. disse : et cū ad Iouē introducta esset sub eius pedibus vidisse
 iuuenē catenatū : quo soluto magnū exitiū Syracusanis in-
Satyrisc⁹ mineret. ¶ Mater Dionysij somniauit se peperisse parū sa-
 tyrū. Somniorū interpretes cōsultus respōdit eū quē pepit po-
Amilchar tentissimū fore : qđ et ita evenit. ¶ Amilchar existimauit se au-
dux Car- diuisse vocē nūciantē fore vt sequenti die Syracusis cenaret.
taginēsij. Hoc somniū impletū est nō eo mō : quo ipse psumpserat. Cre-
 debat em̄ futurū vt victor in ea vrbe cenaret. sed capt⁹ et vin-
Mors Al- ctus iuxta somniū cenauit. ¶ Alcibiadi spēs visa est concu-
cibiade. de bine : que illū veste tegeret. Hec visio impleta fuit qñ interfe-
 hoc viro ctū mulier veste cooperuit. ¶ Duo Archades familiares iter
 dicēt in c. vna fecerūt : quorū alterū caupo crudeliter occidit : alter vs
 vltio li. vi. de caupone capitale suppliciū sumeretur : effecit.

De duob⁹
 archadib⁹
 Caupo ho-
 spitē inter.
 Regillus
 lacus.

Demiraculis. Ca. vi.

a Pub Regillū in acie Romana Castor et Pollux ex
 equis pugnare visi sunt. ¶ Duo iuvenes regem
 Macedonū Persam a Paulo Emilio victum atq; captum

nunciatur: quod paucis post diebus littere panu Emilij verus De Casto
 fuisse docuerunt. ¶ Castor et Pollux bello latino apud lacu re 7 Pollu
 Jaturne visi sunt: equorum sudore abluentes. cum edes eorum: que ce Dionisi
 iuncta fonti erat: sua sponte patuisset. ¶ Cum civitas pesti- us Hali li.
 lentia laboraret missis legatis ut Esculapij signum Roma ab sexto.
 Epidaurum transferret: anguem qui se in navem eorum contulerat: Esculapi
 in quo numen ipsum esse stabat: deportare: eorum in insula us urbe ro
 Tyberis egresso: eodem loco sedes Esculapij constituta est. ma diutur
 ¶ Janonis monete simulachrum locutum esse tradit. cum enim ca na pestile-
 ptis Vejis unus ex militibus ad eam transferendam missus ioca- tia liberaf
 bundus ac ludens interrogaret An Roma migrare vellet: re se phibet.
 spondit velle. ¶ Cum Coriolanus exercitum hostium urbi admo Simula-
 uisset: et missi ad eum primum legati: postea sacerdotes frustra ciu locutu
 deprecati essent ne bellum patrie inferret: mater et uxor ab eo in Coriolan
 petrarunt ut recederet. Quare decretum est a senatu ut quicquid
 mulieres peterent id consules redderet. Poposcerunt tantum for fortune mu
 tunc muliebris templum edificari. Patres publica impensa ede liebris tem
 construxerunt. Mulieres collata pecunia Fortune simulachrum plu: d quo
 comparunt: quod dum cum ede sua consecraret ita locutum ferunt. Dionisi li
 Rite me matrone vidistis: riteque dedicastis. ¶ Valerio Pu romae an
 blicola bellum contra Etruscos gerente: vox e prima silva au- tiqtate 7.
 dita est. Vno plus Etrusci cadent. Vnde territi Etrusci vie Vno plus
 totum amiserunt. ¶ Lucani et Brutij Turinam civitatem bello etrusci ca.
 gravabant: quam romani per Sabucium defendebant. Cum igitur castra
 ponerent ut concurrerent: timere romani ceperunt: quibus exi-
 mie magnitudinis iuuenis apparuit: eosque ad bellum hortari ce-
 pit. Cum vero nec tali hortatu romani moverent: scalas arri-
 puit: vallum hostium conscendit: et ingenti voce clamavit. cuius Vallu m
 clamore romani ad aliena castra capienda: et aduersarii ad nimentu
 sua defendenda concitati bello concurrerunt. Cum igitur romani castrog.
 victoriam obtinuissent: iuuenis querebat a Sabucio ut coro-
 naret. sed non inueniebat: cognoscebatque per signa illum Martem Maro
 deum fuisse. ¶ Ascanius transtulit penates ad Albam civitatem: Ascanius.
 sed illi pristinum sacrarium Lavinij repetiverunt. Et quia Albani Albani
 putabant non per se deos pristina sedem repetisse: sed humana ope

eos fuisse translatos : rursus Albā transtulerūt. Dū autē iter
 in priorē locū redire q̄ in sede noua manere maluerūt. ¶ Ju
 liū Cæsaris numen Cassio minabat̄ dū in campis philippicē
 cū Augusto dimicaret. ¶ Pompei⁹ p̄fidia Ptolemē : ad quē
 De L. Len confugerat: fuit interemptus : et corpus eius cremabat̄. Len
 tulo vidat̄ tulus hor⁹ ignar⁹ igne viso dixisse ferē. Sorte tu hic es magne
 Plutar. in Pompei. ¶ Appius : Achaie prefectus : bello intestio Cesa
 vita Pō. i ris cū Pompeio Apollinē consulēs quid potissimū inter illos
 fine. euenire posset: hoc responsus obtinuit. Euboie cellā obtiebis:
 Ambiguū quo responso significabat̄ Appiū nō regionē illā : sed parua
 responsus in ea habitū sepulturā. ¶ Titus Romuli inter altissimos
 euboie cel- cinerū cumulos illesus inuentus est. ¶ Fortune templo com
 lā obtiebe busto sola statua Serui⁹ illesa p̄māsit. ¶ Templo Cybeles
 bis incendio consumpto statua Claudie mansit intacta.
 Aniola: de ¶ Aniola cōsularis mortuus a medicis creditus : cū a ppin
 q̄ Plinius quis rogo impositus esset : de rogo viuere se p̄clamauit : et
 li. viij. pedagogi auxiliū inuocauit. Sed q̄ subueniri nō poterat: p̄
 ualente flāma uiuus crematus est. ¶ L. Lamiē simile accidi
 Pāphili⁹ sse tradit̄. ¶ Pamphilius : qui in acie cesus: decē diebus ia
 reuixit. cuerat : reuixit : et mira eo tpe : quo mortuus humi iacuit: se
 uidisse narrauit. ¶ Philosophus lapide p̄cussus i capite cū
 ceteror⁹ memoriā haberet : irās tantū oblitus est. ¶ Mulier
 Oblivio filij et filie stupro interueniēs vocē amisit. quia monstrū ei vi
 litterar. sum est fratrē cū sorore illicito coitu cōmisceri. Frater vō et so
 Athleta ror: q̄ntū nefas admiserūt pensitātes seipos occiderūt. ¶ Cū
 mutus debitū muto premiū denegaret : repente in eū qui iniuriā fa
 Vide crim ciebat clamauit. ¶ Cū mulier ad sepulturā portaretur : in
 d filio Cre fans in vtero clausus lectū portātes suo clamore stare coegit
 si regl in c ¶ Jason vlcus habuisse ferē : qd a nullo medicor⁹ sanari po
 de pietate. tuit. Percussus autē gladio ab hoste : a pestifero morbo libe
 Simoni- ratus fuit. ¶ Cū apud Scopā Simonides in cōuiuio discū
 des: d q̄ li. beret duos egregie forme iuuenes: vt Simonidē alloquerentē
 viij. c. viij. venisse nunciatū est : quorū euocatōe defatigatus : dū ad fo
 res genialis domus nō inuenisset : eos tota vrbe vagus que
 rebat. Interea conuiuij domus in ruinā versa conuiuas mi
 Sophista seranda clade oppressit. ¶ Daphanites sophista Apollinez

irr
 eq
 se
 S
 vid
 ille
 de
 Perg
 Pau
 rat in
 bustu
 ore ve
 turā M
 ander L
 purgar
 trarius
 ordine d
 thudati
 exercitū
 caus hab
 enla nota
 ne versutia
 nis febul la
 genere mor
 diuersis pa
 ¶ In prio
 ut oppidū
 In E
 andū dicto
 De in
 a
 sed
 tam vitorū ad

So. r.

irridendi causa cōsuluit An equū inuenire posset. q̄zuis nullū Apollines
equū habuit. Si enī Apollo respōdisset inuenies: existimabat p̄sultit an
se decepisse numen. cū nō inueniri possit: qđ nō est amissum. equū inue
Si vō dixisset nō inuenturū: itidē credebat posse irideri: q̄ ip̄e nire posset
videlicet sciret se nō posse inuenire qđ nō amiserit. Sophista
ille: qui adeo demens erat effectus vt non solū hoies sed etiā
deū fraudare niteret: dignā penā persoluit. quia Attalus rex Pena So
Pergamenorū illū iusto supplitio affecit. ¶ Rex Philippus phiste.
Pausanie adolescentis gladio: in cuius capulo quadriga sue Quadriga
rat insculpta: occubuit. ¶ Calanus sua volūtate vinus cō in capulo.
bustus est: quē cū Alexander magnus interrogaret si quid di Calan⁹ se
cere vellet: dixit. Breui te Babylone videbo: atq; ita breui su met vinū
turā Alexandri mortē predixit. Nā paucis post diebus Alex- vltro-neus
ander Babylone veneno necatus obiit. ¶ Nauta volens cremavit.
purgare nauim vento plectus fuit de nani: quē deinde con-
trarius fluctus nauis restituit. ¶ Prusie regis filius p̄ supiori
ordine dentū vnū os continuū habuisse dicūt. ¶ Silia Mi-
thridatis duplicē ordinē dentū habens patrē post p̄fligatū
exercitū fugientē secuta est. ¶ Tam acutā videndi aciē Lyn Lynce⁹ de
ceus habuit vt exeuntē a Cartagine classes ex Lilybitina spe- q̄ Oratius
cula notaret. ¶ Aristomenes cor pilosum habuit: qđ mag Nō possis
ne versutie signū erat. ¶ Antipater die suo natali omib⁹ an oculo rē.
nis febri laborabat: et cū diu virisset eodem die et eodē morbi Antipater
genere mortuus est. ¶ Polistratus et Hippoclides q̄zuis ex poeta.
diuersis parentib⁹ fuerūt geniti: in multis tamē cōcordabāt.

¶ In priō bello pūico a Regulo impatore balistarū tormētē Serpens
vt oppidū expugnata fuit serpens 100 et 20 pedū lōgitudis. mire mag
nitudo et
lōgitudis

In Galerū maximi libꝛ Se
cundū dictorū factorūq; memorabiliū Epitomata.

De institutis antiquis. Ca. i. Institu-
tio differt
ab institu-
tis.

¶ Viri non nisi auspicio iubente res incipiebant.
¶ Viri in cena cubito innixi et iacentes epulabant
sed femine in sellis sedebant ¶ Mulieres post mor-
tem viroꝝ ad scda vota nō trāseūtes pudicissime dicebant.

Divortii. ¶ Scabellus divortii cū vxore sterilitatis causa fecit: quo
Dioni. li 7 tamē facto populo fuit inuisus. ¶ Antiquitus Rome nō li
Vini vsus cebat feminis vinū bibere. Mulieres em̄: que vino indulgēt:
mulierib⁹ ad veneria sunt p̄pensionē. ¶ Viri vxorib⁹ p̄miserūt om̄a
interdict⁹. menta. quia adulteros nō metuebāt ¶ Contentiones int̄
virū et vxorē deponebant: quādo in templo dee cōueniebāt
Dea viri- que viriplaca .i. viri et mulieris discordiā placans: dicebat.
placa. ¶ Cū patre filius puber: cū socero gener nō lauabat: ne al-
Conuiniū ter alterius nudū corpus intueret. ¶ Conuivia quedā apud
cognatorū antiquos fuerūt celebrata: ad que cognati et affines solūm
qđ charis vocabant: vt si qua inter illos esset orta dissensio: inter ala-
tia .i. grati critatē discubentiū tolleret. ¶ Senes a iuuenibus domū re-
ficatio ap̄ ducebatur: et ad cenā inuitati iuuenes inquirebant qui nam
pellatur. essent venturi ad cenā ne discubendi officio senem p̄eiret. Et
Magnus neq; surgebāt: neq; abibant nisi prius senes illinc se amouis-
honorē seni sent. Modesto etiā sermone in p̄ntia senū utebatur. ¶ Car-
bus ipen- mina in epulis fuerūt cantata a singulis conuiuiis de clarorū
sus. ff. d. in viroz virtutibus. vt iuuenes ad virtutes capeffendas alacri-
re imūta. oies redderētur. ¶ Secreta consilia patrū longis t̄pibus nō
Sp̄ in cini fuerūt revelata. Et quia Gabius maximus p̄ imprudentiā se-
tate nrā se creta senatus manifestauit: vehemēter a consilib⁹ fuit repre-
nect⁹ vene hensus. ¶ Cum Romanis p̄ regē Asie nunciatū esset qđ rex
rabile fuit macedonie Persa contra romanos bellū pararet: pri⁹ rex ca-
Consilia ptus est: qđ sciri potuit qđ a rege Asie erat nunciatū. ¶ Ad
arcana ampliandū latinū sermonē romani nō permittebāt legatos
Eumenes grecorū grece loqui: sed cogebāt p̄ interpretes latine exponere
rex Asie. legationes: et nō faciebant id ex ignorantia lingue grece: sed
Sermo la vt latine lingue splendor diffunderetur. ¶ Marius in re mi-
tinus. litari peritissim⁹ grecas lrās discere contēpsit. Appollonius
Appolloni⁹ vō: quo p̄ceptore Cicero ⁊ Julius cesar vsi sunt: grecā lin-
p̄ceptor quā in curiā introduxit. ¶ Inter consules et lictorē nemo se
Ciceronis interponebat nisi infans esset et consulis filius. Quare Gabi-
maximus inter filiū consule et lictorē ire noluit. ne maiorū in-
stitutionē violaret. ¶ Idē indignabatur qđ filius consul nō
iussit patrem p̄ lictorē equo descendere. Consulē em̄ videntes
equo: honoris gracia: descendere p̄sueuerūt. ¶ Cōsuetudo

Romanorum fuit ne legati plus minusve dicerent quam commissum De legatis
 erat. Quis igitur legati romanorum graui iniuria a Tarentinis
 affecti essent: tamen in theatrum intromissi legationem exposue-
 runt: de iniuria illata ne verbum quidem fecerunt. ¶ Apud anti-
 quos non erat necesse ut precones mitterent: qui hostiatim se-
 natores in curiam venire iuberent. sed sponte conuenerunt.
 ¶ Tribunis plebis curiam: ubi patres consultabant: intrare non
 licuit. sed ad limen sedentes acta senatus modo probabant: modo
 scindebant. ¶ Omnes Tribuni erant ordinati ad refrenandam
 superbiam potentium: tamen ad honorem reipublice concedebant ut magi-
 stratibus argentea vasa et reliqua ornamenta dono mitterent.
 ¶ Magistratus restringebant ad continenter viuendum: ut quod
 ere publico emptum erat iterum in publicum locaret. Et non vesce-
 bantur senatores illa re: que de publico ere emptum fuerat. In
 tanto etiam precio pretinencia habebant: ut senatus es alienum eorum
 qui fideliter proutias administrabant: persolueret. ¶ Iuuenes
 nudi cursitabant ferientes obuios scuticis: ex caprina pelle con- Lupci: de
 sectis: ad que verbera matrone se ultro offerebant: existimantes quibus plu-
 tes id ad fecunditatem esse producibile. ¶ Fabius instituit ut equi tarchus in
 tes idibus quintilibus transueherent. Idem multitudinem forenses vita Anto-
 in quatuor tribus diuisit. ¶ Qui nullo aut propter publicum ere cen- niq.
 sebant capite censi vocabantur: et ad militiam non fuerunt admis- Capite cen-
 si. Sed Marius contra instituta maiorum ideo ad militiam ca- si.
 pite censos admisit. quia sibi conscius erat se quam inopem fuisse:
 et ex Arpino oppido nouiter aduectum. ¶ Ars dimicandi a p Ars dimi-
 Rutilio emanauit: in qua flexus corporum obseruabantur: quibus candi.
 tela plageque vitari poterant declinando: exiliendo in altum: hu-
 miq; se pertrahendo. Huiusmodi autem preparatio milites utebantur
 ut callidius deinde ad verum cum hostibus certamen accederent.
 ¶ Velites erant iuuenes leui armatura: corpe alacri: qui o- Velites.
 ptime missilia regebant: quorum usum Terentius centurio: cum ro- Velitum us-
 mani equites Campanis impares essent: inuenisse dicit. Tunc
 enim romani leui armature usu victoriam obtinuerunt. ¶ Spe De specta-
 ctacula theatralia duplici de causa fuerunt inuenta. scilicet causa culis.
 veneratiois deorum: et causa delectationis. ¶ Antiqui voluerunt

spectatores stare. ut stando robustiores efficerentur.

Ludi scenici ¶ Posterior Scipio : qui Carthaginē funditus evertit : sententiam dixit de diuidendis in ludis senatoribus et plebeijs . ita ut loca ubi sederet senatus et ubi populus : essent sepata et non permixta : sicut ante . eaq; res Scipioni pepit inuidiā .

¶ Cū pestilentia ciuitas laboraret : et nullo humano consilio remoueri posset : ludi scenici tūc primū facti sunt . ut illis deorū ira placaret . cū an̄ hac Circēsi spectaculo po . ro . p̄tent⁹ esset .

¶ Romani histrionem ex Etruria acciuerunt . eo q̄ optime gestus exprimere nouit : quorū nouitate romani letabantur .

Linus andronicus poeta. ¶ L. Linus poeta post Sophoclis et Euripidis mortē annis plus fere C. et lx. prim⁹ oim apud romanos comediā scripsit : et suarū fabularū actor extitit . Cognomiat⁹ est Andronic⁹

¶ Lascinia et impudentia : qua in ludis Atellani utebantur romana seueritate mitigata fuit . et ideo qui ludos exercebāt non erant ex hoc infames . sed militiā exercere p̄mittebant .

Ansonius Trina tarantino celebrata trinoctia ludo. ¶ Ludi seculares a Valesio viro locuplete primum instituti sunt . hi ludi continuis tribus noctibus celebrabantur . quia totidem filij Valesij periculo liberati fuerant .

Aqueductus. ¶ Valerius Publicola qui prim⁹ in vrbe p̄sulatū gessit . eosdē ludos nocturnos ad succurrendū ciuibz egris renouauit .

¶ Primus oim Catul⁹ p̄pter p̄sidentes in loco spectaculorū pannis et velis vmbriā fecit . Pompeius aqueductū ad temperandū calorem estatis p̄rio introduxit . Claudius scenā picturis ornauit : quā et alij alijs rebus ornauerūt . Marcus scaurus rarū genus vestiū induxit . Filij Brutī ludū gladiatorū in honore patris defuncti primi ediderūt . Certamen eorū : qui lacertis et brachijs inter se luctant : Scaurus instituit .

Scia iuris civilis. ¶ Marcus Atilius in honore patris aureā statuā erexit . ¶ Juris civilis scientiā : quā soli pontifices olim habebant : Flavius vulgauit : et singulis diebus ediscendos fastos populo p̄posuit .

Sella curulis. ¶ Idē factus edilis cū ad visendū collegā egrotū veniret : a iuuentute nobiliū fuit contēptus : quorū nemo ei assurgere voluit . Quia p̄pter sellā currulē iussit afferri : eaq; i limine posuit ne quis illorum exire posset : et ut ab inuitis in sella sedens videretur .

¶ Veneficiū q̄ plurimū matronarum dep̄hensum fuit: Veneficiū
 quarū plurime statim epotis venenis perierūt: Que vō ve-
 nenū sumere recusauerūt: obtruncate fuere. ¶ Qd̄ tibicines Tibicines
 sponte facere recusabāt temulenti agere sunt coacti. Illis re-
 stitūtū est ius in ede Jouis vescendi vt essent qui sacris preci-
 nerent. ¶ Habuerunt antiqui in consuetudine epulari in pu-
 blico. Frequentius pulte q̄ pane vixerunt. Colebant Sebiem
 vt deam vt minus noceret. et salubritatem corporis frugali-
 tate tuebantur. ¶ Lycurgus prohibuit ne Asiam Lacede- Lycurgi
 monij contemplarentur: in qua om̄ia: que ad illicitos vsus phibitio.
 trahere poterant: vigeant: quorum dux Pausanias vbi se Pausanias
 moribus Asiaticis dedit. ita corruptus erat vt totam Gre- Asiatici
 ciam Persarum regi prodere voluerit. ¶ Lacedemonij du- mores.
 cturi exercitum fecerunt corda militum anapesti pedis modū
 latione inflammari. Constat autem Anapestus duabus pri- Anapestus
 mis breuib; et vltima longa. Sonus eius significabat illos
 hostem debere inuadere primo ictibus crebris. Deinde remis-
 sionibus. sed fortioribus. Idem ad bellum incedebant rube-
 is tunicis induti. non ideo q̄ ipsi visis vulneribus suis for-
 midarent. sed ne hostes illos vulneratos cernentes confor-
 tarent. ¶ Apud Athenienses si quis fuit ociosus non aliter Cōtra oci-
 ad forum in ius ducebatur q̄ si crimen aliquod admisisset. osos.
 ¶ Diligenter inquisitum est Athenis quo quisq; lucro vine- Ratio vi-
 ret: vt singuli ciues formidine reddende rationis honeste vi- te reddēda
 uerent. In eadem ciuitate premia viris optimis reddebantur mores ma-
 Et si a domino manumissus post libertatem ingratus exti- ssiliēses a-
 tit: libertate fuit priuatus. pud Plau-
 ¶ Si quis apud Massilienses quater seruum libertate do- tū i cassi.
 nasset non poterat amplius liberto suo libertatis donum eri In phōs
 pere. quia iam tertio illius ingratitudinem plane p̄spererat. hypoctas
 ¶ Volebant Massilienses vllas comedias in theatro reci- p̄mū insur-
 tari ne spectatores lasciuos et impudicos actus cernentes de git Iunēa
 inde illos imitarentur. Contra Hypocrisim quoq; id est si- lis sa. ij. q̄
 mulatā sanctitatē indignabantur. Idem antiquissimū gla- mō salua-
 diū habebant: quo oīm malefactorū capita truncari fecerūt to: scribas

et pharize Idē cadavera mortuor sine luctu ad sepulchrū in duab⁹ ar-
os ppter chis portare consueverūt. Deinde conuiuū faciebāt: quo pa
hypocrisis cto nullā mortui amplius curā sumebāt. Dabāt etiā venterū
marie rep cicutā temperatū illi qui p̄habile causas senatorib⁹ adduxit
hendit. cur mori statueret. ¶ Sertū Pompeiū mulier inuitauit vt
morti sue interesset. ¶ Volens intrare Massiliā arma depo
Nōs gal nere cogebāt. ¶ Galli mutuū petentes apud inferos restitu
lorum. ere p̄miserūt. ¶ Cimbris ferro decertare: et in bello mori p̄e
Pithagori clarū videbāt. Cū autē in lecto egrotatōe detinerent: dicebāt
cū enigma sibi turpe fore si ita ignaui morerent. Celtiberi vō maluerūt
Cor non e vitā amittere q̄z p̄ncipe in bello interēpto viuere. ¶ Thia
dēdū. i. me ces cū quis nasceret acriter flere consueuerant. Cū autē morie
rorē de aīo batur: mario gaudio afficiebant. ¶ Licū in luctu habitū
cūciendū. muliebri suscepērūt. et cū diutius habitū illū tolerare nequi
De vroi rent: merore simul cū habitu deponebāt. ¶ Erant Indis
bus indoꝝ singulis vxores plurie. et cū maritus decesserat apud grauis
vxoꝝ cū vi simos iudices inter se p̄tendebāt. que marito charior fuerat.
ro crema et que sentētia iudiciū vicerat i rogū maritalē gaudibūda p̄si
Sanū Ve liēs marito semetip̄az inferias dabat. Cetere cū nota vixerūt
neris. et inglorie p̄manserūt. ¶ Virgines nobiles: dotē nō haben
Herodot⁹ tes: ad templū Veneris se cōferebāt. Deinde cū egrederentur
refert. cū vnoquoq̄ questū corpis faciebāt vt dotē sibi comparent
Institutū Cum autē marito locate essent: caste admodum viuebant.
Persarū ¶ Perse vt equius immatura liberorū fata paterent: ante se
Vegeti⁹ de ptimū annū prole nō viderūt. ¶ Reges Numidarū nemini
re mili. li. i. osculū dabāt. Rex em̄ qui ita familiarē se reddit vt facile oēs
ca. xij. Li amplectatur: quotidiana p̄suetudie vilis quodāmodō et abie
hil neq̄ fir ctus efficitur.

De disciplina militari. Ca. ij.

Cipio corruptū supior ducū secordia exercitū cor
rerit expellendo de castris liras scorta et reliq̄s per
sonas inutiles. ¶ Q. Metellus optimi impatoris
artibus vsus: cū exercitū vitio precedentū ducū licentia so
lutū accepisset: ad normā veteris discipline reduxit: et ita Ju
Srō. l. 4. c. i gurchā aggressus aliq̄t grauib⁹ p̄elijs opes eius attriuit.

¶ **Q. Fabius** ab **Rutilio** e punitia ratione negligentie expul-
sus est. **Cotta** vō **Aureliū** negligentē : virgis cesum : ex equite
peditē fecit. ¶ **Q. Fulvius** ob negligentia rei militaris pprio
fratri nō pepercit. ¶ **Posthumius** dictator : cū filiū pbitate
prestantē haberet in castris : et ille contra hostes iniussu pa-
tris ita fortiter pugnasset vt superior regrederet : pater illum
securi pcuti iussit. ne ceteri militare disciplinā corrūpe auderēt

¶ **Manli** qz filiū : q is ptra edictū patris cū hoste pugna-
uit : qzuis victorē in conspectu exercitus virgis cesum securi
percuti impauit. ¶ **Quintius Cincinnatus**. **L. Minutius** con-

sulari dignitate priuauit. eo q nō ppria virtute sed fossa val-
loq ab hostibus circumuentū exercitū seruauerat. ¶ **Sabinus**

Rutilianus habita occasione iniussu. **L. Papirij** dictatoris
hostiū copias fregit. **Papirius** igit qzuis re bene gesta **Sabiū**

nudari virgasqz expediti iussit. Demū a populo rogatus intus
riā illā et omnē penā populo cōdonauit. ¶ **Titius** magister
equitū insidijs circumuentus arma hostibus tradidit prius

pacta conditione vt ipse incolumis abiret : Qua ex re indig-
natus **Calphurnius** ei fimbrias amputauit : et in acie tam-
diu perstare iussit : quoad vigiles in castra redirent. ¶ **Qui**

Metellus cum quinqz militū cohortes loco cederent : eas
pūstinū locum recuperare iussit : credens fore vt ab hostibus
occiderentur : et ita ignauie penas darent. sed ille pudore con-

fuse ita acriter hostes inuasit vt locum vnde deiecti erant
omnino recuperarent. ¶ **Q. Fabius** manus transfugarum
obtruncavit. ¶ **Scipio** superior : asperius in externos qz in

romanos aniaduertit. Cives enī cruci affixit : externos securi
percussit. **Scipio** aut posterior transfugas feris lacerandos

tradidit. **Paulus** **Emilius** elephantē substravit pedibus cal-
candos. ¶ **Lucius** **Martius** cū de rebus gestis ad senatum
scriberet hoc titulo vsus est. **L. Martius** propretor : quo ge-

nere tituli eum senatus vltius vti noluit. ¶ **Pyrhus** mul-
tos cives romanos ceperat : quos omnes gratis senatui ro-
mano remisit. Senatus vero cōstituit vt hi qui equites erāt
pedites essent : et qui pedites erant ad leuem armaturā redi-

Manlius
filiū occidi
iussit.

Sabi **Ru**
tilianus.

Q. Metel
lus quid.

Cives et ex
terni puni
untur.

Titulus
Pyrhus.

M. Mar- gerentur. ¶ Cum Marcus Marcellus Syracusas expug-
cellus ad nare vellet senatui scripsit an milites post pugna Cannenses
senatum. in Sicilia relegatos in castra recipere posset : senatus nega-
uit sibi placere illis rempublica committi : qui ea deseruerunt.

Petilius a ¶ Cum a Liguribus in prelio Quintus Petilius interfectus
liguribus esset : fecit senatus ultione contra legionem : in cuius acie con-
interfectus. sul fortiter contra hostes pugnando occisus fuerat. Decrevit
enim ut ei stipendium annuum non daretur. ¶ Cum apud Cannas
pugnatus esset : sex milia hominum : qui in castris romanis erant
Hannibali se dediderunt pacti ut arma et equos traderent :
et ut se pecunia redimere possent : quod senatus renuit. ¶ Se-
natus consulto cautum est ne quem ex illis militibus : qui Rhe-
gium iniusto bello occupauerant : sepeliri vel lugere fas esset.

Dictum Cle ¶ Apud Carthaginienses imperatores : qui temere cum hoste
archi. certabant : cruci affigebantur. ¶ Clearchus Spartanorum
imperator magis imperatorem quam hostem metui debere dicebat.

Virilitatis ¶ Mater cuiusdam in prelium proficiscentis hunc in modum cum ei
lacenae se clypeum offerret : orsa est. Nate aut hunc : aut in hoc. ¶ Alia
miarum deca cum filio traderet clypeum hunc ait tibi pater servavit semper.
Quare tu quoque vel hunc serva : vel morere.

Si nosse

cupit foras

populumque tri

umphum lege

Plutar. in

Emilio. et

Appiani li

be qui inscri

bit libycus.

Attili cala

tinus iudex.

De iure triumphandi. Ca. iii.

Lex cautum erat ne quis triumphum haberet nisi

¶ quinque milia hostium una acie prostravisset. ¶ Alia

lex erat : que penam imponebat his : qui indigne

triumphare voluissent falsum numerum describentes. ¶ Luc

be qui inscribitur libycus. tendentes iudicem constituerunt Attilium Calatinum : qui con-

Attili cala sulis esse triumphum dicebat. ¶ Fulvius Flaccus triumphum

tinus iudex. contempsit : et arrogantie causa damnatus in exilium missus

est. ¶ Pro imperio aucto triumphus dari solebat : non pro

recuperatis civitatibus : que a romanis defecerant. ¶ Pu-

blus Scipio et Marcus Marcellus quibus preclaras res fe-

cissent : tamen quia privati id egerant : senatus eis non decre-

vit triumphum. ne romana instituta corrumpere.

¶ Ducturus triumphū consules inuitabat ad cenā. Et quia Consules consulatus summus erat magistratus : rogabat deinde con ad cenā in
sules ne quis inuitati accederet ut nemo alius digniore locū uitabant.
in cena triumphī sui haberet. ¶ Solum his triumphus de Quib⁹ de
cernebatur : qui cū hostibus certabant . non aut illis : qui in cernebat
bello civili victoriā obtinuerunt. Quia ppter Scipio Nasica triūphus.
et C. Metellus nō habuerunt triumphū . quanqz Tiberius Triūphus
Gracchus a Scipiōe : et Opimius a Metello fuerit interem nō dat in
ptus. ¶ Cum Marcus Lepidus omēs pscriptos a Sylla bello civili
in urbem reuocaret : a Quinto Catulo cū omni exercitu fuit
trucidatus. Antonius etiam Ciceronis collega Catilinā cum Antoni⁹ ci
suis copijs deleuit . Neuter tamen triumphauit . ¶ Cinna ce.collega
et Marius victoriā bello civili partam habuerunt. Ideo eis Urbes de
triumphus non fuit decretus . ¶ Sylla cum triumpharet picte.
multas vrbes Grece et Asie depictas : ut moris erat : vexit. Corōa cini
Italie vero nullū oppidū duxit . ¶ Ob victoriā in bello ci ca vl quer
uili habitam nulli dabatur laurea. sed si quis in acie ciuē ro na. Luca.
manū hostibus circumuentū seruasset : querna corona do Seruati ci
nari consueuerat. uis referen
te premia
quercū.

De censoria nota. La. iij.

¶ Camillo et posthumio facta est lex : qua celibes : platonica
a qui ad senilem etatē sine vxoribus et liberis perue ut vn⁹ qf
nerant : pecuniam in erarium deferre cogebantur. qz vxorem
¶ Valerius et Brutus censores Luciu Antoniu senatu eiece ducat. qui
runt eo q sine amicorū consilio vxorem repudiavit. ¶ Cato bo nō du
censor Luciu Flaminiū : qui consulatū gesserat : e senatu mo xerit pecu
uit q in cena inter pocula et epulas vnum de damnatis occi nia mulcte
derat ut scorto gratificaretur : quod aiebat nunqz se vidisse tur atz de
hominē decollari. Ob hoc facinus in mensa patrati Flami decore.
nius lese maiestatus fuit accusatus. ¶ Fabricius Ruffinus hō occidit
senatu mouit . quia nimia superfluitate in vasis utebatur. i hois vo
¶ Duronius a curia phibitus est. qz tribunus plebis legē de luptatē. ut
coercendis sumptib⁹ abrogauerat. ¶ Claudi⁹ Nero Sali inqt Cipri

natorē equū vendere coegit. quia damnatus fuit a populo. Damnati autē equitis equus vendebatur: et pecunie: que ex equo et armis parte erāt in erariū afferebant. ¶ Salinator Amicitia simulata. Claudius Teronē simili penta affect. eo q̄ simulatā: nō verā amicitia suscepit. ¶ Idem quatuor et triginta tribus romanas damnauit. q̄ se et innocentē damnassent: et p̄demnatū consulē censoreq̄ fecissent. vnicā tribum nomine Metiam excepit: que neq̄ Salinatorē damnauit: neq̄ dignū illum honore censuit. ¶ Milites qui duci inobedientes erant censoria nota puniti sunt. ¶ Censores timiditatem eorū notauerunt: qui post cladem Cannensem italie deserende consilia inierāt. Ignominia etiā affecerunt eos: qui ab Hannibale Romam missi fuerant p̄ cōmutatione captiuorū: qua non impetrata in vrbe remanserūt: et fidem hosti non seruabāt. Pater autē Attiliū re- gulī fides. Attiliū fidem hostibus seruauit volens potius obire mortem q̄ Carthaginiensibus fidem non seruare. ¶ Geta et Marcus Valerius post damnationē ita se virtutibus q̄narūt vt non ignominia illa eis obijceret. sed idonei visi sunt qui censores crearentur.

Quidius i
v. fas. vult
reuerentiā
nup sisse
honori. et

maiestatē
eē honoris
et reuerētie
dere videret.

Antioch⁹
Scipioni
sponte patri remisit.
filiū reisit.
predones
Legati ex Macedonia Pauli Emilij corpus efferre nō fas
maxio de-
tidierunt
Scipionē Emilianū Carthaginienses et Masa
siderio vi-
nissa rex Numidie non aliter acceperunt q̄ si consul roma-
bēdi scipio
nus extitisset.
Civitates Asiaticae nō miori studio aduentū
nis p̄citati p. Rutilij exulis expectarūt q̄ si eo cū impio missus fuisset.

De maiestate. Ca. v.

c Vm accusatores Metelli dicerēt illū expilasse Numidiā puincia: et tabulas: in quibus administratio puincie continebat̄ circa iudices deferrent: om̄is congregatio iudicū oculos auertit. ne integritati vite Metelli diffidere videret. ¶ Cū superioris Africani filius a militib⁹ Antiochi captus: et ad Antiochū perductus fuisset: audissetq̄ rex Antioch⁹ illū Scipionis superioris esse filiū: multis donis honoratum Scipioni sponte patri remisit. ¶ Eiusdē Scipionis conspectū predones non minus cupide optabant q̄ si manen celeste fuisset. ¶ Legati ex Macedonia Pauli Emilij corpus efferre nō fas tidierunt ¶ Scipionē Emilianū Carthaginienses et Masa siderio vinnissa rex Numidie non aliter acceperunt q̄ si consul romabēdi scipionus extitisset. ¶ Civitates Asiaticae nō miori studio aduentū nis p̄citati p. Rutilij exulis expectarūt q̄ si eo cū impio missus fuisset.

¶ Cymber seruus ad occidendū Mariū missus: maiestate vi
ri percussus: eū interficere noluit: quē etiā Minturnenses: apud Mariū oc
quos delituit: carcere liberatū: cū scaphā pscendisset: sospitē eidē noluit
abire pmiserūt. ¶ Cesar Catonē in carcerē duci iussit. Ideo
senatus consurrexit: et illū psequi nō dubitauit: Qua de re Cato ex te
Cesar Catonē dimisit. ¶ Cū Cato ludos florales spectaret: atro reces
populus roman⁹ illius maiestate p̄motus erubuit postulare sit ne mi
ut mime nudarent: quo cognito discessit e theatro Cato ne mis ipedi
pplo molestus esset: quē Catonē vnū popul⁹ veritus est ma to eēt q̄ mi
gis q̄ ceteros omnes. Nā qd̄ presente Catone facere erubuit n⁹ ludi flo
illo abeunte cunctis deinde spectatib⁹ p̄fecit. ¶ Athenienses rales fierēt
ereas effigies fabricarūt in ppetuā Harmodij et Aristogito Atheniēses
nis cōmemorationē. ¶ Iudices phibuerūt Xenocratē phi pūmi oim
losophū ne iuraret. harmodio
et aristogi
toni tyrā
nicidis pu
blice statu
as posue
runt.

In Galerū maximiliber ter-
tium dictorū factorūq; memorabiliū Epitomata.

De indole. Ca. i.

¶ Milius lepidus cū adhuc puer esset irrupit in acie:
percussit hostē: liberauit ciuem: et meruit coronā. Cato pue
rulus.
¶ Propedius Latinorū dux iocabūdos orauit puerulū Cato
ne vt amunculū suū exorare vellet ad ciuitatē obtinendā: qui Capita p
se id nequaq; facturū constanti vultu respōdit. ¶ Cato vi
dens capita p̄scriptorū affixa pedagogū interrogauit quare pedagog⁹
nemo esset qui tyrannū interficeret: affirmauitq; faciliter se Titulo de
eū interfectorū si ferrū haberet. ¶ Saustus filius Sylle lau iurij pe
dabat p̄scriptionē paternā dicens iure patrē ciues p̄scripsis dagogi no
se: et: cū ad adultā etatē puenisset ita vt et ip̄e posset suos ho mie comi
stes p̄scribere: se idē facturū. Ideo Cassius nimia indigna te ptinentē
tione p̄cit⁹ Sausto colaphū incussit. ¶ Cū Pericles p̄nceps Cassi⁹ co
ciuitatis Atheniensis magne pecunie consumpte rationē ciui laphū fau
bus reddere nesciret: et ob id tristis esset: consilio vsus pueri sto incussit
Alcibiadis reddende ratōis consiliū omisit: et quomō nō red Consiliū
deret querere cepit: egitq; vt ciues bello Peloponensi impli pueri.

citi nullā a se rationē illius expense exigerent.

Horati⁹ se
solū hosti
bus oppo
nens.

Alcron ca-
bit et Ro-
mul⁹ spo-
lia opima
meretur.

pria spo.
hoies ru-
gosi corpo

ris ab anti
quis Cossi
dicti.

Scda spo
tertia spo
sia anima

Virgi. i vi
Tertiaq

arma pa-
tri suspēd;
capta qui

co:uin^o vñ
Barba at

tilij p'mul
cetur.

De fortitudine. La. ii.

٦

Oratus Cocles in statione ponte Sublitij posie
p cellā impetūq; Ethruscorū donec pons a tergo

solueret sustinuit. ¶ Chlelia virgo romana decepto custode
p tyberim ad suos tranavit: et cū a Romanis Porfene rup

ta federa esse conquerenti redderet : a Poisena honorifice remissa : equestrisq; statua donata est. ¶ Acron Ceminensium

impator: cū ſingulari certamine Romulū laceſſiſſet: ſupatus
interijt. Romulus ſpolia duci detracta Joui feretrio confe-

cravit. ¶ Cornelius Cossus occiso duce Jidenatum opima
spolia scda retulit. ¶ M. Marcellus animi vigore regē Gal

lorū inuasit: et opimis spolijs potitus est. ¶ Titus Man-
lius Gallū: a quo ad dimicandū fuit puocatus interemit: et

et ornamentis collis. Icy torquem: a torto alio dicta: ademit:
inde torquati nomen adeptus. ¶ Valerius Corvinus: qui a

corus autem illa virtus corollis cognominata est : congressus
singulari certamine contra Gallū puocatōrē eū vicit interfe-
citque tunc sua virtute nimis : tunc opora cōmū p̄pugnatio

¶ Scipio Emilianus in bello Hispano hostem interemit adhuc
vixit: et cinem servavit. ¶ Scipio et Lucullus duce membra pone-

rent ei qui primo menia Intercatie oppidi hispanie ingrede-
retur: ceteris se retrahentib⁹ idem Scipio primus menia eius

cōscendēs honorē illū meruit. ¶ Gallus cū irrisione quadā
harbā Attiliū umpluens sceptro percussus est. Generosus em̄

animus irrisuionis fuit impatiēs . Gallus aut percussione tur-
batus Attiliū occidit . ¶ Romana iuuentus equis delapsa

se in centurias diuisit: et exercitū hostiū rupit. ¶ Papyrius
cursor dictator romā petitur⁹ exercitus curā Fabio magistro

equitū cōmendavit: iussitq; ne in aciem cū hostibus p̄diret.
Sabinus nihilomin⁹ manus cū hoste conserens pauldubio vi

ctus fuisset nisi optime indolis iuvenes equos effrenes et cal-
caribus concitatos in hostes direrissent: quo maiore eis cla-

dem inferrent. ¶ Classē hostiū in fugā conuersam milites
romani se in aquā deicientes fortitudie brachiorū in portū re

traxerunt. ¶ Miles Romanus vulneribus ita affectus ut manus exercere non posset: nasum et aures spoliare volentis obtruncavit. ¶ Crassus impator captus a Thracibus: vir **virga octo** gam: qua equum ducere solebat in oculum unius eorum a quibus **lus excutit** ducebat: contorsit adeo ut oculum illi excusserit. Vehementia ergo doloris accensus barbarus Crassum gladio transfixit. ¶ Cum undique a militibus Cesaris navis Scipionis septa esset: Scipio volens potius mori quam in potestate hostium peruenire: latus sibi gladio transegit. ¶ Cum audisset Cato En. Pom. **Cato scip-** peium fugatum de rep. desperans sibi mortem conscivit. et cum famili **suus occidit** ares accurrissent: vulnera quoque eius colligassent: ille penitentiam simulans se requiescere velle dixit. Remotis autem arbitris vulnus manibus aperuit: et paulo post spiritum emisit. ¶ **Silia** **Silie Cato** Catonis uticensis experiebat an constanter sibi mortem inferre **nis uticen** posset si Brutum Cesar occidisset: in quo amorem suum significa **sis mors.** bat quod Bruto superstes esse noluit: quod et fecit. Nam tandem ex **Carbones** tincto Bruto: cum nullum ferrum illi relictum esset: carbonem arden **in os con-** tem in os coniecit deuorauitque: et ita nouo genere mortis con **iecti.** sumpta est. ¶ Cato superior ex turba hostium gladium suscepit **iectione.** non aliter quam si cum familiaribus et non cum hostibus fuisset. ¶ Cum Tiberius Gracchus agrariam legem iniussu senatus ferret: fracto subsellii pede in capitolio a Scipione Nasica occisus est. ¶ C. Marius senex ad tuendam remp. se armis induit: cuius fortitudinem senatores et equestris ordinis viri cernentes contra Saturninum: qui eandem legem agrariam tulit: annos exererunt: et publice facto impetu occiderunt. ¶ Cesar in bello gallico ubi **Cesar acriter** suos territatos vidit militi segnius timidiusque pugnanti scutum **ter pugna** detraxit: eoque tectus in confertissimos hostes se protulit. Milites **uit.** illum acriter purgentem conspicientes pudore confusi ad pugnam alacriores reuersi sunt. ¶ Idem signiferum in fugam versum apprehendit et acriter aduersus hostes traxit: locum ubi erant hostes ostendens. ¶ Iulius. Valerius Flaccus: et Padanius Hannibalis castra inuasit: et Capuam: in qua romanus exercitus continebatur obsidione liberavit. ¶ Q. Curius iuuenem puerum suum interemit. Inde a Pireso celtibero provocatus illum singulari certamine vicit. sed quod supplicabat ut vita donaret: non interfecit.

¶ Attilius navali ad Massiliā prelio iniecit in manū hostiū
dexterā. Ea abscissa leua puppim apprehendit: nec prius di-
micare destitit q̄z navē illā p̄fundo mergeret. ¶ Hoc faciore
Cynegyri tā preclaro romanus Attilius imitat⁹ videt⁹ Cynegirū Athe-
exemplū. niensem: qui et ipse in bello Persico navē dextra tenuit: nec
prius dimisit q̄z manū amitteret: qua amputata navē sinis-
tra cōprehendit: quā et ipaz cū amisisset: ad postremū navē
mo: su tenuit. ¶ M. Scena p̄ tutela castelli: cui erat p̄fect⁹
fortiter dimicans tandē fuit occisus: in cuius scuto ad cesarē
relato inuenta sunt foramina centū et viginti. ¶ Solus Sce-
nola telis: que quinqz militibus satis essent: tota die pugna
sustinuit: et veniā petijt a cesare q̄ nō fortius pugnavit: cū
tamē sup̄a hūanas vires pugnaverit. ¶ L. Sicinius Den-
tatus centū et viginti prelijs in hostē pugnassee: et cicatricē a
tergo nullā: adversas quinqz et quadraginta tulisse dicitur.
¶ Tubellius uxore prius et liberos: deinde semetip̄m interfecit
¶ Cū Darius magū p̄stravisset: et in obscuro loco p̄stratū
corpe suo premeret: unusqz ex socijs magū ferire nō auderet:
ne Dariū vulneraret. Darius inquit p̄ utrūqz adigas gladiū
dum nō magus hic pereat. ¶ Leonidas mori dimicans q̄z
An q̄z aīaz terga dare maluit. q̄z nīs imminēs cerneret piculū. ¶ Othri-
exhalaret ades in clypeo suo sanguine scripsit. Vici. Deinde inter cada-
Othriades nera Atheniensij occubuit. ¶ Epaminondas patria The-
sanguine banus adversus Lacedemonios pugnas acerrie i prelio vul-
suo scrip- neratus. postqz in castra relat⁹ est vocē spiritūqz collegit: et id
sit. Vici. vñ a circūstantib⁹ requisivit. Et cū cadenti sibi scutū ademis-
set hostis: qd̄ ut servatū audiuit allatū velut laborz glorieqz
sociū osculat⁹ est. Iteqz quesivit vtri vicissent. ut audiuit The-
banos: bene habere se rem dixit: et ut gratulabūdus patrie
expiravit. ¶ Victis Atheniensib⁹ Spartani triginta recto-
res p̄posuerūt: q̄ facti sunt triginta tyranni: quorū cedes ra-
pine et inhūana crudelitas cū displicerēt Theramēni ip̄m q̄z
Mors itre ad terrorē oīm neci dederūt. Lusit aut Theramenes extremo
pida The spiritu dicēs. Critie hoc poculo ppino. id est porrigo post de-
ramenis. gustationē. tanqz ita ominaretur auguraretqz Critie vni ex
tyrannis futurā mortē: que brevi secuta est. ¶ Theogenes

So. xvij.

seipm flāmis immisit. ¶ Vxor Hasdrubalis se cū duob⁹ li-
beris in ignē coniecit. ¶ Cū Syracusani totā p^gemē regis
Hieronis : qui nimis crudelis fuit : e medio tollere parassent :
et Harmonia filia sola restaret : ciuesq³ certatim illam necare Har-
vellent : eius nutrit^r puellā Harmonie coequēuā regio cultu^r Harmonia filia
ornatā obtulit : que cū mortē nō recusasset : Harmonia illi⁹ Hieronis.
constantia admirata superstes esse noluit.

De patientia. Ca. iij.

Deus manū eruri passus est. ¶ Pompei⁹ digitū
m lucerne ardenti admotū comburi patiebat^r. ¶ Cū Puer pati
puer nobilis thuribulū in regis Alexādi sacris ha^r ens
beret : carboq³ ardens in brachiū decidisset : ne sacra p^rturba-
ret : dolorē compescuit : et nullā vocē doloris emisit. ¶ Zeno Zenonis
phūs cū Agrigentinos adolescentes contra tyrannū Phala^r phi patia
rim cupiditate liberande patrie inflāmasset : facto indicio cō-
prehensus traditusq³ tortoribus est torquendus : qui cū into-
lerandis cruciatib⁹ laceraret^r vt conscios coniuratōis nomi-
naret : neminē illoz noīauit. sed amicissimos intimosq³ tyrā-
ni participes coniuratōis esse dixit. et cū Agrigentinoz timi-
ditatē admirari se diceret : illi cōcitati lapidib⁹ regē obuerūt.
¶ Zeno cū quippiā se in aurē tyranni clam loqui velle signi-
ficasset : eā mordicus correptā nō ante dimisit q³ rapta aure
populatū caput reliquisset. ¶ Anararchus phūs inimicus Anararchi
habuit Nicocreontē Cypri tyrannū : a quo cōprehēsus con-
iectus est in mortariū saxēū : ibiq³ ferreis malleis contusus a-
deo patienter tulit asprinos illos cruciatus vt in eis vba illa
memorabilia dixerit. Tunde tunde Anararchi follē. Anarar-
chū em̄ nō tundis. Ad vltimū amputationē lingue minitāte De Anarar-
tyranno p^rtinus linguā dentibus abscissaz et cōmanducatā chi follem.
i os ei⁹ ira patulū p^rspuisse ferī. ¶ Cū Hieronym⁹ Hieronis
Syracusani regis filius post patris mortē adulatoz p^rsua-
sione in maximā insolentiā esset redactus : Syracusani prin-
cipes in necē tyranni cōiurauerūt : inter quos erat Theodor⁹
qui cū Callonē regis coequalē ad cōiurationē inuitasset : Cal

lo consiliū patefecit. Itaq; cū varijs tormentis Theodorus
esset affectus: simulās se tormentis supatū: Thrasone: in q̄
summa impij versabat: accusauit. Thraso igit a rege iussus
est mori. ¶ In India sunt qui p totā vitā nudi incedunt:
mō cancast nives hyemalēq; vim sine dolore pferentes: mō
flāmis sine gemitu se obijciētes. ¶ Cū Asorubal penor dur
serui cuiusdā dñm interfecisset: seruis hoc egre ferēs tempus
nactus Asorubalē interemit: qui pprehensus tam constanter
tormenta sustinuit vt leticia superante dolores ridente specie
vsq; ad necem prebuerit.

De his qui humili loco nati

clari euaserunt. Ca. iij.

De Tullo
Hostilio
bellatore.

¶ Illus Hostilius natus est humilib⁹ parentib⁹: et
paruus pecora paut: qui grandior natus: cum in
bello sabino se strenue gessisset: post Tume Pompiliū mortē
dignus visus est qui rex a romanis crearet. ¶ Tarquinius
Piscus Coritho oriūdu in Ethuriā veniēs cū Tarquinij
cōsedit. Sic cū in vrbe Roma et prudentia et diuitijs polleret
regis Anci amicitia inijt: et extincto Anco regnū adeptus est
¶ Seruius rex ex ancilla natus est vt statue ipius titulus os
tendit. ¶ Terentius Varro: cuius pater Rome obsonia vē
debat cū Paulo Emilio cōtra Hannibalē consul creatus est
¶ M. Perpenna grecus fuit. et cū Romā venisset: apudq;
patres se gratiorē fecisset: maras opes acq̄siuit: et cū comi
tia haberent tantū eloq̄tia z ambitōe valuit vt p̄sul crearet
¶ Portius Cato cū Tusculi sine fama degeret Romā venit
et in senatoriū ordinē fuit admissus. ¶ Socrates Sophro
nistico patre marmorario: matre Phenareta obstetrice nat⁹:
aniaduertēs naturalis speculatiois fructū nō satis vberē esse:
eāq; ad officia vite nō esse necessariā: inuexit prim⁹ ethicen: de
Socratis q̄ illa q̄tidie differuit. Quare oim iudicio et Apollis oraculo
Soctes sapiētissim⁹ iudicat⁹ est. ¶ Mater Euripidis poete tragici
piētissim⁹. olera. pater Demosthenis clarissimi oratoris cultellos vēdidit

De his qui a parētib⁹ claris

degenerauerūt.

Ca. v.

S Cipio a paruo presidio Antiochi se capi permisit.

¶ Idē cū candidatus in campū Martiū descēdis Scriba
preturā petiturus: scriba huic anteponebat: qđ cū scriba
vidisset reuerētia patris Scipioni cessit: et ita Scipio pturā
turpiter obtinuit: quā tamē cognati eius administrare nō sunt
passi. **¶** Silius. **Q.** Sabū Maximi adeo fuit flagitiosus ut
pretor ei administrationē bonorū interdixit. que res ab oībus
fuit cōmendata. Volebant em̄ romani pecuniā: que honori
seruire debebat: flagitijs consumi. **¶** P. Clodius sediciosus
fuit et vicius. nō tamē reip. inutilis. Nā decus militare ob-
tinuit. sed eius filius scortis deditus sordidatam penitus egit
vitā: et nullā oīno virtutis imaginē habuit. **¶** **Q.** Hortēsi⁹ Quantus
tantū oratoria vi valuit ut dubiū fuerit Cicero ne an Horten orator hor-
sius pūcipatū in arte dicēdi obtinuerit. Corbionē nepotē ha tensius.
buit flagiciosissimū: q̄ se vulgo libidis recōliatorē p̄fitebat.

De his qui cultu corporū sibi

licentius q̄ mos patrie pmittebat indulserūt. **Ca. vi.**

¶ **U.** p. Scipio in Africā esset ductur⁹ exercitū: cū
q̄ diu cogitasset quo pacto Africā inuaderet: laxā
di animi causa spectaculis indulxit: et palliū et cre **Palliū et**
pidas sumpsit. **¶** **L.** Scipio statuā suam in capitolio fixit **crepide**
chlamydatā et crepidatā. q̄ aliquñ hoc ornatu vsus fuerat.
¶ **L.** Sylla cū exercitū Neapoli comparet ut aduersus **Mi**
thridatē eum duceret: et cū animū a re militari laxaret: chla-
mydē sumpsit et crepidas. **¶** **C.** Duellius de penis speciosi-
simū egit triūphū. Quasi ergo triūpho vnius diei cōtentus
nō extitisset: tibicines ⁊ fidicines nocturno tpe p̄ire faciebat
ut testaret pūgne sue nūnalis p̄speritatem. **¶** Cū Papyrio
triūphus negaret ipe in Albanū montē secessit: et ibi triūpha-
uit: ceterisq̄ exemplū dedit ibi triūphandi si a senatu triūph⁹
ip̄is nō daret. **¶** **C.** Marius cū Jugurtā Cymbros et Ten **Tentones**
tones debellasset se libero patri simile esse volēs cantharo po **Canthar⁹**
tabat: q̄ gñe vasis ipe liber pater vti p̄sueuerat **¶** **M.** Cato **grecū vo-**
ptor iudiciū. **M.** scauri egit: nulla induit⁹ tūica s̄ solū p̄tecta. **cabulū.**

D ij

De fiducia sui. Ca. vii.

Badia

Scipio adolescens cū nemo auderet in Hispaniā p
ficisci: populo se iturū pollicite est: que fiducia ro
manis spem victoriae prestitit. ¶ Idē cū in Hispania Badia
oppidū munitissimū obsideret: et p tribunali sedens militib⁹
ius daret: dixit se velle in posterū diē vadimonia a militibus
erigere in arce Badie: qd et fecit. Tā potitus vrbe sellam in
arce posuit: et militib⁹ ius dixit. ¶ Idē in Africā traiecit ex
ercitū nō approbante senatu: cuius consilio si potius vsus
fuisset qz suo: nunqz finis secūdi belli punici inuentus fuisset.
¶ Idē cū speculatores ab Hannibale missos i castra romana
vt explorarēt romanorū vires: cepisset: nō illos supplicio af
fecit sed p totius exercit⁹ partes duxit vt sez omnia diligentius
explorarēt: quo facto cū dixissent se oia cōsiderasse dato ipis
et eorū iumentis prandio incolumes ad Hannibalem dimisit.
¶ Cū Scipio a tribunis plebis accusat⁹ esset Catone eius ini
mico impulsore. vt rationē redderet prede: quā acquisierat in
bello: qd aduersus Antiochū gesserat: librum exhibuit: i quo
supputatōes pecunie illius cōtinebant: et statim eundē librum
in cōspectu oim discerpfit. Possem inquit reddere rationē sed
nō faciā. quia erariū bis millies sestertio feci vberius. ¶ Cū
questores erariū aperire recusarent vt exercitus compari pos
set cōtra celtiberos: asserentes se lege inhiberi: que erariū ape
rire vetabat nisi extrema necessitas ingrueret: Scipio clauēs
poposcit: illudqz statim aperuit: neqz dignū esse duxit vt ipē
qui virtute sua leges romanas seruauerat: lege erariū apire
phiberet. ¶ M. Menenius tribunus plebis cū Scipionē ac
cusasset ad populū: dixissetqz eū ab Antiocho pecuniā acce
pisse vt gratiosis et mollibus cōditionib⁹ par cū po. ro. fieret
Scipio rostra triūphali laurea coronatus pscendit ac ita or
sus est. Quirites hoc die memini me Carthaginē in vestram
potestātē redeisse. Itaqz equū censeo vt omnes Ioui maxio
in capitolū supplicatū eamus: et cū prim⁹ ad capitolū iret
Intercala Scipio omnes eū secuti. M. Menenīū solū in foro reliquerūt.
uia. qd. ¶ Cū Scipio Emilianus intercalatiā: que in Hispania est:

Rostre fori ubi mense ianuarii
Martialis erat

Non est in Romā Velle hostes Carthage
Deo qz timere:

obsideret: multi hostiū eruptionē metuentes suadebāt vt fer-
 ratas tabulas circa menia eius urbis spargeret: quib⁹ respō-
 dit. Nō esse eiusdē velle hostes capere: eosdēq; timere ¶ Sci-
 pio Nasica plebi frumenti largitionē exoptātū vt taceret im-
 pavit: seq; magis q̄ illā quid reip. expediret intelligere dixit.
 ¶ Cū Lūio Salinatori: qui Hasdrubalē et penos in Um-
 bria deleuit nūciatū esset Gallos ⁊ Ligures sparsos vagari
 ita vt parua manu occidi possent: Lūius respōdit. Sinam⁹
 hos esse supstites vt domestice cladis et v̄tutis nostre nūciū
 esse possint. ¶ Cū Furius Philus Hispaniā puinciā sortit⁹
 esset: et. Q. Metell⁹ et. Q. Pompeius improperarēt q̄ nimis
 cupide in Hispaniā p̄fiscerēt: nō mō nō succensuit obtrec-
 tatoribus illis: sed etiā eos legatos in puinciā duxit. ¶ L.
 Crassus En. Carbonē inimicū suū a iudicijs non summouit
 imo et i tribunali locū dabat: et nihil eo absente decernebat.
 ¶ Cato supior cū Hispaniā puinciā strenue administrasset
 et repetundarū accusatus esset: fiducia sue innocentie fretus
 Tiberiū Gracchū: a quo multū in admīstratōe reip. disside-
 bat: iudicē de ea re elegit. ¶ M. Scaurus cū a Varro Ve-
 ronensi accusat⁹ esset q̄ a Mithridate pecuniā accepisset vt
 rēp. romanā pderet: cūq; aduersa validudine detineret: nobi-
 lissimis iuuenib⁹ innixus in curiā venit dixitq; se a tali crimine
 alienū. et cū nullus esset testis dixit. Cui potius credendū pu-
 tatis patres. Nihil. an Varro? quo factū est vt Varrus p̄se-
 ueranti clamore a cunctis depelleret: Scaurus gloriose ab-
 solueret. ¶ M. Antonius questor in Asiā p̄fiscēbat. et cū
 Brundisiū vsq; puenisset: amicorū lris certior factus se accu-
 satum fuisse crimine incestus: Romā reuersus est: q̄uis legē
 Menia hāc accusationē vitare potuisset: ubiq; tā bene causā
 suā egit vt q̄primū absolutionē obtineret. ¶ Cū Pyrrhus
 Epirotarū rex a Tarentinis accitus cōtra romanos in italia rex.
 bellū gereret: Carthaginēses Magonē ducē in auxiliū roma-
 norū cū. c. et. xxx. nauib⁹ miserūt. Senatus vō cū grās egisset
 penis: respōdit se nunq; bellū ullū suscepisse: qđ p̄p̄ijs mi-
 litibus gerere nequiret. ¶ Cū Hannibal haud p̄cul ab urbe

*Lūius Salinator
nō fuit:*

Supstites

*Cui credē-
dum?*

Pyrrhus

exercitū locasset : forte ita evenit ut ager ille venderet : quē oc-
cupaverat Hannibal. et nihilo minoris q̄ si hostes pcul erti-
Actij poe- tissent. ¶ Actius cū in collegio poetarū esset : supveniretq̄
te magna aliqui Julius Cesar : qui omnē terrarū orbem impio regebat :
nimitas. nunq̄ ipi assurrerit. nō q̄ ignoraret amplitudinē Cesaris. s̄
q̄ in eo loco ubi de volumib⁹ librā agebat : nō aut de impio
aut re militari: se Cesare supiorē esse indicabat. ¶ Euripides
Sua Lu- cū in tragedia quadā sententiā inseruisset : que pp̄lo displice-
ripidis. ret : iuberet q̄ a pp̄lo illā e tragedia tollere : hunc in modū re-
spondit. Soleo scribere tragedias ut populū doceā : et nō ut
a pp̄lo quicquā discā. ¶ Cū apud Alcestidē Euripides que-
Tria car- reret q̄ in triū dierū spacio nō nisi tria carmina cōponere po-
mina. tuisset : Alcestidesq̄ se centū facile scripsisse respondisset. Tua
Centū car inquit Euripides breui tpe scripta peribūt. mea aut p̄ omne
mina. cui spaciū celebrabunt. ¶ Antigenidas tibicen cū discipulū
haberet in ea arte prestantē : pp̄lusq̄ eū mime pbaret: dixit.
Mibi cane et musis: significās artē ⁊ si a nullo p̄bet: cū omī
Zensis pic ex parte p̄fecta sit : p̄ se satis esse pbabilē. ¶ Cū Zensis He-
tor d̄ se ipo lene imaginē pinxisset noluit de ea forma q̄d homīes sentiret
p̄didit in- expectare. sed Homeri versibus adiectis credidit se talē illam
uisurū ali- pinxisse : qualē aut Leda pepererat : aut Homerus descripse-
quē facili⁹ rat. ¶ Phidias cū olimpij Jouis simulachrū eburneū p̄fe-
q̄ imitatu cisset : interrogat⁹ quo nā mentē suā dirigens fere ipm̄ Jovē
rum. expressisset talē qualis in regio solio sidereo stare cōsuevit: ver-
sibus Homeri se quasi magistro vsum respōdit. ¶ Thebani
Epaminūde curā sternende urbis tradiderūt. Ille id officiū
nō spernēs testatus est se facturū ut breui ministeriū illud tūc
vilissimū admīstratōe sua preclarū redderet. ¶ Cū Hannibal
Prusiā Bithynie regē ad navale pugnā hortaret : diceretq̄
Prusias exta id dissuadere Ille indignatus Manus inq̄t ca-
runcule vituline q̄z mihi expto impatori fidē prestare. Tandē
rex p̄silio Hannibalis vsus hostes supavit. ¶ Athenienses
Codrū Thracie regē ciuē Athenienses ut cōtra Dorienses di-
micaret constituerunt : q̄d ubi Codrus audiuit: et ego inquit
Androclidas Athenienses ciues Thracie facio. et hoc mō Thraciā Athenē
claudus. compavit. ¶ Androclidas a quodā q̄ in aciē claudus descē-

deret incre-
nō aut fug-
tantā vim
derent: dī-
¶ Agesilaus
urbis bene m-
hoc muro sen-
muros q̄z viri-
fidum colloca-
D
f Ului-
fectiois
adunisset senatū
fectus illos ne-
ulleret: senatus
p̄mis aperuit q̄z
senatu eriger
redimendis ca-
m̄: q̄ vnicū fi-
posset. ¶ Eide
comauit ita ut pa-
ris vterent. A ma-
senatū miris affic-
manor irasci voluit
¶ Iden nō mō nō
quidē p̄dio cū Han-
inducit p̄licanū
Gracchanas p̄bat
modatus cū librās in-
us legere dignatus e-
illa ut Marius p̄-
la: cū sententiā a-
lo pauore induci p̄-
¶ Cū. 2. Saturni

So. 11.

Sub um-
bra dimi-
cabinus.

presidiū i
v̄tute col-
locandū.

F Ulnius Glaccus Capuā debellauit: et conscios de
fectōis Theanā Calenāq; i custodia misit. Cū autē
petiisset senatū de liberandis illis statuere: nocte Theanaz
ectus illos necauit. Deinde cum petiisset Calenā vt reliq;s
deret: senatusq; lrē venissent: que illos dimitti iubebāt: nō
aperuit qz de illis suppliciū sumeret. ¶ Q. Fabius cū
senatu erigere nequiret pecunie pactionē: quā Hannibali
redimendis captiuis romanis pmiserat: filiū suū in urbē
misit: q̄ vnicū fundū venderet vt redimere captiuos rōanos
posset. ¶ Eodē dictatori senatus magistrū equitū i honore
auit ita vt pari honestate Fabius et magister equitū i ca
s vterent. A magistro etiā equitū nūc ad milites: nūc ad
atū iniurijs afficiebat: nūq; tñ in pñiciē reip. aut ciuiū ro
moz irasci voluit. sed semp in eodē pposito patiēs pmāsit
Idem nō mō noluit cū oibus copijs dimicare sed ne puo
idē prelio cū Hānibale ptendit. ¶ Piso consul nō potuit
duci vt Palicanū consulem assereret. ¶ Metellus ne leges
racchanas pbaret: exiliū petijt. Claudia deinde rogatione
ocatus cū lrās in theatro de reuocatōe accepisset: nō pri⁹
s legere dignatus est qz spectaculū finiret. ¶ Contēdebat
Sylla vt Marius populi romani hostis iudicaretur. Sce
la: cū sententiā a Sylla dicere iuberetur: neq; minis neq;
lo pauore induci potuit vt Mariū hostem iudicaret.
Cū. L. Saturnin⁹ trib. plebis Equitiū instigasset vt se Ti

*Libertus Gracchi
et Sempromia
Augustini*

Phocion

Socrates

Ephrates

Dion.

Alexand.

Philippus

medicus

Alexand.

q pulchre

C. curti

de re. geste

Alex. li. iij.

berij Gracchi Sempromie fratris filium fingeret: Sempromia
qz tribunitia potestas et populi clamor cogere conarentur ut ei
tanqz fratris sui filio osculum daret: pstanter illa Equitum a se
reiecit: nec tribuni: nec plebis minas pertimuit. ¶ Pontius
i expeditoe captus cum morte effugere posset si partes Pompey
sequeret: pditione spreuit. ¶ Menius centurio Augusti in
bello qd Antonius cum Augusto gessit interceptus est: que cum
Antonius interrogaret quid nam de se statui deberet: respondit
me occidi iube. Nam neqz partes Augusti deserere: neqz tuas se-
qui possim. Antonius huius pstantia admiratus libere dimisit
¶ Blasius cum romanis: Dasius cum Hannibale sentiebat: que
tandem Blasii mira pstantia ad se traxit. ¶ Phocion Atheni-
ensis princeps consilium suum p filio Atheniensium pstanter ptulit.
¶ Soctes nulla ratione adducebat ut sententie vesane p sentiret
¶ Ephrates nulla gratia pueri: que summope diligebat: ab
officio deduci potuit. ¶ Dion servate constantie documentum
dedit cum diceret se potius mori cupere qz Heraclidem i inimicorum
numero habere. ¶ Alexander quis a Parmenone lras acce-
pisset admonentes ut sibi a Philippo medico caueret: tamen
intrepidus potionem Philippi manibus temptata hausit. Deum
randi: de Philippo lras legendas dedit. Cum autem intentis oculis illius
q pulchre vultum aspiceret rex: Philippus plus indignationis qz metus os-
tendens Confide inquit rex. Jam salus tua mee integritatis
indiciu erit: et ita quarta die salutem potio illa regi prebuit.

In Valerij maximi librum

Quartum dictorum factorumqz memorabilium Epitomata.

De animi moderatore. La. i.

Ubi Valerius edes suas: q altitudinem arcis ha-
bebant: cum in suspicionem populi venissent: dirui: et oes
materiam i planum et infimum locum deferri iussit. ¶ S.

Camilius ierilio vivere maluit qz sine senatus pulto dictato: fieri
¶ P. Rutilius Censorius cum populus iterum illum censorem pstitue-
ret: aduocata contione grauioribus verbis populum corripuit
q tantam potestatem contra maiorum leges bis vni deferret.

*Consulto id
est qd filio*

¶ **L. Quintius Cincinnatus** consul erat. et cū comitia ad no-
 uos consules creandos haberent: senatui placuit ut et anno
 sequenti consulatū gereret nō solū ppter illius merita in rēp.
 sed etiā q: pplus eosdē tribunos in primū annū creare vole-
 bat. Hoc ubi intellexit **Lucius** consulatū sprenit: et tribunos
 pudore quodā a continuatōe magistratus deterruit. ¶ **Sa-
 bius Maximus** cū videret filiū suū magno oīm consensu con-
 sulē creari habita orōe ad populū constāter egit ut aliqui vel
 let intermissionē huius honoris genti **Sabie** concedere ne soli
Sabij viderent illud imperiū velle cōtinuare. ¶ Cū **Scipio**
 superior **Carthaginē** leges po. romani accipe coegisset: eāq;
 tributariā fecisset: ob res egregie gestas: senatus pplusq; ro-
 manos exquisitos honores illi decernebat. sed **Scipio** hono-
 res illos recusans: cū ceteris supior esse posset: equo iure vi-
 uere maluit. ¶ Idē **Hannibali**: quē legati a **Carthaginen-
 sibus** missi accusabant q; sediciosus esset: neq; illos frui ocio
 pmitteret: acerrimū defensorē se prebuit. ¶ **Marcus Mar-
 cellus** siculozū legatos pacienter cōtra se dicere sustinuit: q;
 accusatōes cū senatus improbasset: sicuti quantū viri ampli-
 tudinē lesissent intelligentes orarūt ut se in clientelā acciperet:
 quā conditionē **Marcellus** nō recusavit. sed eos clementer ex-
 cepit. ¶ **Scipio Asiaticus** intercepte pecunie reus ne i carcerē
 duceret **Gracchus Tiberij** et **C. Gracchorum** pater tribunus ple-
 bis intercessit. quanq; populus **Gracchū** longe aliter facturū
 cogitavit ppter inimiciā: quā cū **Scipionibus** exercebat.
 ¶ **Claudio Neroni** et **Luio Salinatori** consulibus senatus
 romanus triūphū decrevit. **Nero** equo collegā triūphantē se-
 cutus est: quā moderatōe triūphū college superavit. ¶ **Sci-
 pio** posterior censor cū lustrū conderet: scribaq; carmen pre-
 cineret ut scz dñj romanor res ampliores redderent: dixit res
 romanas satis amplas esse: et se deos orare ut incolumes il-
 las ppetuo seruare velint. ¶ Idē cū centurias recognosceret
 vidissetq; **Liciniū** sacerdotē pcessisse dixit illū conceptis vbis
 peierasse: et si quispiā eū accusare vellet posse testimonio suo
 uti. Cū aut nullus accusationē illā sumpisset: iussit **Liciniū**

Intermis-
sio honore

Clientela.

Res ro. sa-
tis ample.

equum traducere: neq; illū dammare voluit ne et accusator et
testis et iudex in eo dammando videret. ¶ Cū reus quidā in
iudicio ageret: et Scevola esset cōtra eū pductus testis post
q̄ id qđ salutē rei maxime lesurū videbat edixit discedens ad
iecit Romanos verbis suis fidem prestare debere si aliq̄ qđ
ip̄e dixerat approbarēt. ¶ Metellus Macedonicus audito
Scipiōis aduersarij sui interitu in publicū pdiit: et vt ciues
Menia v: concurrerēt orauit: quibus collectis ait Menia vr̄bis euerſa
bis euerſa esse. Id est Scipioni: qui menia Rome dici poterat: vim su
isse illatā. ¶ Idem cū funus Scipionis deferret suos filios
funebri lectulo humeros subiicere iussit asserens illos tale offi
ciū maiori viro prestare deū nō posse. ¶ Cū Metell⁹ Lu
midic⁹ in leges. 2. Saturnini tribuniplex iurare noluisse:
aqua et igni interdictū est ei. Ille in sua sententia pseuerans
in Asiam abiit: et ibi exulabat. Cū aut Thralibus ludos spe
ctanti littere traderent: in quibus continebat summo cū cō
sensu senatus et populi reditū illi in patriā esse datum: tante
moderatiōis fuit vt nulli assidentū leticiā ostenderet: et non
prius e theatro discederet q̄ spectaculū finiretur. ¶ Lex lata
est p̄ Publiū Clodiū vt cypri insule res in pecuniā redigerent
et romā in erariū deferrent. Catoni puincia demandata est:
qui omnē pecuniā cypriacā in urbē verit. Absente Catone in
terponebant comitia pretoria extra ordinē. Iusta em̄ causa
videbat vt absentis Catonis ratio haberet: et vt pretor cre
aretur: qđ fieri passus nō est Cato iniustū esse affirmās sibi
decerni qđ nulli aliq̄ tribuebat. ¶ Cū Auli Gabiniū milites
duos Bibuli filios i Egipto occidissent: et Cleopatra regia
eorū interfectores ad Bibulū vinctos misisset vt p̄ arbitrio
suo Bibulus necem filiorū vindicaret: Bibulus intactos di
Archytas misit dicens ultionē illā nō ad se sed ad senatū ptinere. ¶ Ar
chytas Tarentinus a pythagoricis studijs in patriā reuer
sus cū predia sua villici negligentia squalida et inculta offen
disset: ira cōmotus maluit impunitū villicū dimittere q̄ per
Castigatō iram ultionis modū excedere. ¶ Cū Plato vehemeter irat⁹
serui alteri fuisset seruo: qui grauiter deliquerat: noluit eū impunitū re
cōmitti. linquere. sed Spensippo nepoti demandauit vt seruū illum

castigaret ne ipse gravius supplicium sumens per iracundiam culpam mereretur. ¶ Idem Plato audiuit a quodam discipulum suum Xenocratem multa de se impie dixisse: quod cum Plato non crederet: accusator constanter affirmavit ita esse: Cui Plato respondit non esse veri simile ut quem tanto pe amaret ab eo inuicem non diligeretur. et cum ille ad iusiurandum confugisset: ne videretur existimare eum fuisse periurum: ait Plato nunquam Xenocratem illa dicturum fuisse nisi ea dici expedire iudicaret. ¶ Dion an fores Dion. Theodori principis multum moratus cum non admitteretur comiti dixit. Hoc equo animo ferendum est. Forsitan enim et nos: cum nostra dignitatem obtineremus: aliquid tale fecimus. ¶ Thrasibulus Thrasibulus vir strenuus populum Athenienses iussu Lacedemoniorum sedes suas relinquere coactus in patriam reduxit: et ne dissensio ex anteactis oriretur statutum interposuit ne qua preterita iniuriarum mentio fieret: que res saluberrima per multa membra dissipatam civitatem in unum corpus redegit. ¶ Stasippus Te. Stasippus Tegeatarum princeps cum in administratione reipublice emulum quendam haberet: qui tamen et probus et ornatus erat: et amici suaderent ipsum aut necaret aut in exilium mitteret: respondit se nolle id facere ne in eius locum improbus civis succederet: qui rempublicam male tutaretur: maluitque emulum illum gravem sustinere quam reipublice male consulere. ¶ Pittacus in imperio constitutus Alcum poetam: a quo fuerat gravi iniuria laceratus: ad se iussit acciri: eique ostendit quantum haberet ulciscende iniurie potestatem. si vellet. ¶ Apollo delphicus mensam auream a piscatoribus ex Mensa aurea. aqua tractam sapientiori tradi iubebat. Populus Milesium Thaletem sapientioris ratus mensam ei decrevit. Thales hoc sibi non arrogans illam misit Bianti Prienensi: et alij alijs. Postremo Solon Apollini: qui omnium sapientissimus dicitur: dandas curavit. ¶ Theopompus Spartanorum rex interrogatus cum quo pacto regnum stabile esset futurum: respondit si reges communiter carerent regia potestate cum amicis: et curarent ne subditi iniuria afficerent. ¶ Idem interrogatus ab uxore nunquam minore filijs potestatem reliquere vellet. Cui ille. Minore inquit relinquam eis potestatem. si stabilior. ¶ Antiochus nimis a procuratore regni se liberatum cernens gratias peroravit quod moderato regni termino uteretur

Affinitas similes & futurius proximitas & m...
proximitas & leg...
affinitas similes & futurius proximitas & m...

affinitas similes & futurius proximitas & m...
proximitas & leg...
affinitas similes & futurius proximitas & m...

De his qui ex inimicis iuncti

sunt amicitia et necessitudine. Ca. ij.

Arcus Emilius et Fulvius Flaccus turpe sibi fore putabant privatim dissentire cum publice summa iuncti essent potestate. ¶ Livius Salinator et Nero simul consules creati inimicitias deposuerunt. ¶ Cum puli in templo iouis capitolini celebraret patres: fors ita tulit ut Africanus superior et Tiberius Gracchus: qui sepe in repu. dissenserant: apud eandem mensam locarent. Itaque diis arbitris manus eorum conducentibus confestim concordies facti sunt. Neque solum in illa inimicitiarum depositioe concordia incepta est sed etiam affinitas instituta. Scipio namque Cornelia filiam suam Tiberio Graccho eo in loco matrimonio adiunxit. ¶ Oblitus inimicitiarum Cicero Aulium Gabinium repetundarum reum acri studio tutatus est. ¶ Idem P. Vatinius duobus iudiciis liberavit. scilicet cum repetundarum ex Asia: et criminis ambitus in sua pretura accusaret: quoniam vis Ciceroni oppositus esset Vatinius. eo quod et ipse conscius coniurationis Catiline comptus erat. ¶ Tres Lentuli scilicet Publius: Caius: et Lucius. P. Clodium Pulcher incestus criminis accusaverant. quod habitu muliebri pontificis domum ingressus fuerat. ubi sacra bone deae mulieres celebrabant: ad que viris accessus non dabatur. et hoc fecisse dicunt ut Messalinae Caesaris uxorem vitaret. Clodius tamen. L. Lentulum ambitus reum patrocini suo acriter defendit. ¶ Caninius Gallus. C. Antonium accusavit eo quod Achaiam Syllano milite fretus totam expilaverat. Deinde filiam Antonii in matrimonium duxit. cum in gratias eius redisset. ¶ Caelius Rufus. Q. Pompeium: quem publica questione prostraverat: defendit. cum a Cornelia Gracchorum matre opprimeretur.

Mensa facit concordiam

Defensio Ciceronis

Crimen incestus.

similes & futurius proximitas & m...
proximitas & leg...
affinitas similes & futurius proximitas & m...

De abstinentia et continentia L. iij

Virgo inviolata.

Cipionem victoriam speciosissimam adeptum neque avaritia neque libido valuit superare. Nam virginem formam egregiam atque nobilem inviolatam reddidit: aurumque quod pro illa redimenda allatum erat: recusavit. ¶ M. Cato animum

similes & futurius proximitas & m...
proximitas & leg...
affinitas similes & futurius proximitas & m...

sum a
regis
Greci
horrebat.
vixit con
Diusi Ger
lunt qz alteri
sorum oppidum
du caperet: C
pidum irruit:
Quae cum velle
bonare: ille m
pullo vteret eleg
vixit: invener
egresse scammum
vixit: renuncia
inopia coact
ad illam mite
in risum sol
narrate me
et mement
campi. ¶ Id
habebat assump
vixit. ¶ Mos a
vixit clientela hab
vixit i clientela
vixit a deo et qui
vixit. Sabianus: m
vixit. ¶ Depicure
vixit ponebat. ¶ C
vixit victoria in Ma
vixit ut congratule
vixit reversi legati
vixit mensa vti. Eto
vixit arte facitata

auctum a lucro habuit. quibus in potestate ipsius diuitie pro
 longi regis continerent. ¶ Idē cū fertilissimas deliciarū to-
 nis a lu-
 nis a Grece vrbes pagraet: tamē ab oībus illis delicijs ab-
 cro auers?
 horrebat. ¶ Drusus Germanicus tante fuit p̄tinētie vt sola
 vxore contentus aliarū amores semp vitauerit. ¶ Antonia
 Drusi Germanici vxor forma et etate florens vidua esse ma-
 luit q̄z alteri nubere. ¶ Cū Posthumi⁹ consul Coriolū Vol-
 scorū oppidū obsideret: et rationē nullā inueniret qua oppi-
 dū caperet: Cneus Martius patricie gentis adolescēs in op-
 pidū irrupit: expugnauit: et ob id Coriolanus est cognōiat⁹ Coriolan⁹
 Quē cū vellet consul multis militarib⁹ donis p̄ tāta re gesta vnde.
 donare: ille nihil p̄ter hospitē suū captiuū: et equū: quo in
 p̄elio vteret elegit. ¶ Cū Samnitū legati ad. M. Curiū ve-
 nissent: inuenerūt illū sedentē et rapas in igne versantē. et cū
 agreste scamnū et catinū lignēū: quo utebat in cena: cōspe-
 xissent: renūciarūt samnitib⁹ que viderant. Samnites rati
 illū inopia coactū tā sordide viuere magnū auri pondus pu-
 blice ad illū mittūt. Legati vt illo fruatur benigne rogāt. Cu-
 rius in risum solutus. Serte inquit hoc aurū in patriā: et sam-
 nitib⁹ narrate me malle habentib⁹ aurū impare q̄z aurū pos-
 in patriā.
 sidere: et mementote me nec vinci posse armis: nec pecunia
 corrumpi. ¶ Idē in diuisione agroz nō plus q̄z populo as-
 signabat assumpsit. cū ei multo maiora a senatu q̄z populo
 darent. ¶ Mos antiquis erat vt ciuitates bello superate in
 Mos an-
 victorū clientela haberent. Samnites igit: quos vniuersos
 antiquorū
 Sabricius i clientela habebat: Legatos ad patronū miserūt
 qui ei decē eris et quinqz pondo argenti: et totidē seruos ob-
 Secta epi-
 tulere. Sabricius: modico cōtentus: omnia illa in Samniū re-
 curea repu-
 misit ¶ Idē epicureā sectā repudiavit: que oīa in voluptate
 diatur.
 bona ponebat. ¶ Q. Tubero bello macedonico consul cre-
 Sido. ap.
 atus victoriā in Macedonia nactus est. Etoli legatos ad eū
 Ast epicu-
 mittūt vt congratulēt de victoria parta cōtra Macedōes.
 reos limi-
 Domū reuersi legati nūciāt consulē Tuberōnē vasis fictili-
 nat vndi-
 bus i mensa vti. Etoli rati hoc inopia fieri argentea vasa ex
 qz virtus.
 quisiata arte factitata ad consulē mittunt. Consul monuit se
 Vasa sic.

Aversione legiti-
 morū vid:

Quid d.
 lictabili-
 tatis vid:

Frugalitas & Dignitas & Auctoritas & Integritas
frugalitas et prodigalitas

Frugalitas frugalitatis causa id facere : eosq; cū oibus vasis in patrias
abire iussit. ¶ **Paulus** **Emilius** **Persam** **Macedonū** reges
captū in triumphū duxit : atq; omnes illius opes in erariū de
portauit : et in tanta rerū copia : cū aliq; pecuniā occuparent
ipse acq̃siuit gloriā nomis sempiternā. ¶ **Legati** **romanū**
missi ad regē **Ptolemeū** magna mūera honoris grā ab eo ac
ceperūt. Reuersi in urbē ante q̃z legationē in senatu referrent
in erariū munera detulerūt : que deinde reddenda legatē et se
natus decreuit et pp̃us pmisit. ¶ **Calphurnius** **Piso** filiū
suū cū multis in locis fortiter dimicasset : nō re sed solo titulo
corone auree : que triū esset librarū : decorauit. ¶ **Cato** cum
Hispaniā vltioriē peteret quingentoz assū viatico cōtent⁹
eodē cibo eodēq; vino : quo naute : frui nō dubitauit. ¶ **As-**
Seruorum fluente romana ciuitate opibus atq; luxuria **Cato** posterior
paucitas pauciorib⁹ seruis content⁹ fuit. cū ceteri romani tūc infinitos
multitudo pene seruos secū ducerent. ¶ **Scipio** **Emilian⁹** septē comi-
tatus seruis legatōis munus pfecit. ¶ **Idē** sola operū suor
gloria ptent⁹ pecuniā omnē patrie pmisit. ¶ **Cū** dona **Pyr-**
rhi circa plebis domos ferrent : nulla cuiq; dono ianua pa-
tuit. ¶ **Populus** **romanus** a domib⁹ ciuiū p̃scriptorū non
aliter q̃z si deoz templa fuissent se abstinit. ¶ **Cū** **Pericles**
Atheniensū p̃iceps **Sophocle** optimū tragediarū scriptorez
Collegē. in pretura collegā haberet : et **Sophocles** formosi pueri pre-
tereūtis formā vehementiorib⁹ verbis laudasset **Pericles** intē
Intēpan- perantiā eius increpitās ait Optere pretorē nō mō manus a
tia. cupiditate pecunie ptinētes habere sed etiā oculos ab omī li-
bidinoso aspectu alienos. ¶ **Cū** quidā ex adolescentib⁹ : vt
Sophocles. fieri solet : **Sophocle** iā senē interrogasset An etiaz in senecta
Venus. venerē officiū exerceret : ille **Dij** meliora inquit. Libenter em̃
Xenocrates. istinc me tanq̃z ab insano tyranno expediui. ¶ **Xenocrates**
Mulier. nullis illecebris mulieris ad venerē concitari potuit. ¶ **Cū**
Alexander legatos ad **Xenocrate** cū ingenti pecunia misisset :
Dona ob **Xenocrates** in academia illos frugaliter excepit. Sequēti die
lata spnūt abituri legati interrogāt cui nam iubeat numerari pecuniā :
quā ipi attulerāt. Tū **Xenocrates** hesternā in cena nōne intel-
ligere potuistis cū fuerim paruo et modico apparatu ptent⁹

2. Auctoritas & Integritas
2. Auctoritas & Integritas
2. Auctoritas & Integritas

me pecunia
ymia i sole
tibi dono d
feceris.
Diogenes D
mide. Imo tu
V
e Vm
tron
ornamenta sua
ptarit qad libe
ma sunt. ¶ C
p̃m tamē funu
pmit. ¶ Simu
C. Fabicius
quātū ad pag
salinū habu
mp. ob crimīa
publico fieri i
bant. ¶ Sep
p amico fidei
alienauit vt
meant : et dictatu
in tanta paup̃tate f
ā habitarent. ¶ E
habuit q̃z paulus
delio **Taberoni** qui
¶ **Paulus** **Emilius**
radinō posset nisi p
¶ **Cū** **Cn. Scipio** i
isset matura viro
omuit vt successorē
metrūbili filie sue
locantidore de
Baurus erigū can

So. xxiij.

me pecunia nō indigere? ¶ Alexander Macedo ad Diogenē Alexand.
cynicū i sole sedentē puenit: ad quē cū diceret Pete a me si qd Diogenes.
tibi dono dari desideras: subiūxit Diogēs. Ne mihi vmbriā
feceris. ¶ Aristipp⁹ cū Diogenē olera lauātē cerneret Si iqt Aristippi
Diogenes Dionysio adularer? tu ista nō māducāres. Cui ille adulatio.
rēdit. Imo tu si ista comedere velles: nō adularer? Dionysio Horati⁹ in
epla. 18.
Si prāde-
ret ol⁹ rē.

De paupertate. Ca. iij.

c Vm ad Corneliā Gracchorū matrē campana ma-
trona venisset: illā hospicio benigne suscepit: quā
ornamenta sua: illa etate p̄ciosa: ostentantē tādiu sermone
p̄traxit qad liberi e schola redirent: dixitq. Hec ornamenta
mea sunt. ¶ Quāqz Valerius Publicola multa preclara
gessit: tamē funus eius deferri nisi publice accepta pecūia nō
potuit. ¶ Similiter Menenius publica pecūia fun⁹ accepit
¶ C. Fabricius z. Q. Emilius tantū auri atqz argenti habu-
ere quātū ad pagenda sacrificia satē esset. Vterqz em patellā
atqz salinū habuit. ¶ Attilius cū agrū coleret euocatus ad
remp. ob eximīā virtutē meruit dictaturā. ¶ Senatus oīa
ex publico fieri iussit que ad. M. reguli necessitatē spectare vi-
debant. ¶ Septē iugera possidebat Quintius Cincinnatus
sed p amico fideiussor: tria iugera amisit. quatuor iugerū p-
uentū alienauit vt filiū dānatū liberaret. et tamē familiā sus-
tentauit: et dictaturā p̄clare admistravit. ¶ Elioz familia
in tanta paupertate fuit vt serdecī viri vno tpe domunculā so-
lā habitarent. ¶ Eadē familia nullū ante scrupulū argenti
habuit qz Paulus Emilius perse rege Macedonico deuicto
Helio Tuberō quinqz pondo argenti ex preda donaret.
¶ Paulus Emilius in tanta inopia decessit vt vroi sue dos
tradi nō posset nisi pū fundo vendito: quē vnicū possidebat
¶ Cū. Cn. Scipio i Hispania res bñ gessisset: z filiā haberet:
q esset matura viro et plenis iā nubilis annis: senatū p lrās
monuit vt successorē mitteret. Op⁹ em eē dicebat vt domū re-
peteret: nubili filie sue dotē cōparet: qd vbi senat⁹ pgnouit fi-
liā ei⁹ locauit: dotē dedit: ne reip. tāt⁹ impator abesset. ¶ M
Scaurus exiguū censuz a patre accepit.

Filij sunt
ornamenta
matris.

Attilio a-
grū colēti
offerē dig-
nitas.

Q. Cin-
cinat⁹ ab
aratro ad
consulatū
traduct⁹.
Eliorum
paupertas.

Vir. i. 7. e.
z Launia
vgie latini
regē filia.

¶ ij

De verecundia. Ca. v.

De amore coniugali Ca. vi.

*Miseri sunt hi qui sciunt Quid Rectum et Honestum sit
et id invicem permittunt!*

Pberius Gracchus cū duos angues i edibus suis
cepisset marē scz et feminā : audiuit ab aruspice q
si marē necasset dimissa femina se paulo post mori
turū. sed si feminā occidisset dimisso masculo vxorē eius breui
interiturā: quo audito marē tolli iussit et feminā dimisit: pas
susq; est se potius qz vxorē e vita discedere. ¶ Admetus The
ssalie rex cū graui et piculoso morbo laboraret cōsuluit Apol
linē quo pacto pristinā valitudinē recuperare posset Apollo re
spondit. Si quis sponte p te mori voluerit: morbo isto leua
beris. Cū Admeti parētes hanc pditionē recusassent: Alcesta
ipius vxor mori non dubitauit vt marito salutem afferret.
¶ C. Plautius cū vxoris mortē intellexisset nimio dolore per
citus pectus suū gladio transfixit ne vxori supstes esset. Dein
cū familiares eius accederent vt ipm consolarent vulnus qd
sibi indiderat adhibitis medicamibus celeriter colligarunt:
neq; ceptū opus pficere passi sunt. Ille aut postqz domestici
abierūt fascias lacerauit et vulnus manibus aperuit: et i p
posito suo pstanter expirauit. ¶ Cū. M. Plautius Tarentū
accessisset: ibiq; Horestilla ei⁹ vxor occubuisse: nimio animi
dolore percussus gladio nudato precordia sua penetravit. ne
vxori supuueret. Amici eius illū togatū et calciatū vna cum
vxore cremauerūt: amboq; in vno sepulchro condiderunt.
¶ Pompeius cū cesorū morte perfusam vestē mutare vellet: Pōpeij vx
famulos domū vt aliā afferrent miserat. Famuli magno tu
multū domū cū cruenta veste ingrediunt: quā resp̄sam san
guine Julia aspiciēs timensq; ne qua vis Pōpeio esset illata: De muta
exanimis concidit. nec multo post abortiuum enira perijt. tōe veste i
¶ Portia Catonis filia cū audisset Brutū maritū suū victū vita Pom
et interēptū: sumptē carbonib⁹ accensis i os et illis mariti Plutar.
manes subsecuta est. ¶ Artemisia maritū Mausolū ultra Catōis fi
affectōis hūane fidē amasse ferē. Hec illi defuncto sepulchrū lia seipam
extruxit mēoratissimū: et ossa cinerēq; eius ptusa in pulueris occidit.
faciē aque indidit ebibitq;. ¶ Hipsicratea vxor Mithradatē Artemisia
sumpto virili habitu: equo armisq; assuefacta: labor et pi
culor illius comes sp extitit. ¶ Minie ppli habitu mulierū mū sepul
tecti incolumes aufugere.

Angues.
Mas.
Femina.

Admetus
rex Thessa
lie.

Alcesta vx
or Admeti

Aristo. li. ij

economicon

qz nec Alce

ste tantā si

bi gloriāz

passet.

C. Plautij

vulnus.

Pōpeij vx
or moritur
ex terrore.

De muta
tōe veste i

vita Pom
Plutar.

Catōis fi
lia seipam
occidit.

Artemisia

mēoratissi

mū sepul
chz struxit

Julia
v8az po

Portia
quid

Portia
quid

Portia
quid

Portia
quid

Portia
quid

Portia
quid

Portia
quid

Portia
quid

Portia
quid

Portia
quid

Portia
quid

De amicitia.

Ca. vii.

Pylades et
Orestes a-
mici.

In capito-
lii faces.

Theseus
Pirithous
Proserpia

Sides: qua
nihil est in
hoib' ma-
i' neq' ma-
gis sacru
Dioni. li. ij
Agrippa.
Damon et
Pythias a
mici opti.

Popei' a-
micius Va-
lerij

Interfecta matre Clytemnestra Orestes in furiam
versus diversas orbis partes pagrauit: quē cū rex
quidā necare vellet: neq' illū pgnosceret: Pylades
amicus se Orestē esse asseribat vt p illo moreret. ¶ Blasius
tanti Gracchi fecit vt quicqd ille vellet faciendū putaret. cui
Lelius Dic inquit Si Gracchus te in capitoliū faces ferre vo-
luisset nunqd fecisses? Tū ille. Nunq' id quidē voluisset Gra-
cchus. sed si voluisset paruissez. ¶ Pomponius et Lectorius
p salute. C. Gracchi ptegenda mortē vltro oppetere nō du-
bitauerūt. ¶ Lucius Rheginus fecit se exulē ppter amicū.
¶ Maluit Volumini' cū amico p liberalitate perire q' sine
amico desperata libertate supeffe. ¶ Theseus Pirithou ad
infernōs tendentē vt Proserpinā: quā Pluto abduxerat: eri-
meret: psecutus est. ¶ Petronius Celiū amicū in necessitate
interemit: seq' illi comitē dedit. ¶ Seruius Terentius morti
se exposuit vt Brutū a morte liberaret. ¶ Lelius ita Scipi-
onē coluisse dicūt vt nihil qd contra fidē: contra iusiurandū
esset vnq' ab illo petierit: sempq' in eodē charitate ardore p-
stiterit. ¶ Agrippa ita Augusto pinctus fuit vt in admis-
tratione regni quicqd voluerit facile impetrarit. ¶ Damonē
et Pythiā Pythagorice doctrine sacris initiatos ferunt hoc in-
ter se fuisse amio vt cum eorū alteri Dionysius Syracusanus
diē necis destinasset: et is q' morti addictus foret paucos sibi
dies: qbus pri'q' periret domū pfectus res suas ordinaret:
impetrauisset: vas fact' est alter eius sistendi vt si ille nō re-
uertisset ipi moriendū esset. S' cū statuta die nō adesset q' do-
mū pfect' fuerat: qui in vinculis erat ab oibus temerariis
fuisse p'dicabat q' capitis piculū subiunisset. Ille aut' nihil de
amici p'stātia se ambigere dicebat. Cū ergo p'stituta hora q' re-
larat' fuerat rediunisset: admirat' Dionysius tā prestantē be-
nivolentiā supplicij remisit: et vt se tertiū in amicitia ascri-
beret magnopere orauit. ¶ Rex Alexander Ephesione: pncipē
vnū e macedonib' tantū dilexit vt nūq' fere sine illo incederet.
¶ De Alexander Ephesione ita Popei' Valerij apd se valere
permisit.

Et fide Agrippa et Lelii et maius Agrippa et maius Agrippa;

De liberalitate. Ca. viii.

S Abius Maximus ciues impugna Cannensi captos Sabij libe-
redemit. ¶ Busa femina Romanos ciues inuit. **ralitas.**
¶ **C.** Considius fenerator afflicte reipu plurimū
presidij attulit. ¶ Populus roman⁹ totā Asiā Attalo regi po. ro. libe
donodedit. ¶ Idē opulentissimis ciuitatib⁹ Grece dedit li- ralis in At
bertatē. ¶ Hiero libenti anio romanis munera misit: pui- talū regē.
ditq; ne illa repudiaret. ¶ Gillias Agrigentin⁹ et publice et Gillias
priuatī maria vsus est munificentia. semp magis cogitans munificus
quo mō diuitias erogaret q̄z quo mō cōgregaret. Itaq; do-
mus ipius quasi officina liberalitatē existimata est. Annone
auxilia cunctis libentissime prestare non grauabat. Dotauit
virgines inopes. Id qd possedit om̄ibus commune fuit.

In Valerij maximi librum

Quintij dictorū factorūq; memorabiliū Epitomata.

De humanitate. Ca. i.

S Enatus romanus gratis captiuos Carthaginen-
sibus reddidit. ¶ Idē Siphacē mortuū de pub- De hūani-
lica pecunia honorificētissime fecit sepeliri. quāq; nō meruit tate senat⁹
tantā hūanitatē. q; romanor hostis extitit. ¶ Consimiles romāi pla
beniuolentiā senatus Perse Macedonū regi prestitit. ¶ Idē exempla.
iussit ut questor naues reficeret: quibus filius Masinisse ac-
cepta valitudine tuto se ad patrē reciperet. ¶ Idē prusiam
Bithynie regē: qui gratulatū Romā venerat eo q; Persam
romani debellassent: cū summa leticia et alacritate suscepit.
¶ Ptolemeus rex Egypti expulsus a fratre de regno pfect⁹
est Romā ut imploraret auxiliū romanor. Intrauit urbē in
cognitus ⁊ declinauit in domū cuiusdā sui familiaris. qd ubi
senat⁹ intellexit diligenti excusatōe vsus est q; nō illi questorē
obuiā misisset: et q; publice eū hospitio nō suscepisset. Deinde
ad publicū hospitium eū deduci: ei⁹ munera p questorē quoti
die dari iussit. ¶ **L.** Cornelius hostis sui corpus honorifico

Quia inquit

M. Marcellus.

paludamentum
ta insignia
sunt mili-
taria. vñ
paludati
dicti.

Sacete.

De pyrrho.

funere sepeliunt. ¶ Badiū Crispinus benigne suscepit hospi-
cio : grauiq; morbo implicitū sanari diligenti cura fecit. Ba-
dius deinde Crispinū ad singulare certamē puocabat. Cris-
pinus hortabatur ut aliū bellatorē quereret : cui⁹ dextra exha-
lare cogeret. ¶ M. Marcellus captis Syracusis : opulen-
tissime ciuitatis ruinā p̄siderās : se a lachrymis cohibere non
potuit. ¶ Q. Metellus ne corā parēte pueri Rhetogenis cru-
deliter necarent : ciuitatem Centobricā obsidione liberauit.
¶ Inuitabat posterior Scipio Siculos ut ornamenta tem-
ploꝝ in pristinū locū reportaret. ¶ Idē captū puerū erimie
forme ad auunculū Masinissaz cū diuersis munerib⁹ remisit.
¶ Paulus Emili⁹ cū intellexisset Persaz ad se deduci : obuiā
cū insignib⁹ p̄sularib⁹ factus est. Eū ubi vidit Perses quasi
se regē esse oblitus ad genua impatoris p̄cūbere voluit : quē
manu exceptū Paulus in pretoriū suū adduxit. suū conuiuiū
insup esse iussit. ¶ Pompei⁹ qz Tigranē regē sibi supplicem
esse nō p̄misit. ¶ Julius Cesar viso generi sui capite multis
lachrymis illud humectauit : illudq; p̄stantissimis et varijs
odorib⁹ cremādū curauit. ¶ Cesar mortē Catōis deplorauit
ta insignia. ¶ Antonius paludamentū suū eruit : et liberto dedit : q̄ sup
Banti defuncti corpus imponderet. ¶ Alexander veteranū
torpentēq; militē in sede regia sedere p̄misit. ¶ Idē dū esset
in articulo mortis vniuersū exercitū ad se iussit acciri : et sin-
gulis dextrā benigne porrexit. ¶ Nobilis adolescens Pisif-
strati filie nubilis impatiēti amore corrept⁹ cū illa sacroꝝ grā
aquatū iret i patenti loco obuiā factā osculat⁹ est. Cū igit pu-
ella domū redisset : matri p̄q̄sta est : q̄ id grami⁹ ferens qz q̄s
credere posset : regē orabat ut pena capitē adolescētē illū affi-
cere vellet : cui subridēs Pisistrat⁹ ait. Quid his faciem⁹ q̄ nos
odio p̄sequūt si eos q̄ nos amāt vita puam⁹? ¶ Thiasipp⁹
regē Pisistratū : a q̄ ad cenā fuerat inuitat⁹ : mltis p̄uicij⁹ lace-
rauit. Ille nō mō iniuriā vlt⁹ nō est. s̄ z filios dignitati pater-
ne succurrere cupiētes inhibuit. ¶ Cū apd Tarentinos esset
Pyrrh⁹ : z eoz impator fact⁹ bellū aduersus rōanos adminis-
traret : forte ita euenit ut Tarētini adolescētes iter se p̄uiniū cele-
brarēt : i q̄ illi vintiores mltā z varia sordida aduersus im-
patorē dixerūt. Postqz id Pyrrho nūciatū est illos ad se vo-
cari iussit. et si vera sint que delata fuerant diligenter interro-
gabat. Tūc e conuiuiis vnus nō negauit sed vrbane respōdit

Que contra
ctu eoz qu
responsion
mentia ce
egerūt. Dem
rūt. ¶ Esti
q̄ etiā hosti
manoz mitte
Liconē Mole
portā p̄cessit
aut paterent.
p̄cessit Pyrrh
cūcutus. ¶
nas fū cas ded
badi esset : feder
et omēs sub iug
molumes abier
sunt romano
militibus vestes
ade et ignomin
abūmitate Can
Comas Emiliū
p̄uicij⁹ vsus est
p̄uicij⁹. sed illud
¶ De Tyberio G
māddit : et illu
¶ De cū. M. M.
p̄uicij⁹ z laurea
De
in Arcus C
esset ad V
p̄uicij⁹ romanoꝝ l
māddit ad agros ro
p̄uicij⁹ legatos : qui

Que contra dignitatē tuā dixim⁹ pauca admodū fuere respe-
ctu eorū que dixissem⁹ si nobis vinū nō defuisset. Hanc facetā
responsionē Pyrrhus cū risu et leticia psecut⁹ est: cuius cle-
mentia cernētes adolescētes sobriū iā facti grās regi ingentes
egerūt. Deinde etiā crapule dediti oīa bona ei impcari psueve-
rūt. ¶ Etsi secūda fortuna Pyrrho alluderet: tamē officiū:
qd etiā hostib⁹ prestari solet: nō est oblitus. Cū em̄ legati ro-
manorū mitterent ad Tarentū p captiuīs redimēdē Pyrrh⁹
Liconē Molossū illis obuiā misit: et ip̄e cū equitatu extra
portā pcessit veritus ne quid iniuriosus a militibus audirent
aut paterent. ¶ Quā humanitatē Tarentinis ⁊ Romanis
prestitit Pyrrhus eandē fato functus ab Antigono hoste est
cōsecutus. ¶ T. Veturius et Sp. Posthumius apud caudi-
nas furcas dedutto in locū iniquū exercitu: cū nulla spes eva-
dendi esset: federe cū Samnitib⁹ facto ita exercitū abduxerūt
vt omēs sub iugū mitterent. Illi igit̄ relictis equis et armis
incolumēs abierūt. Campani aut̄ nō aliter q̄ si victores exti-
tissent romanos excipiētes consulib⁹ insignia consularia: et
militibus vestes arma equos et viaticū tradiderūt: quāq̄ in
clade et ignominia inopiā et nuditatē acceperāt: mūficentia
et hūanitate Campani leuauerūt. ¶ Cum Hannibal apud
Cannas Emiliū Paulū et Varionē consules deleuisset: hac
hūanitate vsus est vt Pauli emili⁹ trucidati corpus diligēter
inquireret. sed illud quesitū quidē fuit. nunq̄ aut̄ inuentum.
¶ Idē Tyberiuū Gracchū interfectū summo honore creman-
dū tradidit: et illius ossa p milites romanos deferri mādauit
¶ Idē cū M. Marcellū occisus pgnouisset: corp⁹ ip̄i⁹ sagulo
purpureo ⁊ laurea corona ornatū honorificētissime cremauit

De gratis. Ca. ij.

m Arcus Coriolanus indignatus q̄ indigne dānat⁹
esset ad Volscos confugit. Indignati Volsci q̄ a
magnis romanorū ludis tanq̄ p̄fani essent depulsi: cōpato
exercitu ad agros romanos puenerūt. Cū obsiderent rōani
primo legatos: qui de pace agerēt ad Coriolanū miserūt: q̄

Urbana

crapule ex

cusatio.

Surce cau-
dine.Pauli emi-
li⁹ corpus.De Corio-
lano hic di-
cit. et i. c. d
mira. et i. c
d pie, erga
parentes.

*Verixia qd
Volumnia qd*

Vestia: Clivia qd

*Promissio
senatus.*

Oronius.

*.Q. Sabinus
funus.*

Via gratitudinis

*Q. Terentius Culeo
quid?*

*Metellus
pius vn.*

qua

frustra legatiōis officio functi sunt. Missi deinde sacerdotes
cū infulis eque sine effectu redierūt. Postreō romane mulieres
Deturiā Coriolani matrē: et Volumniā eius vxorē orabant
vt Coriolani duritiē mitigare tentent: que ad Coriolanū de-
late ipm a rigido pposito reuocarūt. Senatus gratū animū
gerens decreuit vt viri mulierib⁹ de via cederēt et pter anulos
aureos: q̄s in aurib⁹ gestabāt: veste purpurea et aureis oīa
mentē vterent. ¶ Postq̄s Fuluius Flaccus cōsul Capuā de-
bellauit: senatus Vestie matrone et Cluie meretrici feminis
cāpanis libertatē et oīa bona restituit: seq̄ q̄cqd ille petiuis-
sent datur pmissit. q̄ altera p romanis copijs q̄tidie sacrifi-
carat: altera p captiuis romanorū alimēta benigne p̄stiterat
¶ Appius Oronius manu ingenti exulū et fugitiuorū de im-
prouiso capitolū occupauerat. et cū plebs patrib⁹ irata: eo q̄
legē agrariā fieri p̄hibebāt: ab imminēti piculo patriā liberare
recusaret: Tusculani cū ingenti exercitu romanis capitolū re-
stituerūt. Paulo post equis tusculanū agrū inuadentib⁹ iunē-
tus romana accepti beneficij memor spōte sua seip̄az militie
obtulit. ¶ Cū. Q. Sabinus de rep. b̄nmeritus in vltia calami-
tate esset extinct⁹: pplus es certatim exhibuit vt illius funus
speciosius efferret. ¶ Sabinus dictator subuenit Minutio ab
hoste circūuento: ipm q̄ cū exercitu faucibus penorū eripuit.
Postero die Minuti⁹ supplex ad Sabinū veniens: patrē illum
appellauit: se etiam sicuti dignum erat dictatori summisit.
¶ Scipio African⁹ supior cū Carthaginē pp̄lo romano tri-
butariā reddidisset quatuor milia captiuorū romanorū a penis
accepit. Reuersus itaq̄ in urbē amplissimū nobilissimūq̄ e-
git triūphū: quē. Q. Terentius Culeo senator: q̄ inter capti-
uos erat: pileatus secutus est. ¶ Philippus rex macedonie
scdo punico bello multos ciues romanos cepit: q̄ deinde vir-
tute et felicitate Flamini liberati eius triūphantē currū pilea-
ti secuti sunt. ¶ Metellus filius Metelli Numidici pius co-
gnomiat⁹ est q̄ exiliū patris lachrymis p̄secut⁹ nō prius de-
stitit apud pplm et tribunos suppliciter agere vt pater reuo-
care in patriā q̄z a C. Callidio tribunoplebē obtinuit vt la-
ta lege restitueret: q̄ beneficio puocatus ea gratitudine vsus
est vt in petitiōe p̄tare: cū p̄sul esset: p illo supplicare pp̄lo nō

ambuerit
sustineret
Strabon
Mariū
honore of
dendo. ¶
scepit: sena
et Pansa co
apd Mutin
tali vulnere
pollinctores
sestertio illo
gno potit⁹
olim chlamy
chudates cap
¶ Attal⁹ rex c
missa rex reg
fuit restitutus
lam et po. ro
¶ Om
dān
tūdar accusat⁹
Carthaginē vi
plicem⁹. Inde
Monēs ab vr
rior African⁹:
se recepisset ac
pnia vxor susp
viri questio nul
¶ Sapiō Tasi
cōcionantē vt le
Cū vō nō laudē
sine vllō patrie
romanorū libert
q̄is i exiliū missi

erubuerit. ¶ Marius eos q̄ cimbroruū impetū summis virib⁹
sustinuerūt: ciuitate donauit. ¶ Quia Pompeius Pōpeij
Strabonis filius Sylle plimū cōtulerat i bello qđ aduersus
Marius suscepit: dictator ppetuus Sylla Pōpeio sp magnū
honore ostēdit caput nudādo: sella assurgēdo: et equo descē
dendo. ¶ Bello ciuili: qđ. M. Antoni⁹ aduersus senatū su
scepit: senat⁹ Antonio Octavianū impatorē vna cū Hircio
et Pansa consulib⁹ opposuit. Itaq; graui et piculosa pugna
apđ Mutinā pmissa Antonius fūsus est. Hircius et Pansa le
tali vulnere sauciati nō multo p⁹ e vita excesserūt: qm̄ funera
pollinctores nō gratē solū sepulture mādārūt. s̄ etiā adiecto
sestertio illoz ereqas honorificetiores pcurarūt. ¶ Dari⁹ re
gno potit⁹ Samū insulā sub impio Silophōte pstituit: a q̄
olim chlamyde pstatē ⁊ artificiose elaboratā accepat. ¶ Mi
thridates captios oēs p solo Leonico pmutare nō dubitauit
¶ Attal⁹ rex cū moreret pplm rōanū heredē instituit. ¶ Ma
sinissa rex regno pulsus beneficio superioris Africani i regnū
fuit restitutus. Ideo vsq; ad finē vite sue erga domū Corne
liam et po. romanū gratissimus extitit.

De ingratis. Ca. iij.

¶ Omul⁹ a patrib⁹ fuit discerpt⁹. ¶ Camill⁹ iniuste
dānat⁹. ¶ Scipio African⁹ a Petilio Atteio repe
tūdaz accusat⁹ librū rōnū i p̄spectu ppli scidit. Hac die inq̄t
Carthaginē vici: q̄ si bonū factū i capitolū eam⁹ ⁊ dñs sup
plicem⁹. Inde i volūtariū exiliū pcessit: vbi reliquā egit etatē
Mōiēs ab vxore petijt ne corp⁹ suū romā referret. ¶ Poste
rior African⁹: q̄ multa ⁊ magna p rep. fecit cū qđā tpe domū
se recepisset ac qetē capet i cubiculo occisus est: c⁹ facti Sem
pniā vxor suspecta fuit q̄ viro venenū exhibuisset. et tñ tanti
viri questio nulla facta est: qđ magne ingratitudinis signū fuit
¶ Scipio Nasica Tyberij Gracchū ptra senat⁹ auctoritatē
cōcionantē vt legē agrariā ferret: fracti subsellij pte occidit.
Cū vō nō laudē s̄ inuidiā a ciuib⁹ ppasset i Asiā secessit: ibiq;
sine vllō patrie desiderio reliquū vite tps exegit. ¶ P. Lētul⁹
romanoz libertatē defendēs id pmiū accepit vt sub spē lega
tōis i exiliū missus fuerit.

*Cimbrorum impetum
summis viribus
sustinuerunt*

*Quia Pompeius
Popeij Strabonis
filius*

add. 6. et f. 6.

*pollictores
curatores
cadaverū.
Insula da
tur p chla
mide.*

*Glomsli. i
Discerptū
aliq a sena
tu putat.*

ingratu-
dinē nota
i Lyncurgū
legū condi-
torē
Aristides
iustus.

¶ Seruili⁹ Hala q: libertatē ciuiū defensauerat: exiliū penas
sustinuit. ¶ Sextilius solidi beneficiū immēor: Cesarē oratorē
eximū e penatibus suis abstractū hostib⁹ laniandū exhibuit
¶ Popilius non aliter caput Scipionis amputauerat qz si
nunqz ab eo beneficiū accepisset. ¶ Pompeius magn⁹ Car-
bonē causidicū: a quo adiutus fuerat: crudeliter necari iussit
¶ Hannibalē sui ciues de ciuitate eiecerūt. ¶ Nobiles Ly-
curgū legulatore nobilessimū sepi⁹ lapidib⁹ obuiere tētarunt.
¶ Theseus obtreccatione ciuiū suorū in exiliū profectus est.
¶ Solon in Cypriū venit: ibiqz moriens ossa sua in insulam
Salamina deferri iussit. ¶ Athenienses Milciadē prestatis-
simū imperatorē in vincula coniecerūt. ¶ Aristides cū cog-
nomie iustus sit appellatus: a Themistocle tamē eloquentia
adeo collabefactus est vt exilio decem annorū mulctaretur.
¶ Themistocles ab ingrata patria in exiliū ad Xerxem: quē
paulo ante nauali prelio debellauit: ire coactus est. ¶ In
Phocionē Atheniensem tantū fuit odiū multitudinis vt nemo
curā illius sepeliendi suscipere ausus fuerit: qd qz indignū fuit
extra fines suos delato Athenienses sepulturā tradiderunt.

De pietate erga patres L. iiii.

Coriolan⁹

Coriolanus summ⁹ imperator in maria annone pe-
nuria frumentū e sicilia vectū patres vetabat ple-
bi diuidere nisi prius iura patribus dempta restitu-
erent. Indignata plebs manus inferre illi voluit. sed tribun⁹
casin affuit ⁊ illi diē ad populū dixit. Damnatus Coriolanus
ad Volscos se recepit: qui imperio romano aduersi ducē Co-
riolanū creāt. Ille debellatis multis latinorū ciuitatib⁹ demū
ad tertiū lapidē non pcul ab vrbe castra collocauit. Obsessi
romani legatos primo. deinbe sacerdotes ad illū deprecandū
mittūt. Cū vō senatus po. qz romanus id qd petierāt impe-
trare nō possent: Deturia Coriolani mater vt filiū precaretur
castra Volscorū petijt. Qz vis aūt in Coriolani animo multa
essent que eū in diuersa traherēt: pietas tamē matris oia illa
supare valuit. Continuo igitur agrū romanū ppter preces
matris hostilibus armis liberauit. ¶ Cū Hannibal alpes

Pietas matris
agnosca!

transgressus in italiā venisset. P. Scipio obuiā ei cū exercitu romano est factus. pugna apud Ticinū fluvium initur. Dum inter p̄mos ordies Publius consul imprudenti⁹ dimicat: ab hostibus circūuentus et graniter sauciatus haud p̄cul aberat ut caperet. Scipio eius filius adhuc puer in tanto discrimine consulē cernēs stimulatē pietate ab imminēte piculo patrē liberat: et quernā coronā: que his tribuebat qui ciuē romanū seruassent: fortiter dimicās p̄ patris et impatoris salute meruit accipere. ¶ Torquatus Manilius filiū suū Maniliū eo q̄ hebetioris ingenij et tardioris lingue esset quasi relegatum rure continebat. Pomponius tribunus plebis occasione nactus diē dicit ad populū. L. Torquato q̄ dictatūre sue: quas bello latino gesserat: aliquos dies addidisset: et q̄ filiū optie indolis ab administratōe reip. rure p̄tinendo submouisset. hoc audiens Manilius adolescēs relicto rure vrbes petēs tribunū domū prima luce ingreditur: cui cū id esset nunciatū: q̄ illū iratū allaturū aliqd ad se contra patrē arbitraret: surrexit e lectulo: remotisq; arbitris ad se adolescentē iussit venire. At ille ut ingressus esset p̄festim gladiū distrinxit iuravitq; se illū statim interfecit nisi iurandū dedisset se patrē missū esse facturū. Rem ad pplm detulit. Docuit cur sibi a causa desistere necesse foret. Maniliū missū fecit. Tantū t̄pibus illis iurandū valebat. Itaq; Manili⁹ ab hac infestissima tribunū damnatōe patrē prestati pietate liberavit. ¶ Aurelius Cotta a Cneo Carbone accusatus fuerat q̄ iudicia in equestre ordine transfulisset: qua quidē accusatōe damnatus est. Cotta aut Aurelij filius ut patrē vlcisceret iniuriā ip̄o die quo togā virilē sumpsit Cneū Carbonē postulat: adductūq; i iudiciū accusat. et ita patris contūeliā iuuenis admodū vltus est. nō em̄ ab illa accusatōe prius destitit q̄ Carbonē damnari fecit. ¶ Cū tribunus plebis esset Flamini⁹: neq; precib⁹ neq; minis senatus neq; exercitus terrore adduci posset quo minus agraria legē de diuidēdo agro Placentino viritim pmulgaret: paternā pietate fractus e rostris descendit. ¶ Appius cognomento Audax multis rebus feliciter administratis cū inuito dar.

Virg. euid.

*Gratitudinem filij
ex a p̄te vid.*

De hoc in
fra. li. vi. c.
ix. in pun.

adokfanti:

Appi⁹ au
mento Audax

Claudia 590 qd.

13
**Mulieris
pietate at-
tende.**

Cimon

*Cimon dux at-
heniensis*

*Lex at-
heniensis*

*Infimo loco ad
vidis 591 qd.*

**Duritia
paupertatis**

13
Darius 592 qd.
Epastus 593 qd.

**Cleobis et
Biton in-
ventor vi-
carij.**

populo triumphare vellet tribunus plebis triumphante currum ag-
grediebatur ut ipsum e curru abstraheret: quod ubi vidit Claudia
Vestalis virgo et Appij filia mira celeritate accurrens et tri-
bunum a curru prohibuit et patri aditum in capitolium fecit. **¶** In-
mulus in plebe et ideo ignobilis puerpera cum ad matrem que sup-
plicij causa carcere precebat egre aditum impetrasset: a ianitore
semper excussa ne quod inferret sibi: alere eam verbis suis deprehen-
sa est: que res et locum et factum consecravit. Nam hoc miraculo
matri que morti destinabatur salus donata filie pietate est: et
locus dicatus suo munim pietatis sacellum fuit. **¶** Cimon ca-
pitali crimine damnatus in carcere servabatur ut inedia moreretur:
ad quem visendum filia exquisita prius perficiscens iam ultime se-
nectutis parenti lacte suo alimenta prestitit. **¶** Cimon patris
vincula et carcerem subire non dubitavit ut illius cadaver non fo-
ret insepultum. Alioquin Atheniensium lege humari non potuit. Lex
enim erat quod si damnatus aliquis fato functus in carcere fuisset non
ante sepulture daretur quam alius tantum solueret quantum ille debebat:
aut pro illo vincula subiret. Igitur damnato patre Cimonis et
mortuo: cum non haberet Cimon facultates et soluendo non esset
ne inhumatus iaceret pater: vincula et carcerem toleravit. **¶**
¶ Pater quidam infimo loco natus filios ex uxore duos susce-
perat: qui parentes in tanta rerum penuria esse intelligentes ut vir
vitam sustentare possent: hoc negotium sumpsere audacissimum
ut parentibus suis alimenta preparent. Filios Patietis cuiusdam
nobilis a tyranno extincti adierunt. rogant quod parentibus suis in
alimentum decernatur si tyrannum tollant. Promittunt Patietis nati
duodecim milia numorum. si modo promissa appareant. Iuvenes hac
pactione facta Epastum Hispanie tyrannum viriliter aggredi-
unt: et in ipso tumultu prius tamen occiso tyranno capti penas ca-
pitis luerunt. et ita morte sua parentibus alimenta presterunt. **¶**
¶ Cleobis et Biton matrem habuerunt Junonis sacerdotem.
Mos erat ut extra urbem ad eius templum sacerdos non pedibus
iret sed currum veheret. Cum autem absumptis gravi pestilentia in-
mentis vehi non posset: filij matris pietate et religione pariter
moti collum subiecere iugo et matrem ad templum ceruice traxerunt
Peractis sacris mater dulcedie quadam capta quod sibi sacerdoti

So. xxx.

tam piū officiū erogassent filiū: Junonē deprecata est vt illis daret qđ optimū esse mortalib⁹ intelligeret. Sequenti mane in cubiculo comperti sunt extincti. ex quo cognitū est optimū esse mortalibus mori. ¶ Amphinom⁹ et Anaphas fratres cū essent in Sicilia et vehementiore flammā Etna mons sorte quadā effudisset vt vicina loca coniperent igne. et cum aliter euadere nō possent nisi p incendia transirent: erant de parentibus solliciti: et illos ppter senectā tardos hūmeris ablato ab incendio liberarūt. Sine periculo em transire non poterāt senes nisi filioꝝ pietas auxiliū eis repentinū pstitisset. ¶ Scythe quanq̃ barbaroꝝ nomen habebant: ostenderūt tamē se nō fuisse a pietate alienos. quia preter cetera id diligētissime seruant vt sepulchra parentū intacta inuiolataq; per maneāt: que nō minus venerant q̃ sacra deoꝝ. Cum igitur Darius aduersus Scythas duxisset exercitū: illi aut i tuta loca se recepissent: legatos misit Darius qui nunciarent vt pugnandi copiā facerent. Illi responderūt non facturos nisi ne cessitate compulsos. Necessitatē aut intelligebant si ad violanda parentū sepulchra hostes ipi venissent. tūc intellectū Dariū an scirent auderentq; Scythe cū hoste pugnare. Darius igit eo duxit exercitū: quod vbi senserunt Scythe tanto impetu irruerunt in hostes vt cesis amplius octoginta milibus hostiū Darius trepidus domū refugerit. ¶ Pietas esse cit vt mutus filius vocē reciperet. Captis em Sardib⁹ a Cylius voces ro: cum ab eo edictū esset ne quis Cresum occideret: et forte quidam ignarus stricto ense in cedem eius irrueret: filius nomine Atyis: qui ad id tempus mutus extiterat: vbi vidit periculū patris in hūc modū exclamauit. O homo ne interfice Cresum: qua voce audita statim ille gladiū reduxit. ¶ Bel lo sociali cū Cneus Pompeius Strabo Pinā urbem obsideret: neq; illam capere posset: Puleonis patrem captiū in locum vnde ab oppidanis conspici posset adduci iussit minitatusq; est se illū occisurū nisi filius aditum in oppidum prebuisset. Puleo qui vna cum reliquis custodibus urbis erat in ambiguitatē venit Vtrum parentem in tanto discrimine

Optimū
mortalib⁹
mori.

Amphino
m⁹ et Ana
phas frēs
pntes ab i
cendio libe
rarūt.

Sepulcra
parentū.

Dari⁹ pu
gnauit cō
tra scytas

Mutus fi
lius voces
recepit.

O homo
ne interfi
ce Cresum

Pinā qd.

De pietate erga fratres. L. u

Frater in-
quit Nigi-
dus est di-
ctus quasi
fere alter.

De pietate erga patriā. L. vi

Rutus cū aduersus reges : qui cōtractis Veientīū
 et Tarquiniorū copijs bellum intulerāt : exercitum
 duxisset : in acie cum Arūte filio Superbi cōmor
 tuus est : euzq; matrone annuꝝ luxerunt. ¶ Curtius armat⁹

equū conscēdit : quē acerrīe adactis calcarib⁹ precipitē in hi-
atū et voraginē descendere coegit. ¶ Cū Genitius Cippus
p portā quandā egressurus esset in transeūdo exorta sunt cor-
nua tāte magnitudinis vt egredi nō posset. Consulto oraculo
cognouit se futurū regē si reuerteret in urbē. Sed maluit ille
in exiliū volūtariū pficisci vt libertas ppli sine rege pseruaret

¶ Elius pretoꝝ urbanus cū ei ius dicenti picus in capite in-
sedisset et aruspices respondissent dimissa aue hostiū victoriā
fore : necata : po. romanū supiorē : Auē occidit : qua occisa
romano exercitu vincente ipē cū plibus Elijs in prelio est oc-
cīsus. ¶ Decius pater consul bello latino collega Manlio

Torquato positus apd Veseuū fluiū castris cū vtriqꝫ psuli
somno obuēisset eos victores futuros quoz dur in prelio ce-
cidisset. Cū collato cū collega somno puenisset vt cui⁹ cornu i
acie laboraret is dījs se manib⁹ deuoueret : inclinante sua pte
uouit.

secū hostes p Valeriū pontificē dījs manib⁹ deuouit : impetu
in hostē facto victoriā suis reliquit. ¶ p. Decius Decij fili⁹

quarto psulatu cū Fabio maximo cū Galli Sānites Umbri
Tusci cōtra romanos pspirassent ibi exercitu in aciē ducto et
cornu inclināte exemplū patris imitat⁹ aduocato. M. Livio

pontifice haste insistēs ⁊ solennia vba respondēs se ⁊ hostes
dījs manib⁹ deuouit : impetu in hostes facto victoriā suis re-
liquit. ¶ Hannibal apud Cannas Apulie vicū qnquagita

milia romanorū deleuerat. Iuvenes romani q cladi superfu-
erāt credentes fore vt oīa in potestātē et ditionē Hannibalis
essent futura. Q. Metelli hortatu patriā relinquere : et ex ita-

lia discedere psultabāt. Hoc psiliū cū Scipio : q postea p gno-
mē Africani supioris meruit audisset : exerto gladio singulis
mortē minari cepit si ampli⁹ h⁹ psiliū mentio fieret. Illos pte

rea iureiurādo astrinxit nunqꝫ e patriā excessuros. Qui ergo
de patriā diffidebāt vte Scipionis anios resumere coacti
sunt. ¶ Tpe scdi belli punici cū multis cladib⁹ et vastatōib⁹

nō solū urbē Romā afflirisset Hannibal sed etiā totā italiā
oppressisset : et ita exhaustū erariū esset vt nec deorū culture
sufficeret : publicani censores adiuerūt suaserūtqꝫ vt que ad

S iij

Frontin⁹
li. iij. ca. v

Cū latinis
pater De-
cius decer-
tans se de-
uouit.

Sili⁹ i bello
ethrusco
gallicoqꝫ

Scipio Quir-
tius Maxim⁹
p gno-
mē Africani
Vid. Audaciam

*Ind. p. 1. et
ga. patria.*

*Oratio a sermone
dint.*

**Codrus rex
Athenien-
siū patriā
liberauit.
Orati⁹ in
odis. Co-
dr⁹ p pa-
tria nō ti-
mid⁹ mori
Iurgia co-
dr⁹.**

**De Silenis
fratribus.**

bellica opa spectaret nō aliter locaret q̄ si erariū marie pecu-
nia abūdaret. et p̄miserūt se pecuniā erogaturos : et ne mini-
mū quidē nūmū petituros eorū que ip̄i ad res necessarias p̄
rep. exhibuissent nisi eo bello p̄fecto. ¶ Semprom⁹ Gracch⁹
p̄pter clades innūeras ab Hānibale acceptas coact⁹ est noīa
oīm seruorū accipe ut p̄tra hostes dūceret. s̄ si bñ se gessissent
p̄misit oībus libertatē paratā fore. et ait. Si vnusquisq̄ ves-
trū mihi hostile caput attulerit : libertate vos donabo : quo
factū est ut vnusquisq̄ tāto impetu in hostes sine vllō salute
sue respectu ferret ut singlī Sēpronio caput hostis afferret :
qua re p̄fecta omēs libertate donauit. Dñi aut seruorū : q̄bus
pecūia a rep. debebat : illā erigere tūc t̄pis recusarūt. ¶ Cū
Dorienses cū Atheniēsi⁹ de finib⁹ agrorū bella gererēt neq̄
Athenienses se tutari possent. Codrus rex cōsuluīt Apolinē q̄
pacto cladē illā deuitare possent Athene. et oraculū accepit in
columē fore patriā si hostili manu ip̄e cecidisset : qđ oraculū
ad hostes q̄z puenit. Itaq̄ a Doriensib⁹ edictū est ne q̄s Co-
drū regē vulneraret. Ille vō ut morte sua patrie succurreret
sumpsit habitū et vestē cuiusdā famuli ne ab hostibus p̄gno-
sceret. castra hostiū petijt et quē p̄mū obuiā habuit grauitē
increpuit. Orta deinde p̄tentione multis illū cōuicijs onerās
in sui cedē puocauit. Nā iratus miles illū ignarus q̄s nā ess̄
occidit : quo facto paulo post Dorienses victi ex attica regiōe
cesserūt. ¶ Cū Thrasibulus interrogat⁹ esset quantū existi-
maret Athenas sibi debere : que suo bñficio libertatē essent cō-
secute : respondit Deos oro faciāt ut quātas illis grās debeo
videar retulisse. ¶ Themistocles cū videret se nō aliter fidē
piter et patriā posse seruare mortē ip̄e sibi p̄sciuit. ¶ Diu car-
thaginenses et Cyrenenses de finibus imperij et bello terrestri
et bello navali inter se dimicauerāt. aliqñ Carthaginēses. ali-
qñ Cyrenenses victi sunt. Igit̄ diuturno bello fatigati timen-
tes ne vtrosq̄ p̄p̄los fessos alius p̄p̄lus vel rex bello aggre-
deret ita inter se puenerūt ut vterq̄ p̄p̄lus de sua ciuitate cer-
to die et certa hora legatos mitteret : et is locus vbi obuij in-
ter se fuissent finis et termin⁹ p̄mūis vtriusq̄ p̄p̄li esset. Igit̄
Carthaginenses duos fratres miserūt : q̄ vocabant̄ Silenes
fratribus. siue Sileni. similiter Cyrenēses duos miserūt. sed Carthaginē-
ses citius. Cyrenenses vō tardius venerūt. Tū Cyrenenses ce-

perit conueniri et criminari atq; accusare legatos Carthagi-
nensiu q; ante temp⁹ et die pstitutu domo discessissent et ob id
citius venissent. sed id nullo mo pati velle vt ibi terminos po-
nat vbi obu⁹ inter se fuerint. q; decepti sint. Tum Carthagi-
nenses legati postulauerat vt alia aliqua pdicione equa ppo-
neret. Igit Cyrenenses hac pdicione pposuerut vt Cartha-
ginenses paterent se viuos sepeliri in eo loco vbi vellent fines
poni: seq; ea pdicione subituros esse. Tu Carthaginenses pba-
ta pdicione vbi terminos et fines poni volebat ibi viui sepulti
sunt. q; ppter Carthaginenses i eo loco Silenis fratrib⁹ aras co-
secrarut: atq; ita locus ille silenti are dictus est. ¶ Cu Aris-
toteles esset Athenis et ia etate pfectus: absens tn diligentis-
sima patrie cura suscepit: qui no prius destitit qz a rege Ale-
xandro vt restauraretur prudentia sua obtinuit.

Quid sit Silenia.

Sileni Aras Quid

*Aristoteles
pius erga
patriam.*

De parentu amore et indul-

gentia in liberos. Ca. viij.

c Um Fabius Gurges pful rem male aduersus Sa-
nites gessisset: et eu senatus ob accepta strage amo-
nere vellet: Pater Rutilian⁹ hanc ignominia filij no tulit sed
senatu adiit depcatusq; est ne quenq; filio suo substituere vel-
lent. Nulla res magis senatu mouit qz q Rutilian⁹ senex se
filio legatu ire pmisit. Id ergo opa sua egit Rutilian⁹ vt fi-
lius et Samnites suparet: et speciosum triumphu duceret.

*Fabius cognatus
Gurges a Sena
vult pponere
et Romano in
pcedit.*

¶ Cesetis filiu suu Cesari admodu inuisus noluit exheredare

¶ Octauius Balbus pscriptus cu inimicor⁹ manib⁹ p pos-
ticu esset elapsus: audita vicinoru voce filij eius fortuna de-
plorantiu existimans iam filiu ab inimicis interceptu cogi su-
gientis penas dare parentis redijt in tectum vbi ante oculos
filij que pter spez offendit incoluine crudeliter trucidatus est.

*Jocunda
lege histo.
i li. Appia
q syri in-
scribitur.*

¶ Antioch⁹ filius vnicus Seleuci regis Syrie ardes amore
nouerce Stratonices teges tn flama amoris incadit in lectu
fluctuas anio et corpe vt qdamo mori videret. Pater ei⁹ Se-
leuc⁹: q aliu no habebat heredem: et oes amici regis erat i su-
mo luctu. Et vocati stt medici: qz vn⁹ du assisteret adolesceti
Antiocho aniaduertit q nouerca itrare cubiculu tot⁹ ardebat: rasistrato.

*Amor i p-
b⁹ i nouer.
Antio
chi pgnit⁹
a medico e*

Pallor immodicus et suspiria crebra indicia sunt amoris eaq; recedente expallescebat. Per hunc modum devenit in cognitionem cause huius morbi: et illa Seleuco indicavit: quod statim ut vitaret periculum filij novercam filio coniugem dedit. Ariobazanes filio suo Cappadocie regno cessit presente Pompeio.

De parentum severitate aduersus liberos. Ca. viij.

Rutus regum exactor adolescentes nobiles: in quibus suos quoque et fratris filios: quod de recipiendis regibus con iurauerat: securi percussit. Cassius in damnatione filij propinquorum et amicorum consilium adhibuit. Cum legati Macedonum Romam peruesti venissent de Syllano pretore qui acceptum pecuniam provinciam spoliasset: et senatus de querelis eorum vellet cognoscere. T. Manilius Syllani pater petijt et impetravit ut sibi huiusmodi cognitio mandaretur. Domi ergo cognita causa filium damnavit abdicavitque. Tunc belli Cimbrici. M. Scaurus audiens quod filius suus turpiter fugerat deserendo Catulum sub quo militabat: nuntium ei obuiam misit qui diceret libentius patrem occursurus ossibus eius in bello trucidati quam ipsum tam turpiter fugientem admissurum. Filius severitatem patris timens seipsum interfecit. Julius Sulpicius filium ad Catilinam proficiscentem ex itinere retractavit: retractumque necari iussit.

De parentum moderacione aduersus suspectos liberos. Ca. ix.

Ucius Gellius cum ferme per explorato haberet filium novercam compressisse: et de nece patris cogitasse: non ad sumendum de filio supplicium subito ira percitus cucurrit sed consulto senatu filio dicende cause potestatem fecit: qui causa cognita (Extra enim norma erat adolescens) ab senatus consilio absolutus est. Hortensius orator hac in filium suspectum moderacione usus est ut moriens ei bona reliquerit. Sulpicius cum intellexisset filium suum de nece sua tractare senatus auxilium implorabat ut diligenter examinari faceret filium. Senatus cum a triumviris esset reus cooptus ipsum apprehensus in patris potestatem tradidit. Pater nullum non modo de filio sumpsit supplicium sed etiam moriens eum bonorum suorum dominum reliquit.

in pgni-
statim ve
Ariobar-
ompaio.
duer

Attēde q̄nta
ta modera
tōe pater
familias v
sus est.

les: in qb⁹
is regio⁹ con
de filij ppin
a Macedonū
p acceptf pecu
con: vellet co
impetravit de
ita causa filij
M. Saur⁹ aia
Casilū sub quo
bentius patrē de
tā turpiter fugi
seipm interfecit
tē ex itinere retu

Ca. r.

atione ad

pul. mor-
te filij tulit
firmiter.

firmiter.

Ænophō. Quid!

Corona

Moskui Naxanti ho' Abeg; Migil Mo'in Naxab.

nihil non dixit. Tūhil noui narras. Sciebā. n. me genuisse filiū mortale

De Lucre
cia lege O
uidiū in. ij
li. fasto. et
Dioni. ha
li. anti. l. 4

Trāffixit
Virginus
filiā.

Diony. li.
ri. ro. histo
Liberā ter
honestā fi
lia ad ma
nes p̄geni
toz m̄tto

En
id. e. En
Nā viueti
neutro ho
rū p̄ tyrā
nū tibi po
tiēdū erat.

Sermiliā
ppū filiū
perimit.
Volūtas
punita.

hippo mu
lier pudica

redemptio

In Galerū maximi libe Se

rtū dictorū factorumqz memorabiliū Epitomata.

De pudicitia. La. i.

I Vrecia a Sexto Tarquinij regis superbi filio per vim stupz pati coacta: culcro quē sub veste abditū habebat: se interemit. cū prius grauissimis v̄bis in presentia necessarioz iniuriā suā deplorasset. ¶ Virginus vir plebei⁹ ne impudice filie pater esset incorruptā illā pprio gladio trāffixit dicēs Hoc vno te mō q̄ possum nata libero. Volo em̄ te potius habere v̄ginē mortuā qz viuā ab Appio Claudio decemuiro violatā. ¶ Pater pedagogū et filiā interfecit: maluitqz habere acerbās ereqas qz turpes nuptias. ¶ Menius libertū ppter allatū filie iā nubili osculū necauit. ¶ Seruiliā⁹ filiū quē existiabat esse impudicū occidit: et ex vrbe discessit. ¶ P. Atilius cū stuprū filie intellexisset morte ip̄az puniuit ¶ Statiniū iudices dānauerūt eo qz filiū suū de stupro appellauit. ¶ Nō factū sed voluntas En. Sergij pūita est plusqz illi nocuit voluisse peccare qz p̄fuit nō peccasse ¶ Plocius fenerator: Veturinū adolescentē vere nobile vi stuprare voluit. Ob hāc causāz senatus eū dānatū in carcerē duci iussit. ¶ Fesceninus in carcere mori coactus est. qz cū ingenio adolescente stuprū p̄misit. ¶ Tribunus militaris qz pudiciāz ptamare tentauerat morte se puniuit. ¶ Cum Clusius. C. Plociū stuprare voluisset tantē obscenitate ira cōmotus Plocius Clusiū occidit. Duct⁹ est in iudiciū Plocius. Tūz pretor erat Marius: qui Clusiū nepotē suū iure cesum p̄nunciavit ¶ Multi acriter impudiciā punierūt. ¶ Hippo greca mulier mori pudica qz impudica viuere maluit. ¶ Inter captiuos Ogiogontē Reguli vroz centurioni cuidā in custodiā data est: a q̄ ppter erimiā pulchritudinē p vim stuprata occasione vltiōis expectata violentiā fortiter vltā est. Impetrata em̄ redēptōe marito adulterz interficiendū tradidit. ¶ Vrores Teutonicorū se vt Vestales v̄gines pudiciā ppetuā seruaturas p̄fitebant.

Que libe

p Xuan
agitaba
esse ab̄o foratū: q̄ re
hi am̄ul nō est ph
Dionan⁹ v̄bis suis lib
ma libertate dicendi
Dompeij reus Mar
vellas laudes Scam
ne esse phibentē sena
Lentulus cōtra po
mate quites. qz po
mācinda fascia all
ponis vidisset Tūh
ma frat. Tā rex fier
nis ad am̄andū Li
respondi ad inferis se
no casus vidisse. ¶
latur meritis est. ¶
ma a cū a minaret
fuerat quibus illū posse
me habere. ¶ Galb
m̄p̄dabat. ¶ Ca
ne cū sibi dicendi m
m̄dū. ¶ Mulier q
ma est. ¶ Dionysius
p̄m̄t euit. ¶ Cū
effigū iussisset Theol
m̄dū. mea qdē m̄h
De seue

De seue

Ap̄ta a Gallis
ad motis scalis
mao esset vt ingreder
vmbone eos deq

Nihil mea refert in terra an in aere putrescam;

So. xxxij.

Que libere dicta aut facta sunt Ca. ij.

p Riuernatib⁹ ciuitas data est: qui semp de libertate cogitabāt. ¶ Philippus consul dixit sibi opus esse alio senatu: q̄ reip. melius p̄suleret. Sed Crassus ait Mihi consul nō est Philippus qm̄ illi nō sum senator. ¶ Scipio African⁹ v̄bis suis libere platis ppli furore repressit. ¶ Magna libertate dicendi in Pompeiū vsus est Cne⁹ Piso cū grā Pompeiū reus Manilius Crispus absolueret. ¶ Cato tabellas laudes Scauri p̄tinentes subito amoueri iussit dixitq; legē esse phibentē senatorē reū laudatione principū vti posse. ¶ Lentulus cōtra Pompeiū acriter inuēctus est dicens Acclamate quirites. q; postea hīscere nō audebitis. ¶ Pōpeius crux candida fascia alligatū gestabat. Ergo cū illū p̄tereūtē Sannonius vidisset Nihil refert inquit in crure an in capite diadema ferat. Nā rex fieri vult: ¶ Pompeius Helium senē ab inferis ad accusandū Libonē venisse dicebat: Cui helius libere respondit Ab inferis se quidē venisse et multos illic a Pompeio occisos vidisse. ¶ Deiphilus tragedus in Pompeiū petulantē inuēctus est. ¶ Marcus Castricius consuli parere recusauit. et cū ei minaret consul et diceret q; multos gladios haberet quibus illū posset occidere. Respondit et se multos annos habere. ¶ Galba venditionē bonorū Pompeiū Cesari exprobrabat. ¶ Cassellius iuriconsultus dicere solebat duo esse que sibi dicendi magnā prestatēt libertatē senectutez et orbitatē. ¶ Mulier quedā ex libertate loquendi equitates p̄secuta est. ¶ Dionysius facetā senie Syracusane respōsio. cū duo senē punire erubuit. ¶ Cū Lysimach⁹ rex Theodor⁹ Cyrenē cruci affigi iussisset: Theodor⁹ tuis inq̄t purpuratis sit mors ista terribile. mea qdē nihil refert in terra an in aere putrescā.

De seueritate. Ca. iij.

c Apta a Gallis vrbe cum intempesta nocte Galli admotis scalis capitoliū inuadere contenderent: et iam in eo esset vt ingrederentur: Manilius clangore anseruz excitatus ymbone eos depulit: et ita tutatus est capitoliū. cinus.

*Quidam fuit
opidum in lario
p̄tinentes
p̄tinentes*

Nota:

Aur⁹ auro:

*Candida
fascia.*

*Deiphilus
tragedus.*

*Libertatē
loquendi fa-
ciūt duo se-
nect⁹ et or-
bitas.*

Mixabile v̄m:

Sed quia deinde opes suas maiores esse volebat q̄ par esset
privatū ciuē habere: visus est iter ad regnū struere. Itaq; se-
natus ip̄m e capitolio precipitē dedit: qđ ille antea ab hosti-
bus liberauerat. ¶ Spuri⁹ Cassius affectati regni crimine
damnatus capitis supplicio affectus est. ¶ Spurius Me-
lius regnū appetens a Seruilio Halla ingrō equitū iussu. 2.
Quincij Cincinnati dictatoris occisus est. ¶ Seueritate vsi
sunt romani aduersus eos qui patriā occupare atq; euertere
conati sunt. ¶ Gracchi honore sepulture caruerūt. ¶ Mu-
tius trib. plebis sibi magnā potestātē sumpsit in damnādis
plectendisq; collegis. ¶ De. M. Claudio: qui bellū i Coris
turpiter gessit: varijs modis sumptū est supplicium. ¶ Prohi-
buit senatus Corneliū Scipionē in puinciā: que illi sorte ob-
tigerat: p̄ficisci. q; flagiciosaz duxit adolescentiā. et tātē ad-
ministrationi minie videbat idoneus. ¶ Vetien⁹ ne cogere-
ire ad militiā sinistre manus digitos absciderat: qđ vbi sena-
tus rescivit ip̄m p̄petuis vinculis dānauit et eius bona publi-
cavit. ¶ M. Curius Dentatus consul delectū subito educere
coactus cū iunior nemo nomen dedisset sorte educendos oēs
esse duxit. Tunc adolescēs quidā de tribū Polia primū educ-
tus et citatus cū tacuisset eius bona et ip̄m vendidit dicens
Nō opus esse reip- tali ciue qui suis magistratib⁹ parere recu-
set. ¶ Domitius pretor edictū fecit ne quis telū gereret. Ideo
pastorē qui ap̄rū venabulo occidit cruci iussit affigi. ¶ Tres
ad pugna Horatij totidēq; Curiatij eligebant. Prius cōgressu
tergemioꝝ duo ceciderunt Horatij. Marcus Horatius fugā simulauit.
Curiatij insequiebant. Singlos adortus Horatius erupauit.
Itaq; cum domū victor rediret Curiatioꝝ spolijs onustus:
Horatia eius soror lamentabat. Indignat⁹ Horatius q; hec
i publica leticia sola lachrymis ora rigaret illā trāsuerberauit
¶ Multe mulieres que bacchanalib⁹ interfuerūt punite sunt
¶ Quedā femine viros suos veneno necarunt: de quibus a-
ppinquis sumptū est supplicium. ¶ Egnatus Metellus vr-
orē necauit q; eā vinū bibisse dep̄hederat. ¶ Sulpiti⁹ Gall⁹
vr̄orē repudiavit q; detecto capite p̄cessit i publicū. ¶ An-
q; vinū bi- tistius vr̄orē dimisit q; cū impudica libertina clā fuit locuta.

De pugna
tergemioꝝ

Mors ho-
ratie.

Baccha-
naliū vsus
punitus

Egnat⁹ vr̄-
orē necauit
q; vinū bi-

plurimū
indis

¶ Sempiternū
culis interfuit.
imū pudendis de
statim facto de
lectio (re bene et
et intercedis se
potius nocendo p̄
illustraret. ¶ Thi-
Athenienses illū ca-
dā iudici pellem de
ertendi iussit.

De grau

pud Cam
a tatis virib
res latino
p̄s sanatorū in hoc
cōscriptor ordinē sum
vbi denūciat si so
mit: aut si ciuū alie
cōfession peribit. He
p̄s sanatorū auspici
mit: et verbis sui
adicit. Dixit enī. si
venerego mores vesti
p̄s. ¶ Sapio
p̄s a collegā bonū
dixit. ¶ Cū duo consi
derat Sapio sententi
vbi q; alter auari
vbi ad malefici
vbi Antiochi veniss
vbi Pōpilius n
vbi. amicu esse p̄gne
vbi doregavit.

¶ Sempronius repudiavit uxorem quae se ignaro ludorum spectaculis interfuit. ¶ Lacedemonij cum Archilochum poetam etiam eximium pudendis detractibus quosdam insecutum cerneret: edicto statim facto de civitate libros eius exterminarunt. quoniam eorum lectio (ut bene et sapienter arbitrati sunt) quod esset turpitudinis et inuerecundis scaturiens maledictis: mentes liberorum suorum potius nocendo perverteret quam ingenia doctrina excoleret atque illustraret. ¶ Themagoras Darii adoravit: quod ubi senserunt Athenienses illum capitali pena damnarunt. ¶ Cambises cuiusdam iudici pellem detrahi: et in sella ubi ceteri iudices sederent extendi iussit.

De graviter dictis et factis. Ca. iij.

Pud Cannas Apulie vicum ab Hannibale labefactatis viribus romanis placebat consulibus ut primo res latinorum in. P. C. numero admitterent. Maior pars senatorum in hoc prona erat ut latinorum principes in patrum conscriptorum ordine sumerent. Manlius autem Torquatus clara voce denuntiavit si sociorum quisquam sententiam inter senatores dixerit: aut si civium aliquis postulatum hoc concesserit mea dextera confestim peribit. Hec Torquati mine non sunt passae Italia in paria senatorum auspicia deuenire. ¶ Manilius recusavit magistratum: et verbis suis graviter dictis populum de instanti sententia deiecit. Dixit enim si me gerere magistratum coegeritis quiritis nec ego mores vestros ferre: nec vos meum imperium perpeti poteritis. ¶ Scipio Emilianus dixit se omnia bene gesturum si populus ei collegam bonum dedisset, vel Numinum effeminatum non dedisset. ¶ Cum duo consules inter se de provincia Hispania differerent Scipio sententiam dicere iussus neutrum censuit esse mittendum eo quod alter avaricia alter inopia laboraret: quae duo solent homines ad maleficia impellere. ¶ Cum Pompilius in conspectum Antiochi venisset: et amicissimo vultu rex dextram ei porrexisset Pompilius non prius dextram attingere voluit quam illum pro. ro. amicum esse agnovit. ¶ P. Rutilius amico rem petitam graviter denegavit. ¶ Brutus dixit. Hodie vel vincam vel

moiar. ¶ Cū Decius Brutus Cinaniā obsideret: legatos misit q̄ de redemptōe ciuiū anios tentarent. sed illi legatis responderūt se accepisse a maiorib⁹ suis ferrū quo se libertatēq̄ defenderēt: nō aurū q̄ ciuitatē ab auaro impatore redimerēt.

Socrates ¶ Socrates noluit vti oratōe quā Lysias orator cōposuit: maluitq̄ moui tanq̄ Sōctes q̄ viuere tāq̄ Lysias. ¶ Mi

Quid Lysias.
Legatio.

sit Dari⁹ legatos: q̄ regni partē vsq̄ ad montē Taurū et nuptias filie cū decies centenis milib⁹ talentorū Alexandro pollicerent si pacē fedusq̄ vellet inire: quas p̄diciōes cū Alexand⁹ recusasset: Parmenion eius p̄fectus: q̄ apud eū grā plimū et auctoritate valebat Si Alexander inq̄dessem p̄diciōes acciperē. Tū Alexander Acciperē p̄fecto si essem Parmenion. sed q̄ sum Alexander non accipio. ¶ Lacedemonij dixerunt se mortē subire paratos si qd Philipp⁹ pater Alexandri morte

nihil fedi⁹ durius scz seruitutē imparet. ¶ Spartanus etiā quidā noīe seruitute. Pedaretus grauit̄ respōdit. Nā cū ille et vita et morib⁹ pre inq̄t Tul. stans p̄tenderet vt in nūero trecentorū poneret: q̄ ordo apud i tertia phi Spartanos ceteris honore p̄stabat: neq̄ id impetrare potu lippica. isset: ridens et gestiens discedebat. Reuocatus ab Ephori ta Ephori ta interrogatusq̄ cur tantope rideret p̄sertim in magistratu vi les ferme e ctus respondit nō mediocri leticia afficio: cū intelligā nostrā rāt apd la remp. trecentos me meliores habere viros.

cedemoios
q̄les apud
rōanos tri
bu. plebis.

Senat⁹ p romanus ea re cognita nō solū spreuit p̄fidia sed etiā restricte ditos hos post terga manib⁹ virgas dari censuit pueris q̄bus p̄diorē tiū filios vinctū verberantes in urbē agerēt. Tanta hūanitate Salisci p̄ntib⁹ re cōmoti vrbis: quā armis expugnare nō poterant romani: misit. portas aperuerūt. ¶ Salisci sepe a romanis defecerūt: bella q̄ renouauerūt. Luctacius igit̄ consul cū eos tandem rursus romano subegisset impio seuire in illos cupiebat vt meritas darent rebellionis penas. sed vbi senatus intellexisset illos se fidei consulis p̄misisse: penā eis remittendā esse censuit: ma luitq̄ iusticie habere rationē q̄ sue ire obsequi ¶ P. Claudi⁹

De iusticia. Ca. v.

Amillo Saliscos obsidēte magister ludi pueros nobiles extra murū eductos rōanis tradidit. Senat⁹ c biles extra murū eductos rōanis tradidit. Senat⁹ romanus ea re cognita nō solū spreuit p̄fidia sed etiā restricte ditos hos post terga manib⁹ virgas dari censuit pueris q̄bus p̄diorē tiū filios vinctū verberantes in urbē agerēt. Tanta hūanitate Salisci p̄ntib⁹ re cōmoti vrbis: quā armis expugnare nō poterant romani: misit. portas aperuerūt. ¶ Salisci sepe a romanis defecerūt: bella q̄ renouauerūt. Luctacius igit̄ consul cū eos tandem rursus romano subegisset impio seuire in illos cupiebat vt meritas darent rebellionis penas. sed vbi senatus intellexisset illos se fidei consulis p̄misisse: penā eis remittendā esse censuit: ma luitq̄ iusticie habere rationē q̄ sue ire obsequi ¶ P. Claudi⁹

Larā sū qd: vā
bas: dñ:

consul Camerinos a se captos haste subiecit. sed senatus eos redemit. ¶ Senat⁹ rōan⁹ monuit Pyrrhū cauere insidias. ¶ Quatuor tribuni plebis iurauerūt se tristes et i merore positos esse q̄ ad impatorē suū reū futurū viderēt. et noluerūt pmittere vt impator quē in bello defenderāt puniret. ¶ Cum C. Claudius ob nimis seuerē gestā censurā esset damnat⁹: et Gracchus esset absolutus: Gracch⁹ Si grauius inq̄t in collegā meū quicq̄ statuerit scitote me cū illo voluntariū exiliū subiturū. Neq̄ eū iustū est vt q̄ in eadē causa fuit nō eodē q̄ iure censeat: quo dicto Claudiu pplus absoluit. ¶ Cotta tribunus plebi creditorib⁹ suis debitū reposcentib⁹ fiducia sacrosctē potestatis soluere recusabat. In ius em̄ cogi posse negabat eo q̄ tribunus erat. Collegiū tribunorū id p̄ter eq̄tatē esse ducens vt publica maiestas tribunat⁹ college priuatā p- fidia ptegeret: creditorib⁹ si Cotta deinde satisfacere recusa- ret auxilio esse decreuit. Tribunitia ergo potestas aduersus iusticie ptes nō valuit. ¶ Domitius trib. plebis. M. Scaurū accusauit. Ideo seruus Scauri ad Domitiū venit se dñi sui multa crimia indicatur pmittere. Domiti⁹ illū audire noluit sed os clausit serui crimia dñi indicare volentis: et eū vinctū ad dñm remisit. ¶ Similiter Crassus seruū remisit ad Carbonē. ¶ Sylla seruū Sulpitiū Ruffi pscripti tanq̄z parricidā e tarpeio saxo precipitari iussit. Fuit Sylla alijs in reb⁹ crudelissimus. In hac vero iussione iustissimus apparuit. ¶ Pittacus imperiū deposuit: et magnū agri spaciū p̄stati- anio recusauit q̄ existia- ret magnitudie prede gloriā bello par- tā minui. ¶ Athenienses vbi manifestatōe Aristidis p̄gno- uerunt turpe esse Themistoclis consiliū succlamarunt om̄es non esse admittendū. Nam quod honestū non esset id ne v- tile quidē putarūt. Itaq̄ totā eā rē auctore Aristide repudia- uerūt. ¶ Seleucus leges Locrensib⁹ p̄posuit: et iter ceteras illā p̄tra adulteros tulit vt q̄ in adulterio deprehensus esset is utroq̄ priuaret oculo. Forte ita accidit vt eius filius i hoc cri- mine deprehenderet. et cū ciuitas filiū liberare vellet honoris gratia pater adduci non potuit vt filio penam remitteret. alterz sibi.

Tandē instantib⁹ civibus vt absolueret. Quidē inquit ita
vultis faciā vt altero mihi: altero illi eruto oculo lex impleat
Charondas qđ etiā factū est: que pfecto magna iusticia fuit. ¶ **Cha-**
rondas seipm interfecit ne legē a se conditā violasse videret.

De fide publica. Ca. vi.

*P. x. ill. filij
ptolomei*

P Tolemeus moriens filiū in tutelam po. ro. reliquit.
Ideo senatus misit **Emiliū Lepidū** optimū virū:
qui tutor pupilli esset ne fides romane ciuitatē frustra petita
existimaretur. ¶ Consules **Hannō** securum esse infferunt.
¶ Senatus eos puniuit qui ins legatōis fidēq; publicā vio-
lauerūt. ¶ **Scipio African⁹** cepit nauē clarissimorū hominū
plenā. Illi se legatos esse simularūt: qđ q̄uis **Sapio** falsū
esse intelligeret: illis tamē fidē prestitit vt omēs inuolati redi-
rent ad suos. ¶ Cū legatos **Apolloniātū** ad senatū missos
quidā iuuenes pulsassent **dediti Apolloniātib⁹** sunt: et missus
est **questor** cū auxilio ne cognati deditorū vim aliquā legatis
inferret. ¶ **Saguntini** noluerūt se tradere **Hannibali**. sed cū
clari fuerūt essent ad vltimā necessitatē redacti: et neq; cōmeat⁹ neq; alie
fide erga res necessarie suppeteret: rogū in foro accendunt: in mediūq;
rōanū no- rebus que vnicuiq; chariores essent collatē et res et seipos po-
men: et vt tius cremari passi sunt q̄z a romanorū societate desistere vo-
illā serua- luerunt. ¶ Idem **Petiliū** fecerunt. quia maluerūt fame con-
rēt incēdiū sumi q̄z a romana amicitia deficere.

*Saguntini
expectane-
runt.*

De fide uxoris erga viros. Ca. vii.

Antia fidē **Tertia Emilia** marito suo **Africano** pre-
stitit vt cū ancillule captus esset amore illa eū frui
patiēter p̄miserit. ¶ **Turia** maritū suū p̄scriptū ser-
uauit. q̄uis lex erat vt q̄cūq; p̄scriptū occultaret capite p̄a
dānaret. ¶ **Sulpicia** virū suū **Lentulū** p̄scriptū secuta est.

De fide seruoꝝ erga dños. Ca. viij.

*Seru⁹ mi-
ra paciētia
toleravit
cruciatu.*

S **Seru⁹ Antonij** oratoris nūq; cogi potuit aliquo
tormento vt aliqd p̄tra dñm suū fateret. ¶ **Ser-
uus Marij**: q̄ dñm suū in potestatē hostiū futurū

cernebat nisi auxiliū subito prestaret: stricto gladio p̄cordia Martius a
 dñi traiciēs spiritū erhalare coegit. Et q̄uis magna p̄mia seruo inter
 essent his decreta p̄ Syllā: qui viū illū obtulissent: seruus ficiť.
 tñ oīa postposuit vt ab hostiū seruitia herū liberaret. ¶ Ca.
 Gracchus cū videret fore vt in manus insequentū deueniret attēde p̄la
 accito ad se Philocrate seruo Libera inquit me a tāto immi- exēpla fide
 nēti piculo. Seruus vt hero suo morē gereret roganti vt ipm liū seruoꝝ.
 vita p̄uaret ne viuis in potestate nobiliū incideret: sine di-
 latione caput eius amputauit. Dein cū illd absidisset ne dñs
 suo supstes esset gladio cruore dñi madente p̄cordia sua tras-
 uerberauit. ¶ Hoc idē Pindarus exhibuit Cassio qđ Philo-
 crates Graccho. ¶ Serui Plotij quantū in ipis fuit dñm
 ab inimicis fideliter tutū p̄buerūt. ¶ Panopio a triūuiris Seru⁹ oc-
 p̄scriptus in Reatinā villā se ptulerat: ibiq; latebat. Huius ciditur p
 familiares milites qui p̄scriptos insequēbant admonēt eo in dño.
 vico Panopione abditū esse. Cū aut eo se recepissent milites
 vt Panopioni necē inferrent Panopionis seruus incredibilis
 fidei vestē cū dño suo cōmutat: anulū etiā herilē assumit vt
 se ciuē romanū simulet. Deinde emissio clam p̄ posticū Pa-
 nopione talamū ingressus seipm in lectulū collocat: neq; re-
 nuit supuenientibus interfectoꝝ se p̄ dño suo trucidari
 ¶ Antius incolumis p̄ seruū suū euasit.

De mutatoe moꝝ et fortūe. Ca. ix.

Vicius Manlius Torquat⁹ Manliū Torquatū si Vide. c. liij
 liū suū inter inicia iuente rure ptinuit quasi in er- li. v.
 gastulis vt agriculture operā daret cū adeo obtu-
 si ingenij esset vt neq; rei familiaris neq; reip. administratiōi
 idoneus esse videret. Sic tanta deinde moꝝ mutatoe vsus est
 vt ad summā claritatē cū laude et gloria puenerit ¶ Scipio
 African⁹ supior tpe adolescentie dissolutā vitā habuisse dicit
 cuius annos teneros si quis vidisset nunq; spē tantā de ipso
 sumpsisset vt posset animū inducere Scipionē fore Cartha- Carthagi
 ginis domitorē. ¶ Valeri⁹ Glacc⁹ p̄mo luxurie atq; libidini mis doitor
 deditus fuit. sed cū primū ad religionē adiecit animū adeo cō Scipio.

tinens factus est ut modestie et sanctitatis unicum specimen videret. ¶ Q. Fabij Maximi adolescentia fuit peditum luxurie. sed mutato statu viteres clarissimas gessit. ¶ Q. Catul⁹ in adolescentia delicatus fuit. grandior factus inter clarissimos romane urbis principes meruit censer. ¶ L. Sylla adolescentia multis vitis fuit inq̄nata. sed i maturiori etate tā p̄ clara gessit ut si q̄s ea p̄siderare voluerit duos i vno corpe Syllas fuisse compiet. ¶ Titus Aufidius primo turpē questū exercebat. paulo post p̄cōsul creatus est. ¶ P. Rutili⁹ fuit prius minister publicanor. sed mutata fortuna consul et legulatoz factus est. ¶ P. Ventidi⁹ ex captiuo p̄tor et consul factus. ¶ L. Lentulus repetūdar dānatus est. post dānatōez censor creatus. ¶ Scipio Nasica cū omia iure belli p̄didisset: as-

pirante fortuna cūcta recupavit. ¶ Crassus diues ad summā inopiā redactus est. ¶ Q. Cepio post multos honores in carcere spiritū deposuit. ¶ Nihil repiri potest instabilius aut mobili⁹ Marij p̄dicatione: qui et miserrim⁹ extitit et felicissimus est iudicatus. ¶ C. Cesar incidit in manus piratarū post hoc cepit illos et cruci affixit. ¶ Polemon fuit iuuenis luxuriosus et p̄ditus: qui ad scholas Xenocratis phi ebrius venisse phibet: quo viso senex omissa orōe quā cepat: de cōtinentia pudicia tempantia et sobrietate differere cepit: et in-

nectus in luxuriā coegit Polemona penitere sui: et coronas et flores quib⁹ etat redimit⁹ abijcere. Polemon igit sumpto phi habitu tantū in phiā p̄fecit ut Xenocrati in regenda schola succederet. ¶ Themistocles tpe adolescentie fuit infamis. p̄ postea oim Atheniensiu factus est clarissim⁹. ¶ Cimonē fatū in adolescentia fuisse omēs Athenienses crediderūt. p̄cedente vō tpe impatorē utilissimū expti sunt. ¶ Alcibiades primo potentissim⁹. postea fuit relegatus in exiliū. ¶ Poly-

crates Samioz tyrannus adeo fortunā habuit obsequiosaz ut oia optata p̄sequeret. Sed cū aduersus Dariū Persarū regem exercitum duceret ab Oronte illius p̄fecto fusus est. ¶ Dionysius ex tyranno ludi magister factus est. ¶ Sy-

phax primo felix breui tempore a Lelio et Masinissa captus ad Scipionē catenatus ductus est.

In Valerij Maximi librum se

ptimū dictorū factorūq; memorabiliū Epitomata.

De felicitate. Ca. i.

I **M.** Metello tot fortunę bona fuisse memorie p-
ditū est ut merito felix et esse et dici meruerit. Nam
pieter patrie claritatē : generis nobilitatē : prudentiā : fortitu-
dinē : et reliq; senectā habuit facile et mortē felicē. ¶ Aglaū
Prophodiū Apollo Delphicus dixit esse felicissimū : q̄ parvū
quidē prediolū colebat sed annuis victibus large sufficiens : ex
quo nunq; egressus ferebatur.

De sapient' actis aut factis Ca. ij.

Pius Claudius dicere solebat negociū po. rōano
magis puenire q̄z ocīū. ¶ Sapienter dicebat Sci-
pio turpe esse impatori dicere. Nō putarā ¶ Idē
dicere solitus erat. Nō esse cū hoste pugnandū nisi cogēte ne-
cessitate : aut se offerente oportunitate. id est tempestiua occa-
sione : que adeo in rebus feliciter obeūdis necessaria est ut si-
ne occasione nihil ferme pspere atq; ex animi snā pueniat.
¶ Devicta Carthagine existabat. **M.** Metellus nō min⁹ de-
trimenti puenturū ex ocio si v̄tus romana languesceret q̄z si
flāma atq; bello italia popularē. ¶ **M.** Luctacius eques
rōanus cū aduersario suo spononderat se virū bonū esse : et
huius rei Liciniū Simbriā indicē elegerat ut ille esset ne ita di-
iudicaret. Licinius ne aut famā p̄bati viri minueret si aduer-
sus eū dixisset : aut falso iuraret eū virū bonū esse cui aliquid
defuisset : nunq; adduci potuit ut de ea re sententiā ferret.
¶ In bello Samnitico Lucius Papyrius cōsul insignis cū
esset p omnia ad dimicandū satis paratus nunciū ad collegaz
misit sibi in animo esse postero die : si per auspicia liceret : cū
hoste confluere. Cum autem pulli non pascerentur Pulla-
rius mentiri ausus auspiciū optimum esse nunciavit.

Selicitas
Metelli.
quę fortuna
ut alūmū
molliter fo-
uit.

Aglaus fe-
licissimus
nūq; egres-
sus agellū

Nō pueit
impatori
dicere Nō
putarā.
Pugnādū
ex occasiōe
ā nccitate.

Simbrie fa-
ctū sapiēs
Bonus cō-
stat ex ml-
te. Rari er-
go boni.

Dissensio
ducū.

Consul letus preliū p̄mitti iussit. Interea quidā hoc auspiciū falsū esse dixit. Tūc Papirius Pro bono inquit habeo. Centurionib⁹ deinde impanit ut pullariū inter p̄ma signa p̄stituerēt. Emissō temere pilo ictus pullari⁹ ante signa cecidit: qđ ubi consuli nūciatū est Dī in prelio sunt inquit. Habet penā noriū caput. ¶ Duces belli inter se dissentientes rem bene gerere nullo mō possunt. q̄ magis se invicē insectant q̄z hostes et nō studēt quo pacto preclarū aliqđ edant sed quēadmodū alter alterius acta interpellare possit. Ideo senatus Claudiū Nerōnē et Liviū Salinatorē odio inter se et inimiciā laborantes in benivolentiā amicitiaq̄ reduxit. ¶ Decretū senat⁹ fecit ne iudicio aliq̄ timerēt se dānari censores: q̄ minus aliorū delicta punirent. ¶ Voluit senatus tollere legē agrariā sed solū auctore legis ut dolor plebis leniret que graviter et iniq̄ animo illius mortē ferebat. ¶ Masinissa rex amicissim⁹ pō. rōano extitit. Ne ergo senat⁹ pō. q̄z rōanus bñficioz eius videret ingratus ipm libertate donavit. Prius enī Masinissa neq̄ vlli bellū inferre neq̄ cū vllō fedus inire poterat iniussu senatus. Sed postq̄z ab hoc iure federis fuit absolut⁹: libere potuit cū quib⁹ vellet vel pacē vel bellū gerere: quo facto senatus grāz benemerito regi nō parvā retulisse videt. ¶ Socrates oīm phōz sapientissim⁹ Dicebat nihil ultra homines a dijs petere debere q̄z ut bona tribuerēt. Sciūt enī ipi quid nō re debeā⁹. ¶ Idē preclare dixit Hanc viā ad gloriā priāz et quasi cōpendiariā esse si q̄s id ageret ut q̄lis haberi vellet talis esset. ¶ Idē ab adolescente interrogat⁹ Vtrū vxo- rem ducenda. ducere: an celibē vitā servare deberet respōdisse dicit siue duxeris siue nō duxeris te penitebit. ¶ Idē furore quodā dam Socratis natus et veneno necatus fuit. Et cū diceret vxo- ri eius Xantippe cens moriturus es ait Satius ne putasti me mori nocentē: et dixit plorandū esse vxo- ri si nocens interficeret. ¶ Sentētia Solonis fuit. Ante obitū nemo potest dici beatus ppter incertitudinē futurorū casuū. ¶ Idē cōsolaturus adolescentē trīstē in locū vrbis eminentē pduxit iussitq̄ subiecta videre edificia secūq̄ cogitare quot malorū genera sub illis tectis essent fuissent et futura essent. Nec existimare debere sibi incōmoda soli tanq̄z ppria accidisse.

¶ Cū Solonis quidā familiaris admodū tristis consolationē
 nō admitteret: Solon ne desperatōe grauius quicqz in se cō-
 suleret amicus ille: hoc consolationis genus attulit. Singe inquit
 antio omnia oim mala in vnū locū esse cōgesta nunqd tuā po-
 tius qz equā illorū malorū partē domū deportabis? Hec vba
 cū diligenti⁹ cōsiderasset adolescens desperatōe deposita con-
 solationē admisit. ¶ Bias nihil suū putabat preter sapiāz
 et virtutē. ¶ Plato dixit Beatas fore resp. si eas aut sapien-
 tes regerent: aut earū rectores studere sapientie contigisset.
 ¶ Diadema hominē clarū facit atqz insignē magis qz felicē.
 qz amaritudinis plus habet qz dulcedinis. ¶ Xenocrates se-
 uerissimus phōz ait. Dirisse me aliquē penituit. tacuisse nūqz.
 ¶ Aristophanes prestantissim⁹ comediarū scriptor: in come-
 dia quadā Pericle Atheniensī ducē ab inferis excitatū ita lo-
 quentē introducit Nō optere in vrbe nutriri leonē. sin aut sit
 alitus obsequi ei conuenire. ¶ Thales vnus e septē sapien-
 tib⁹: qz Grecia celebrat interrogat⁹ Nunqd facta hoim deos
 fallerēt Nō solū facta inqt nō deos fallūt s nec cogitata qdē
 ¶ Cū Themistocles a viro quodā cōsulere⁹ Vtz bono viro
 pauperi: an minus pbato diuiti filiā collocaret. Ego inquit
 malo virū qui pecunia egeat qz pecuniā que viro. ¶ Philip-
 pus rex pater Alexandri p lrās admonuit filiū amicos pecu-
 nia compatos nunqz fideles esse consueuisse. Addidit rationē
 dicens. Si em talibus multū pecunie attuleris te sequent. De
 ficiente pecunia te deserent. ¶ Aristoteles monuit Calisthenē
 vt cū Alexandro rege aut qzrarissime aut qziocundissime lo-
 queret. vt silentiū illū apud regias aures tutiorē: iocunditas
 graviorē faceret. Sero penituit Calisthenē se hoc saluberriū
 preceptoris sui preceptū nō seruasse. Nam cū Alexandrū rep
 hendit qz omissis Macedonice moribus se Persarū delicijs las-
 ciuissqz dedisset indignat⁹ Alexander eū in carcerē cōijci r in
 terfici iussit. ¶ Idē negabat quenqz de semetipō laudando
 aut vitupando loqui debere. cū alterū vani: alterū stulti ho-
 minis esset. ¶ Idem dicebat voluptatū fines diligenter esse
 considerandos. Sunt em amaritudine penitentiāqz referti.

Seuerin⁹
 Boeti⁹ li. 1
 pso. p. iij.

Epla scri-
 bit Alexā-
 dro d ami-
 cis pecūia
 compatis
 Saluber-
 ria mōitio
 Seueritas
 macedōic.
 Persarū lu-
 rus. Oia.
 ode vl. li. 1.
 psicos odi
 puer appa-
 t⁹.

dictū Ana-
ragore.

¶ Interrogat⁹ Anaxagoras q̄s nā beatus esset. R̄ndit. Ille
qui aut paruo ptentus est: aut doctrina sua gaudet: quā nō
in ostentatōe sed in bonitate exercet. ¶ Demades tempe De-
mosthenis orator fuit. Hic cū Alexander culturā deorū cupet
ut se q̄z Athenienses in numero deorū colerēt. q̄z Hāmonis fi-
lius esset: idq̄z Athenienses egre ferrent et oīno recusarent: in
mediū pcessit dicēs. Videte Athenienses ne dū celū custodite
terrā amittatis. Id est ne Alexander iratus vos pdat. ¶ Ana-

Leges cō-
panē telis
araneaz.

charris phūs fuit sapie admirande. Compabat leges telis
aranearū. q̄z quēadmodū aranearū tele minuta animalia. ut
muscas: culices: detinēt: a maiorib⁹ pforant. Ita q̄z leges
pauperes deterrēt: diuites et p̄potentes nō alligant. ¶ Lex
Lycurgi erat. Nemo de ciue indemnato capitale suppliciu su-
mat. Agésilais aut dux Lacedemoniorū legē sustulit ut indē-
natos conspiratores necare posset. Intr̄fect⁹ sontib⁹ eandē

hanno dis-
uasit bellū

restituit. ¶ Hanno vir nobilis semp dissuasit Carthaginē-
sibus bellū: cuius oratio haud multos mouit. Tandē cū q̄n-
quaginta milia romanorū in vno prelio cesa essent Hanno a
Magonē petiuit nunq̄d sociorū quisquā post illā cladē a ro-
manis ad Hannibalē defecisset Mago respondit neminē ad
Hannibalē transisse. Bellū igit inq̄t tam integrū habemus
q̄z habuim⁹ qua die Hannibal in italiā est ingressus. Quare

Consiliū
bonū Hā-
nonis.

censeo inq̄t ut legati Romā mittant: qui cū romanis fedus
ineant dū equas pacis p̄dicionē impetrare possumus. Qz si
longius distuleritis Carthaginenses hec victoria in maximā
calamitatē cōuertēt: qd et factū est. Nā qui antea victorijs
flouerant dum p̄tinacius pugnant victi sub iugū mittunt.
¶ Tpe belli samnitici cū romani in locū incidissent q̄ caudie
furce appellat: vnde neq̄ egredi neq̄ ulterius p̄gredi poterāt

Ponti⁹ ad
Herenniū
nūcios mit-
tit.

Pontius q̄ romanos tenebat inclusos nūcios mittit q̄ Herē-
niū patrē suū consulāt quidnam de romanis faciendū foret.
Pater dicit omēs sine iniuria dimittendos esse. Id cū impa-
tori nullo mō placeret mittit alios ut de hac re p̄siliū explora-
tius habeat. Pater omēs trucidandos censet romanos. Ad-
uectus dein pater vocatusq̄ in consiliū et interrogat⁹ qd nā

Respōdet
Herenni⁹.

sibi tam discordes sentētie vellent: p̄siliū sui rationē exposuit.
Dixi incolēs dimittēdos esse romāos ut hoc immortalī b̄nfi-

cio eos vobis deuinciret. sed cū id p̄siliū nō placeret om̄es oc-
cidendos esse censui vt tanta clade rōanorū fracte vires vobis
molestē esse nō possint. Dein filio dicēte qd si media via p̄siliū
capet. Nichil fecerit inq̄t. Nā si sub iugū eos miserit ita eos
irritabit ut p̄ hac leui clade multiplicē vobis reddāt. Ne-
tra snā accepta est. Pontius armis erutos mittere sub iugū
maluit. ¶ Creteneses optabāt vt illi q̄s marie oderāt mala
cōsuetudie delectarēt. Et q̄uis lenis videat imp̄catio sub ea
tū nō mediocris vindicte mod⁹ p̄tiet. Nā q̄ mala p̄suetudie
delectatur seipm paulatim consumit.

Romani
sub iugū
missi.
Consuetu-
do mala.

Matre dicitur aut facta. Ca. iij.

Os in sabinis nata cundā patrifamilie dicit mirā-
da magnitudie ac specie. Sira p̄ multas etates cor-
nua i vestibulo tēpli Diane monumētū ei fuere mi-
raculo. Habita (vt erat) res p̄digij loco est. et cecinere vates
cui⁹ ciuitatē eā ciues Diane imolassent ibi fore impiū. Id car-
men puenit ad antistitē fani Diane. Sabin⁹ vt p̄mū apta di-
es sacrificio visa est bouē romā actā deducit ad fanū Diane
et añ arā statuit. Ibi antistes roman⁹ cū eū magnitudo vic-
time celebrata fama mouisset memor respōsi sabinū ita allo-
quit. Quid nā tu hospes paras (inq̄t) incestū sacrificiū Dia-
ne facere? qn tu añ viuo p̄funderis flumie? Infima valle p̄-
fluit tyberis. Religioe tactus hospes qui oia vt p̄digio respō-
deret euētus cupet recte facta extēplo descēdit ad tyberī. Inte-
rea roman⁹ imolat Diane bouē. Id mire gratū regi ac ciui-
tati fuit. ¶ 2. Junius Brut⁹ iuuenis excellentē ingenij sto-
lidū se esse ostēdebat cū tū callidissim⁹ esset. Nā Tarq̄nij filiis
Delphos p̄fectē et p̄sulentib⁹ q̄s eorū regnatur⁹ esset Rome.
Dictū est eū regnatur⁹ q̄p̄mū matrē osculat⁹ esset. qd respō-
sus cum ipi aliter interpretarent Junius Brut⁹ qui cū ijs p̄-
fectus erat plapsus se simulauit et terrā osculat⁹ est: idq̄ fa-
ctū eius euētū rei p̄probauit. ¶ Scipio supior qd t̄pis bre-
uitas fieri nō patiebat id calliditate assecut⁹ est. Effecit. n. vt
adolescētes siculi instrumēta bellica romāis traderēt: maxim
q̄ a Scipioe bñficiū se accepisse eristiarēt q̄ illis militie expe-
ditionē remiserat.

Tit⁹ Livi⁹
in. 1. ab vr-
be p̄dita.

Brut⁹ si-
mulat se
fatuū.
2. Flor⁹ ex
p̄mo li. ab
vrbe p̄di.
terra oim
parens.

Q. Fabius Labeo arbiter Nolanis et Neapolitanis de si-
Agroz fies nibus agri a senatu datus cū ad locū venisset cū vtrisque sepa-
terminant. ratim locutus est ne cupide quid agerēt: atq; vt regredi qz p
Cicero li. 1. gredi mallent. Id cū vtraq; pars fecisset aliquatū agri in me-
dio relictū est. Itaq; illoz fines sicut ipi dixerant terminauit:
Alia Sabij qd in medio relictū erat po. romano adiudicauit. ¶ Idē Sa-
Labeonis bius cū Antiochū regē bello supasset coegissetq; pacē petere:
astucia. inter ceteras pacis condiciones illud adiecit vt sibi dimidias

M. Anto-
nii nullā
orōez lris
mandauit
Sertorij
calliditas.
De duob⁹
equis.

quascūq; haberet naues ex federe daret: qd ille nō recusauit
sperans mediā totius classis partē integrā esse relicturū. Sa-
bius vō nō mediū nauū numez accepit: sed ipa corpa secari
iussit vt eū penitus classe priuaret. ¶ **Marcus Anton⁹** ora-
tor clarissim⁹ ⁊ pene diuinus quantq; sepe elegantissimas ora-
tiones habuit in foro: nullā tamē lris mandauit ne sibi ipsi
in orōibus cōtradixisse videret. ¶ **Hispani** oibus copijs cū
romanis conflagere cupiebāt: quos cū Sertorius oratōe fle-
ctere nō posset: calliditate a pposito alienauit. Nā aduocata
concione cū duos equos in mediū iussisset adduci alterū mā-
cie senioq; confectū Alterū fortē et nitidū. Macilento validū
iuuenem: forti senem imbecillē. et huic carptim: illi vno im-
petu equorū candas euellere iussit: qd cū adolescēs totis vi-
ribus annixus frustra tentasset: senex paulatim setas euellen-
do caudā nudauit. Tum Sertorius Videtis inquit cōmito-
nes ingenij plus posse qz vires. Omnia nanq; vincit studiosa
sedulitas: quo facto barbara gens feror et contumax impa-
tori facilis et dicto parens facta est. ¶ **Sabius Maxim⁹** du-

De duob⁹ tori facilis et dicto parens facta est. ¶ **Sabius Maxim⁹** du-
militibus. os milites vnū Nolanū: alterū Lucanū vafro consilio sibi
fidissimos recip. vtilissimos reddidit. Simulabat em̄ se nihil
de Nolani peditis fide dubitare. et cū edictū esset asperrimū
ne quis sub pena capitis scortū haberet in castris Lucano e-
quiti pepcit ⁊ preter disciplinā militie romae scortū in castris
habere pmisit vt eū ppugnatorē haberet. ¶ **M. Volusius**
a triūviris pscriptus vafro consilio et calliditate ingenij sa-
lutē suā pterit. Nā sumpto Isiaci habitu mendicus factus
incognitū se oibus prebuit quacūq; iter fecit donec in castra
Brutiana puenit saluus et incolumis. ¶ **Saturnin⁹** Vetu-

So. xli.

lio assumpsit vestē pretoris fasces et lictores: et instruxit ser-
uos suos: qua audacia in Sicilia tutus puenit: quo ceteri p
scripti fugiebāt. ¶ Pater quidā cū sensisset filiū insano ma-
trone cuiusdā amore teneri vafro psilio a tā dementi insania
ipm renocavit. Tā quoties ad matronā erat iturus eū mo-
nuit vt pus vulgari et publico scorto vteret: qđ cū fecisset a-
dolescens extincta eius libido non facile matrone blanditijs
postea incēdebat. et ita pater filiū a piculosa venere liberavit
¶ Cū Alexander ductur⁹ esset exercitū in Persas psuluit ora-
culū quē suscepti belli eventū esset habiturus: felicē respondit
Apollo si eū quē sibi templi fores egresso occurrisset primus
imolaret. Sorte ita accidit vt asinarius quidā occurreret: quē
cū ad cedē rapi impasset: admiratus asinarius: qui se inno-
centē sciret: et rei causas nō intelligeret: quesivit ex Alexādro
qua causa id faceret: cui cū Alexander Apollis respōsus ape-
ruisset Nō tibi prior inquit occurri o rex sed asinus: qui ante
me actus pcedebat: quo callido dicto instās piculū evitavit.
Tā hoc dicto delectatus Alexander asinū occidi et hoīez ser-
uari iussit. ¶ Conuentio talis de Persarū regno facta est vt
cuius equus sequenti die prius in ortu solis hinnitū añ regīā
emitteret ille Persarū rex esset: qđ Dario Ebaris stabularij
sui solertia cōtiguit. Tā dimissaz manū in genitālē partē eque
cū ad determinatū locū ventū esset naribus equi admouit: q
odore ad voluptatē irritat⁹ equus ante omēs hinnitū dedit.
atq; ita Darius rex Persarū creatus est. ¶ Bias Prienensis
dixisse fert. Nō debemus eousq; amicū amare vt si qđ indig
nū et turpe fecerit vel iusserit odisse neqam⁹. ¶ Anaximenes
preceptor Alexandri fuit: cuius cū patriā Alexāder cepisset: et
ad eius excidiū summo studio ferret ille ad locum patrie se de-
ferri iussit. Hūc cū venientē consperisset Alexander credidit id
qđ erat supplicatū eū venisse p patriā. Ne ergo pibus a p
posito suo renocari posset p omēs deos iuravit Alexāder illi
se negaturū quicqđ peteret. Tūc Anaximenes petijt vt patriā
pderet: quo dicto grauer doluit Alexander q animi sui p-
positū epequi salua fide non posset. ¶ Demosthenes orator
petijt.

Remediū
amoris.

Tale est p
siliū Qui-
dij d reme
Quālibet
inueies i q
tua prima
voluptas
Desinat. a
pria pria
segnis erit.
Asinarij
calliditas

Quo mō
Darius fa-
et⁹ est rex
Persarū.

Equ⁹ hin-
nitū dedit.
Cice. i lelio
hāc maxie
culpat sen-
tentiā.

Anaxime-
nes callide
petijt.

Callidū de insignis mira calliditate i cuiusdā mulieris patrociniō vsus
mosthenis est. Cū em̄ hospites duo certā pecunie quantitatē apud eam
patrociniū hac lege deposuissent vt nō alteri sine altero redderet. et cū al
ter simulata alteri morte rediisset: oēsque pecuniā sustulisset:
supuenit paulo post sedes pecuniā postulās. Mulier incerta
qd ageret cū nō haberet vñ redderet eo despatōis redigebat
vt de laqueo cogitaret. Demosthenes hoc mō eā liberauit vt

Lex depo-
siti.

Accusatus
callido psi
lio vti.

diceret. Parata est mulier reddere depositū: eaque lege accepit
vt vtrisque piter reddat. Nisi alter affuerit ex lege restituere nō
potest. ¶ Accusatus quidā cū causaz apud populū in capi
tali crimie dicere deberet vt obiecta dilueret: omīssa causa pre
tura. id est dispositionē et gubernationē totius ciuitatē Athe
narū petijt quasi pmiū nō penā meruisset. Hoc aut fecit non
q speraret posse magistratū illū obtinere s vt ppl's haberet
vbi concitate in se iracundie impetū effunderet. Neqz eū taz
callidi consilij ratio fefellit. Nā sicuti cogitauit ita etiā euenit
q impudentiā eius omēs admirati eū cōuicijs eribularūt ex
ploderūtqz. Deinde cū ad dictionē cause descēdisset misericor
dia motus ppl's eū q ludibrio paulo ante oībus fuerat absol
uit. ¶ Apud Penos dur re male gesta puniebat. Hannibal

Mira as-
tucia Han
nibal sena
torū penā
effugit.

tū supior nauali prelio supatus sine pena mire euasit. Nam
post infelicē pugna prius qz cladis nuncius domū perueniret
quendam ex amicis Carthaginem misit qui a Senatoribus
quesiuit qd faciendū censerēt. omib⁹ vt pugnaret clamātib⁹:
fecit inq̄t et victus est. Sic penā Hannibal effugit. nō em̄ erat
integrū senatoribus damnare factū qd faciendū iudicarent.

Sabinus rē
rōanā re-
stituit non
pugnādo.

¶ Sabinus Maximus dux electus ptra Hannibalē vires eius
bellū ptrahendo fregerat: et q acie vinci nō poterat eū cum
ctādo ipe languidiore reddiderat. Quia ppter indignat⁹ Han
nibal q ita ludificare a Fabio ingenti calliditate vsus est vt
eū po. rōano infensuz redderet. Nā cū omēs alios agros ita
lie vastaret: agros Sabij intactos reliquit. qz voluit Sabinuz
po. romano reddere suspectū. sed nihil pfecit hec calliditas.

vt⁹ Sabij
cūctatoris
notissima.

Suit em̄ p̄specta et notissima po. rōano Sabij vtus ⁊ pbitas
¶ Calliditate aduersus rōanoz irā vsi sunt Tusculani: qui
sepe a rōanis ad Sānites defecerāt. hanc iniuriā cū romani

So. xliij.

ferre nō possent Camillū cū exercitu miserūt q̄ agros vasta-
ret: urbē funditus euerteret. Sed Tusculani vim romanā:
quā armis arcere nō poterāt: pace p̄stanti et callido consilio
arcuerūt. Intransib⁹ em̄ eorū fines rōanis patentib⁹ vrbis
portis obuiā frequentes impatorib⁹ rōanis p̄cessere. Om̄ia
erant pacata et in agris et in vrbe. Scripsit Camillus sena-
tui que viderat. Senatus Tusculanos nō solū pace et amici-
cia dignos iudicauit sed insup etiā ciuitate donauit. ¶ Sa-
lubre fuit Tusculanorū consiliū. sed Tulli ducis Volscorū cal-
linitas detestabilis extitit. Nam Actius Tullus inimicissimus
rōanis subditos suos taliter ad intentū suū induxit. Erāt ro-
me instituti ludi solennes et magnificētissimi. Cū aut̄ magna
multitudo suorū Romā puenisset spectandorū ludorū grā: mo-
nuit consules vt callide aniaduenterēt ne qd̄ rixe a Volscis in
ludis fieret. Senatus amplitudine p̄ncipis cōmotus vt Vol-
sci antē noctē vrbe excederēt decreuit: preconesq; dimisit qui
om̄es abire iuberēt. Itaq; iratus ppl̄s Volscorū et p̄tūelia p̄-
uocat⁹ bellū rōanis mouit. Tantā vim astutia Tulli habuit
vt vno tpe adumbratiōe quadā beniuolentie duos ppl̄os in
errorē adduceret. Romanū q̄ immeritos iniuria affecit. Vol-
scum quia romanos erosos habuit.

Strategemata. La. iij.

f Idemates iuncti Veientibus compatē exercitibus
aduersus rōanos dimicauerūt. Metius cū auxiliū
romanis prestare deberet nō aliter in colle p̄stitit q̄ si ad spe-
taculū venisset: qd̄ vbi Tullus rex callidus vidit tollit aīos
quasi ip̄e mandasset: Metiū suo iussu seorsuz iuisse p̄dicans:
eūq; cū ip̄e signū dedisset inuasurū hostiū terga. Hac Tulli cal-
linitate factū est vt romāi q̄ metuebāt cōsiderēt et tristitiā in
alacritatē conuerterent. ¶ Cū Tarquinius superbus velut
posito bello fundamentis templi faciendis alijsq; vrbanis
operibus intentū se esse simularet: Sextus filius eius transsu-
git ad hostes patris in se sentiā intolerabilem conquerens:
Sextus.

Salubre
siliū Tus-
culanoꝝ.

Consiliū
Tulli exe-
crabile.

Sidenates
Veientes.

De Tullo
Hostilio
L. Glo. l. 1.

Supb⁹ vñ
Diony. li.
iij. āti. ro.
Tarq̄nius
Sextus.

et seipm de industria verberari iussit ut verior simulatio vide-
ret. Benigne a Gabinis excipit: quoru benivolentia illecebre
quibusda attraxit. Apud omes plurimu potuit ut quicquid
vellet ab oibus obtineret. Tunc ex suis vnu sciscitatu Roma
ad patre mittit quid na faciendu rex ipe censeret qnquide ut
oia Gabijs posset ei dii dedissent. Pater tacitus qd vellet in-
dicavit. Virga eminentia papaueru capita cu forte in horto
ambularet decussit. Nuncius sine responso reuersus nunciat
Diony. ha adolescenti Tarquinio quid agente patre vidisset. Adolesces
li. ro. anti. quid sibi peteret pater etia silendo pgnouit. Na queadmodu
li. iij. Tra pater maiora et altiora capita papaueru deiecerat ita eu sig-
sibuli mile nificare credebatur ut ipe principu Gabioru capita decuteret.
sui intellec- Itaq Tarquinius supbus Gabios: qs armis vincere non
tu (ut mi- poterat: dolo filij sui sine labore atq impesa in potestate sua
hi videt) i rededit. ¶ Senones urbe infesto exercitu petierut: fusisq ad
mitatus. Allia flumen romanis cepere urbe preter Capitoliu: in qd se
Senonicu iuuenes ptulerat. et cu p auersas pte capitolij iam in summu
bellu. euasissent pditi clangore anseru. M. Manlij precipue opera
Quo mo deiecti sunt. Tunc hoc strategema et recte excogitatu fuit: et
capitoliu letu atq felice exitu habuit. Erat vnica spes Galloru ut fa-
fuit liber a me caperent romani. Na adeo natura munitus erat locus
tum. ut armis capi no posset. et tn spes illa vnica Gallis hac astu-
cia obsessi dempserut. Ex omi frumento qd habebat panem
L. Florus cofecerut et in hostiu castra iactauerut: eoq facto soluta est
ex qnto ab cofecerut et in hostiu castra iactauerut: eoq facto soluta est
vrbe con. obsidio despantibus Gallis inopia subigi posse romanos.
Hasdrubal cesu s. ¶ Hasdrubal: qui cu exercitu nouo trascenderat alpes ut se
Hannibali coniungeret cu ingenti multitudine hoim cesus est.
¶ L. Iunij ductu: no miore opera Claudij Nerdis. Na adeo
occulte Nero e castris discessit ut no sentiret. et ideo illu in ca-
stris Hannibal semp esse credidit. L. Iunius vo summa cu diffi-
mulatõe Nerone castris noctu recepit ita ut tribun⁹ tribun⁹
centurio centurione: eques equite: pedes pedit accipet. op⁹
em erat no dilatari castra ne hostis aduentu alterius cosulis
sentiret: detrectaturus pugna si consul iunctas vires intel-
ligeret. Astuto igitur psilio factu est ut non prius Hasdrubal
cu duobus se cosulibus preliaturu sciret qz vtriusq vtute p-

sterneret. ¶ Q. Metellus cum urbem Trebiam viribus expugnare non posset hoc consilio usus est. Urbem obsidione liberauit. exercitum per diversa loca duxit tanquam incertus quid ageret. Cuius consilij rationem cum nemo intelligeret quidam ex familiaribus interrogavit quid ita sparsus et incertum militie genus sequeretur. Cui Metellus Tunica mea si eloqui posset inquit conbureretur. Hoc strategemate factum est ut paulo post urbem incautam caperet. Quod si hanc astutiam non inuenisset Metellus in obsidione perisisset. ¶ Cum Amilcar Penonum dux maximis copiis Syracusas maiore ex parte occupasset: Agathocles Syracusarum rex se impari Agatocles esse intelligens repente collecto exercitu in Africam transiit ut dux peritis que belli incommoda sentiret siculi eisdem Carthaginenses afficerent. Nec pitissimum ducem sefellit opinio. Nam ubi bello se premi Peni senserunt Siciliam armis liberarunt ut se tutos redderent et defatigati bello equas illi pacis conditiones facile precesserunt. ¶ Adeo multis calliditatibus in bello Cannensi usus est Hannibal ut romanos non minus dolis quam armis vicisse videatur. An dolosus. oia enim prouidit ut a tergo et puluis et sol ora romanorum occuparent. Deinde suis quibusdam impauit ut inter pugnandum simulata fuga romanam legionem in insidias deduceret delereturque postremo quadringentos equites subornauit: qui se ab Hannibale ad romanos deficere simulabant. et postquam oim oculos aniosque occupauerat certamen: tum arreptis gladiis quos inter tunicas et loricas abdiderant romanam adoriunt aciem tergaque ferientes et poplites cedentes stragem ingentem dederunt. Hec Penorum victoria potius a fallacia et dolis quam a virtute perfecta est et romani circumuenti magis quam superati eo in prelio extiterunt.

De repullis. Ca. v.

¶ Vintus Tubero propter paritatem repulse nota affectus est. ¶ Scipio vir integerrimus propter quoddam repulsam dictum iocosus repulsa fuit notatus. ¶ Paulus Emilius repulsas sepe passus est: cuius animi iniuria non fregit ut a petitione magistratum desisteret. sed acuit. Itaque constantia sua dignitates maximas obtinuit. ¶ Q. Metellus denegatione

honoris utilior reip. factus est. Consulatus enim quem difficulter fuerat persecutus: eum deinde summa diligentia administrandum esse censuit. ¶ 2. Sylla repulsas preture sustinuit. ¶ Portius Cato: qui Vicensis postea dictus est si pretor fuisset creatus honoratione ipse reddidisset preturam quam enim pretura. In hoc ergo stulticia romanorum notatur quod in comitiis tanti viri virtutem non intellexerunt: et Vatinius adolescenti flagitioso: qui largitione populum corrumperet: dare preturam coacti sunt. quod nemo eam petere volebat ne se Catoni preferre videretur.

Preteritio
Portij Ca
tonis.

Vatinius
adolescens
flagitiosus
preturam ob
tinuit.

Servi mi
litares.

De necessitate. Ca. vi.

In necessitate cladis Cannensis Romani compulsi fu
erant militaribus servis uti: quod antea nunquam fecerant
¶ Clades Cannensis coegit hostium spolia et templis deorum quibus erant consecrata detrahenda: pretextatos pueros scribere: et capitali crimine damnatos complures in usum militie recipere.
¶ Dimiserunt romani quasdam remotas puincias ex necessitate. quod eis auxilia prestare non potuerunt. ¶ Casilinales ad tantam inopiam obsidione puenerunt ut lora detractasque scutis pelles: ubi feruida mollescent aqua: mandere conarentur.
¶ In obsidione Prenestinarum adeo fames inualuit ut mus ducentis nummis venderetur. sed hoc accidit ut venditor quidem moreretur fame tabescens: emptor autem incolumis evaderet.
¶ Ornamenta templorum in pecuniam perflata sunt. ¶ Ex congestis cadaveribus agger factus est. ¶ Cesar Augustus in sterilitate magna ac difficili hoc remedium adhibuit. Lanistarum familias peregrinosque omnes exceptis medicis et preceptoribus ex urbe eiecit. Preterea etiam ab impetu Parthorum regiones tutatas est. ¶ Q. Metellus totam insulam Cretam igni ferroque populatus
¶ Cretenses intra castella et vrbes redegit: eosque longa obsidione ad eam necessitatem compulsi ut sua iumentorumque suorum vrina sitim levare coacti fuerint: et graviora pati quam victor supplicia dedisset. ¶ Necessitas eos perduxit Numantinos ut humanorum corporum dapibus ad ultimum usi sint. ¶ Caligurgitani ad hanc crudelitatem puenerunt ut liberos et viros occiderent: eorumque carnibus vescerentur ne in potestate Pompeii venirent.

Provincie
quedam di
misse.

Mus ven
ditus ma
gno.

Agger fac
tus ex iter
fectis.

Peregrini
ex urbe eie
cti.

Quid agit
necessitas.
Vrina siti
levatur.

Caligur
gitani exim

De testa

Interat
in alia
clausa et

centumvros: qui habent

in patrimonio sui

quibus difficulter: in

extra auctoritate per

apud centumvros de

modo qui aut patris v

quibus Cesar effectus

quibus sequeret. ¶

Augustus re per

Centumvros octo susce

quibus dedit. Is patri

quibus reliquit herede

quibus bona periti patri

¶ Centumvros a lib

quibus Quibus peror

quibus hoc indignum fer

quibus iurisdictione

¶ Metellus fuit seue

quibus probavit. Sic ab

quibus moreretur r

De testamētis q̄ rescissa sunt Ca. viij.

Iterat nūcius filiū militantē obijisse. Instituit pa-
 ter alios heredes. Defuncto patre redijt filius: cui
 clausa erat dom⁹. Citauit igit filius heredes illos ad
 centūuiros: q̄ habebant discutere causas litigiosas: et obti-
 nuit patrimoniu suū cōtra testamētū. ¶ Filius. M. Anci:
 q̄uis difficulter: tñ ut patris testamētū rescinderet obtinuit
 cōtra auctoritatē Pompeij qui se subscripserat: et Tullianū
 apud centūuiros defendebat. q̄ plus valuit sanguinis necessi-
 tudo q̄ aut patris volūtas aut Pompeij auctoritas. ¶ Au-
 gustus Cesar effecit ut filius iniuste exheredat⁹ paternā here-
 ditatē psequeret. ¶ Septicia seni nupsit: filiosq̄ testamēto
 preterijt. August⁹ re pgnita filios matris heredes esse voluit.
 ¶ Terentius octo suscepit ex vxore liberos: quorū vnū i ado-
 ptionē dedit. Is patri velut irat⁹ q̄ eū abdicasset nec ipm nec
 fratē quēq̄ reliq̄t heredē. Calphurni⁹ ptor causa pgnita tes-
 tatoris bona pfecti patri assignauit. q̄ filius patri oīa debet.
 ¶ Geniti⁹ sacerdos a liberto Surdini fuerat heres testamēto
 relictus. Orestes ptor Genitiū hereditatē adire iusserat. Sur-
 dinus hoc indigne ferēs querelā ad Mamercū pfulē detulit:
 q̄ abrogauit iurisdictionē ptoriā: et Surdinū heredē pstituit.
 ¶ Q. Metellus fuit seuerior q̄ Orestes. Nā ille Gallū here-
 des pprobauit. Hic ab hereditate deiecit lenonē: cui Iunelius
 bona sua cū moreretur reliquerat.

De testamētis que rata man-

serant. Ca. viij.

Quāq̄ Tuditanus multa dementie signa fecit: ei⁹
 tñ testamētū: quo filiū heredē reliquit ratū pmā
 sit. ¶ Ebutia duas habuit filias virtute et pbitate pares. Due filie
 hec moriens alteri cūcta ferme bona reliq̄t: alterā testamēto
 defraudauit. q̄ tñ noluit: cū iure posset: matrē testamētū re-
 scidere. s̄ maluit ei⁹ iniuriā eq̄ aio ferre q̄ lege cū sorore certare
 ¶ Q. Metell⁹ Macedonic⁹ solū Curinatē ciuē extraneū scri-
 psit heredē. q̄uis multos alios habuit: quos merito substi-

Pompei⁹ tuere debuisset ¶ Pōpeius Rhegin⁹ neglect⁹ fuerat a fratre
Rheginus suo : q̄ infime p̄dicionis hoīes p̄tulit et scripsit heredes. hic
satis habuit iniquitatē fratris ostendisse iudicibus . et testa-
mentū illud rescindi noluit ne fratris manes agitarentur.

Qui aduersus opinioēs ho-

minū heredes habuerunt. Ca. ix.

I. Ucius Lucullus multa p̄tulerat beneficia i. Q. Ce-
ciliū. Attū Cecilius vir ingratiſſim⁹ Lucullū testa-
pō. Attic⁹ mento p̄teriiuit : et Pōponiū Atticū instituit ¶ Titus Ma-
rius ad summos honores Augusti b̄nficio p̄nectus Augustū
tanq̄ alter parentē sibi futurū p̄dicabat. Moniens nullā Au-
gusti fecit mentionē ¶ L. Valerius moriēs aduersariū suū p̄
aduersariū petuū instituit heredē . defensorē p̄teriiuit. ¶ Len. Spinter
heredē in- cū Barrulū summa beniuolētia et p̄cipua liberalitate dū vi-
stituit. rit p̄petuo fuisset p̄plex⁹ : merito sperauit illi⁹ se futurū heredē :
Cui Barrul⁹ insup annulos suos decedēs p̄inde ac unico he-
redi tradiderat : et in testamento nulla eius mentio facta est
¶ M. Pompilius in extremo vite tempe Oppiū familiarissi-
mū suū testamento p̄teriiuit.

In Valerū maximū libe- tariū dictorū factorūq̄ memorabiliū Epitomata.

Infames rei quib⁹ de causis

aut damnati aut absoluti sunt. Ca. i.

Horati⁹ ob m. Arcus Horatius : q̄ sororē occidit : in iudiciū voca-
sororē iter- tus fuit et dānat⁹ . tandē tñ absolut⁹ . Et nō miorē
fectā reus. ex nece sororis q̄ ex Curiation⁹ victoria gloriā est assecutus.
deinde ab- ¶ Sergius Galba violata publica fide q̄sdā Lusitāos tru-
solutus. cidauit : q̄sdā uendidit. Dānat⁹ a tribuno puulos suos et ne-
De q̄ infra potē multē cū lachrymis p̄plo p̄mēdauit : et adeo mouit oēs
li. 9. ca. 6. ut absolueret ¶ Gabini⁹ p̄pter crimē expilatōis nihil boni
spare poterat. sed mori iure debebat : qđ aduertēs eius filius
ad pedes accusantē se p̄stravit : q̄ ut erat vir acer ip̄s i humo
diu iacere p̄misit. Hec ihūaitas effecit ut Gabini⁹ absolueret.

¶ Appius Claudius Pulcher contēptor religionis iussit ut
 pulli biberēt qñ esse nollent. multas naues pdidit. Suit accu-
 satus tanq̃ sacrilegus. Tūc subito e celo dimissa tempestas
 Appiū liberavit ¶ Tutia vgo Vestalis de crimie incestus su-
 specta ad difficile remediū pfugit. Sūpto em̃ cribro rogabat Alq̃ cribro
 deā Vestā ut sibi liceret haurire ex Tyberi aquā : et eandē ad portat.
 sacros ignes pferre. Tutia igit̃ bñficio dee Veste liberata est.
 ¶ L. Piso expilavit Macedoniā. Prosculat⁹ est pedes oim̃
 iudicū : et os suū luto maculavit. Hoc spectaculo saluat⁹ fuit
 ¶ Q. Glauus absolutus est accusatorē culpa. ¶ Q. Serui-
 lius Cepio legē tulit ne quis legatus p̃cōsulis in puincia pe-
 cuniā acciperet. Hac lege accusat⁹ est Caius Cosconius ex lega-
 tione asiatica reuersus. dānari debuit. et est absolutus. ¶ Cū
 Atilius Calatinus pditōis reus haberet : Fabius Maxim⁹
 vir magne auctoritatē iudiciālē illū impetū a genero ppulsa-
 uit. ¶ Beneficio patris filius fuit absolut⁹. q̃uis filius. M.
 Scaur⁹ socios ferme om̃es p̃ fas et nefas expilavit ita ut nō
 potuisset centū et viginti noiare : quib⁹ nihil p̃ iniuriā eripu-
 isset. ¶ Scipio Emilian⁹ Cottā apud pplin accusavit et eo
 pduxit ut dānaret. Attamē pplus illū liberavit. ¶ Callidi⁹
 leui admiculo grauissimū iudiciū subterfugit. Nā cū manife-
 sti adulterij accusatus esset affirmavit se pueri serui amore in
 cubiculū mariti esse ptractū. ¶ In eodē cubiculo erant duo Duo lecti.
 lecti. In altero pater. in altero filij cubabāt. Pater erat inter- Pater iter
 emptus. Filij tñ absoluti fuerunt. q̃ nō videbāt verisimile si emptus.
 patrē necassent filij in somnū potuisse resolui. Somnus ergo Somnus
 eos absoluit. ¶ Scipio Asiaticus nō cōmissa culpa sed fla- absoluit.
 grante inuidia dānatus fuit. ¶ C. Decian⁹ nulla inuidia sed
 errore lingue factus est noxius. Cū em̃ aduersus Furij scelera
 orationē haberet : Apuleij Saturnini mortē deplorauit. Ob
 id adeo totā concionē offendit ut absoluto reo damnaretur.
 ¶ Propter Apuleiū Saturniniū etiā Sextus Titius dānat⁹
 fuit. q̃ in domo sua imaginē Saturnini habuit. ¶ Ex cla- Imago
 rissima Claudiorū familia virgo Claudia pcessit : q̃ cū casta Saturnini.
 nō crederet deā Vestā obtestata est ut sue testioniū pudicicie

Claudia i
cōsiderate
vetba p-
tulit.

Omasum

phiberet. Eriguo deinde conamie funē trahentē navis dea se-
cuta est : et sequendo laudavit. Postea q̄vis esset innocēs p-
pter aliqua v̄ba inconsiderate plata magna pecunia dam-
nata fuit. Palā em̄ optauerat vt frater Claudius Pulcher re-
uinceret et itez classes amitteret : q̄ mior turba Rome fieret
¶ Triūviri ex eo q̄ tardius ad extinguendū incendiū venerūt
damnati sunt. ¶ .p. Bilus : q̄ vrbis vigilias negligentius
seruauit : similiter dānatus est. ¶ .M. Emilius dānatus est
q̄ villā altā extruxit in agris. ¶ Quidā domiti bonis oma-
sum in cena prepaui vt pueruli voluptatē expleret : qua de
re dānationē sensit ¶ Alia que interfecit nepotē a filia inter-
empta est. Kristiauit pretor parricidiū matris aniaduersione
dignū fuisse. sed filie parricidiū fuisse tale autūauit vt absolui
nō mereret. Itaqz neqz absolutā eam neqz damnatā dimisit
¶ Cū Dolobella esset p̄consul i Asia quedā mulier accusata
est q̄ virū et filiū interfecerat. Remisit causas ad phōs Athe-
nienses : q̄ p̄gnita causa accusatorē mulieris et ip̄az quā accu-
sabat centesimo anno adesse iusserunt.

De priuatis iudicijs. Ca. ii.

Dos.

Claudius Centūmalus homo fuit dolosus : nō ha-
bens bonā fidē que in p̄tractibus requirit. Ille em̄
p̄ edificiū alte domus nocuit auguribus . vendidit
domū. sed nō dixit vitiū occultū. et noluit restituere pecuniā.
Igit̄ Cato iudicauit Centūmalū scientē vitiū domus. Ven-
dens em̄ domū id qd̄ sacerdotes iusserūt nō indicauit ēptori.
¶ Laudāda est equitas Aquilij equitis romani ex eo q̄ Var-
ronē absoluit a summa exp̄ssa in instrumento qd̄ Octacilia
peller habuit : cui⁹ votū erat vt moreret Varro : q̄ pecuniaz
illā corripet. ¶ Fannia fuit adultera habens magnā et am-
plissimā dotē. Hec sestercio nūmo a Mario dānata est. Tici-
nius aut̄ in tota dote. ¶ Qui abutebat̄ p̄scis tpibus re cō-
cessa et excessit mensurā furti damnatus est.

Que mulieres apd̄ ma-

gistratus p se aut p alijs causas egerunt. Ca. iij.
Rmesia accusata de adulterio ausa fuit i foro cau-

sam suam defendere. et absoluta est. ¶ Calphurnia impu-
dentissima mulier suscepit patrocinium p alijs : deditqz iudi-
cibus conuicia : et ita verecundie fines excessit vt femine in-
solentes Calphurnie nomie appellate sint ¶ Hortensia. Q.
Hortensij clarissimi oratoris filia i iusta causa semel dūtarat
p matronaz ordine apud triūuiros causas egit : et susceptū
patrocinij facunde simul et feliciter executa est.

De questionib⁹. La. iij.

¶ Vm seruus cuiusdā argentarij falso esset accusat⁹
et tormenta pati nō posset: affirmavit se cedis au-
ctoꝛē fuisse. et punitus est. qz cōfessus est delictū. qzuis a se nō
fuit admissus ¶ Alexander seruus nullo supplicio vinci potuit
vt fateret delictū. qzuis obstinacia iudicis mortē nō effugerit
¶ Fuluius Glacc⁹ accusat⁹ fuit q pecuniā accepisset quā nō
debebat accipe. Et qz eius seruus psci⁹ illi⁹ largitiōis esse ex-
istiabat in questione habit⁹ est vt dñi crimen indicaret. Sid⁹
seruus nullo supplicio (octies em̄ tort⁹ fuerat) adduci potuit
vt qcqz qd hero suo notū eē possz a se diceret: z tñ dānat⁹ est

De testibus. La. v.

¶ Iudices absoluerūt Pompeiū repetundaz reū opti-
mis z prestatissimis viris aduersus illū testimoniū
dicentib⁹: idqz fecerūt ne in grāz inimicor dānatus videretur
¶ Emilius Scaurus. C. Memiū et. C. Glauū repetundarū
reos apto et vehemēti testimonio inuasit. Idem. C. Norbanū
maiestate reū oppm̄ere conat⁹ est. s nec Memiū neqz Glauū
neqz Norbanū vicere potuit. ¶ L. Crassus pstatissim⁹ ora-
tor in. M. Marcellū repetundaz reū testimoniū iniecerat. nō tñ
illi nocere potuit. Nā a iudicib⁹ dimissus est. ¶ Quatuor te-
stes reo nō nocuerūt accusato q legē edidisset q amplitudini
cuiū et senator abrogaret. ¶ Clodius libidis sue impatiēs
sacra bone dee vetita subiuit. qz Cesaris vxorē adamauit. vo-
catus ad ius se i vrbe nō fuisse dicit. Cicero testis i ea re adhi-
bit⁹ iuravit clodiū nō ab vrbe abfuisse. s ea die apd se extitisse
Iudices at corrupti erāt pecūia z Cice. piurū nota afficiebat

Calphur-
nia improbi-
ssima feia.
ff. de pos-
tulando.
l. i.

Questioni
nō sp fides
adhibēda
est. Vlpia
n⁹ autor ti-
tulo d qsti-
onibus.
Tolerātia
serui octies
torti.

Testimoniū
Ciceronis

¶ Sernilius Isauricus testimoniū dixit in reū : qui angusto loco occurrerat et honoris grā equo non descenderat : q̄ noīe damnatus est. et plus creditū est vni testi Isaurico q̄ multis alijs conuicia effingentibus.

Qui que in alijs vindicarūt

De pdigo
Aristo. li.
iij. ethi. et
Cicero l. ij
officioz.

ipsi commiserunt. Ca. vi.

c Alius Licinius patrē pdigū habuit. Petijt igitur a iudicib⁹ vt bonis interdiceret : quo facto cū bonoz administratōez suscepisset adeo luxuriose viuere cepit extincto patre vt patrimoniu qd ampliū acceperat breui consumpserit. ¶ C. Marius Saturninu oppressit. qz seruos ad arma vocabat sublato pileo : quo significabat libertas. Ipe vō paulo post ad sui opē pileo sublato spe libertatē seruos inuitauit et nō aliter eius scelus a. L. Sylla punitū fuit qz ipe Saturnini flagiciū opprēsserat. ¶ Licinius Stolo legē tulit ne q̄s plura agri iugera possideret q̄s quingēta. Hāc ipe nō seruauit Ideo vocatus in ius sua ipius lege dānatus est ¶ Q. Var⁹ trib. plebis legē tulit cōtra eos qui sociale bellū p̄citauerāt : eā qz aduersus collegarū intercessionē pmulgauit. sed ipe dū sedicionē inter ciues concitat ppria lege opprimitur.

De studio et industria Ca. vii.

Frontin⁹
li. i. ca. i.

m Arcus Porci⁹ Cato deuictas a se ciuitates Hispanie existimabat in tpe rebellaturas fiducia murosū Scripsit itaqz singulis vt diruerent munimēta minatus bellū nisi confestim obtempassent : ep̄lasqz vniuersis ciuitatib⁹ eodē die reddi iussit. Vnaqueqz vrbū sibi soli credit impatū. Contumaces p̄spiratio potuit facere si oībus idē denūciari notū fuisset. Vbi autē laudē mernerat nō defuerant inuidi qui illū accusarent qz po. ro. puincia delemisset. Cato igitur causas egit et seipm defendit et ea memoria et latez robore ac volabilitate lingue quā etiā i meliori etate possederat : que oīa virtutū parens industria ita in senecta conseruauerat vt nulla ex pte diminuta viderent ¶ Galba disertissim⁹ orator Catonē accusauit qz Celtiberiā delemisset. Cato defensioez suā

Cato seipz
defendit.

p Hispania op
malis fuisse in
serat ipm Gall
nos Hispanie
dantiss. ¶ C
¶ Cato Vicens
aria senator gre
eius Varro in cod
¶ Linius Dusp
causidici fides et
auerūt ¶ P. Cra
ora linguas breui
officiū ne qd inue
optis fabulā egit n
mo tulit Demosth
q̄ possit. Dande ti
ta vt lū apedite
multas rationes pa
qū linguā p̄didit.
q̄ p̄dū motus : a
erlogis idocus in C
p̄p̄mibus mores eg
a idoz ad Olym
q̄mātū ibi de se ma
q̄mā a Leone Phy
q̄mātū : quo noīe r
fuerat se phm esse. i
¶ In M. p̄p̄m hū
q̄mātū sed diuinū
q̄mātū petiūisset
q̄mātū fuisse qz p
q̄mātū inscriptū
¶ Collegit vndiqz s
p̄geret. et cū octog
q̄mātū versus seruauit

So. xlvij.

p Hispania opposuit. Id est excusando se dicendoq; se nihil
mali fecisse in Hispania: in qua pretor Galba remp. male ges-
serat: ipm Galbā ex accusatore reū fecit. Galba em̄ Lusita-
nos Hispanie pplos p̄tim trucidavit p̄tim sub corona venū
dari iussit. ¶ Idē Cato tarde incepit dare operā lris grecis.
¶ Cato Uticensis adeo diligens in lectione extitit vt etiā in
curia senatorū grecorū volumina 7 libros lectitaret. ¶ Teren-
tius Varro in eodē lecto et vitā et scripturā suā terminauit.
¶ Liuius Drius cecus interpretatus est ius civile. ¶ Duo
causidici senes et ceci in foro causas egerūt: et ius civile exer-
cuerūt. ¶ P. Crassus tanta diligentia vsus est vt quicq; gre-
corū linguas breui cōprehenderit. ¶ Roscius mimus prestā
tissimus ne qd inuenuste aut incomposite ederet numq; gestu
corpis fabulā egit nisi prius domi representasset. ¶ Graui
anio tulit Demosthenes orator q; r lraz nature vitio proferre
nō posset. Deinde tñ industria et exercitatiōe naturā supauit
ita vt r lraz expeditē p̄nūciaret. ¶ Pythagoras amore phie
multas regiones pagrabat. Egyptū petijt. Omnē Egypti-
orū linguā pdidicit. Inde transiuit in Persiā et Babiloniā.
vbi siderū motus: cursus stellarū et omnē celi rationē ab as-
tologis edoctus in Cretā et Spartā nauigauit: atq; ab eaz
sapiētib; mores egregios: Minois ac Lycurgi leges didi-
cit. indeq; ad Olympicū certamen descendēs cū multarū dis-
ciplinarū ibi de se maximā admirationē exhibuisset interro-
gatus a Leonte Phylasiorū tyranno vel (vt alij dicūt) Si
cyoniorū: quo noīe vocaret. cū solū deū sapientē diceret: re-
spondit se phm̄ esse. i. sapie amatōrē. Deinde leges italīs dedit
In Metaponto humi conditus est. ¶ Plato ingenū non
humanū sed diuinū habere videbat. Nā si Iuppiter relicto
celo terras petiuisset et loqui cepisset: nō facundiore ratōe di-
cendi vsus fuisset q; Plato. Vestibulo schole Platonis hoc
Epigramma inscriptū fuit. Nemo huc geometrie expers intro
eat. Collegit vndiq; sapias vt deinde p̄ varia orbis loca eam
spargeret. 7 cū octogenarius moreret sub capite Sophronis
poete versus seruauit ne etiā in ip̄o vite excessu studiū oblitus

Galba qd

Roscius

Dēosthēs
R lraz.

Teste An-
tiphone in
li. de his q
in virtute
p̄ncipes fu-
erunt.

Solus de
us sapiēs.

epigramma

I

Democtus esse iudicaret ¶ **Democritus** habuit patrimoniū amplissi-
 maiore pte mū. Diuitias amore phie contempsit. Diuisit duob⁹ fratrib⁹
 patriōnū suis possessiones : minoremq; partem p se tenuit : que scilicet
 fratrib⁹ do necessitati sue sufficeret. Parua etiā tps spacia studijs accō-
 nauit. modabat. Non in publicū pdibat. sed studijs incumbibat.
Carneades ¶ **Carneades** manū ad mensaz porrigere obliuiscēbat. Mel
Mellissa. lissa : quā vxoris loco tenebat : dexterā eius necessarijs vsib⁹
 aptabat : qđ si nō fecisset piculū imminēbat ne fame Carne-
 ades morerē. Eius vita animi solū erat. nō corporis. Nā alie-
 natus sensu anio vigeat ¶ Idē disputatur⁹ cū **Chrysippo**
Helleboro ad explicandā vim ingentij helleboro se purgauit ¶ **Athēas**
caput pur **Egyptū** : **Lacedemonē** : et alias orbis ptes **Anaxagoras** dis-
gatur. ciplinaz amore accensus p agrauit. Deinde cū iam phie sciaz
 pcepisset : domū reuersus : cū predia sua que villico pmiserat
 inculta asperisset : nulla animi pturbatione pcitus est. Bene
Scitū ana habet inqt. Nā nisi possessiones iste nō perissent saluus ego
ragore. nō essem. id est. Nō essem sapiens et bñ viuendi artib⁹ instru-
 ctus. ¶ **Captis Syracusis** p pditionē cū oia euerterēt ho-
 stes ipe **Archimedes** mathematic⁹ diametros in puluere ob-
 signās a pretereūte milite occisus est. ¶ **Socrates** senex mu-
 sice operā dedit. q; in conuiuio inuitatus a quodā vt caneret
 se nescire respondit : qđ a nōnullis risu exceptū ad musicā p-
 discendā illū incitauit vt sero potius qz nunqz artis illius ra-
 tionē haberet. ¶ **Isocrates** gesta festiuitatesq; Atheniensū
Panathe- laudabiliter et egregie pscriptit. ¶ **Chrysippus** in dialectica
naicū con- adeo insignis fuit vt dicerent si apud deos in vsu esset diale-
didit. ctica nō futurā aliā qz **Chrysippeā**. ¶ **Cleāthes** cogente in-
Cleanthes opia nocturno tpe in hortē hausit aquas. Pinsebat etiā sepe
 noctu hau farinas vt in die operā studijs liberalib⁹ daret. ¶ **Magna**
 riebat aq; etiā fuit **Sophoclis** industria : q fere ad centesimū annū sua
Sophocle studia scribendi pdurit. et i vltio etatis sue spacio **Oedipodes**
industria. scripsit : que tante prestātie fuit vt oīm poetaz tragicorū glo-
Sophon riā supare potuerit. ¶ **Sophon** **Sophoclis** filius ne vetus-
lius. tas tā preclarū opus aboleret preter cetera que patris monu-
 mentis inscripsit hanc etiā fabulā **Oedipodē** sculpsit vt illi⁹
 cognitio ad posteros puenire posset. ¶ **Simonides** lyricus
De Simo poeta in etate senili ad certamē poetaz descendit vt carmina
nide. lib. 1. sua que recitaret ceterorū poetaz versibus potiora esse pbaret
ca. vi.

*De Socrate
lib. 1. ca. 1.*

et vt sincerā v
 ea legeret. Nā
 ¶ **Solon** legul
 riens a consuetu
 fan de sustinere
 berat familiare
 tū exstamant
Solon ego inquit
 audiuero id de q
 ¶ **Themistocles**
 suos ciues potuit
 carū amandare p
 ingua vñ intra a
 ¶ **Cyrus** rex oib⁹
 ¶ **Impator** diceb
 us qđ si nescit noi
 et. ¶ **Michud**
 ingis iura dicit p
De
 ¶ **Cipio** et **L**
 menti grā
 et qz **Tyrtheni** m
 et qz oiofor et pu
 qm indicat. ¶ **C.**
 et qz pila lusi
 et qz ptabāt admi
 et qz laborē it
 et qz in auctoritate
 et qz significabat : q
 et qz supesse possit
 et qz oio liberali nō
 et qz homosissim⁹ ad i
 et qz filioli pūlis lu
 et qz inter erura sua p
 et qz phis nature leg
 et qz pūsus est.

et ut sincerā voluptatē carminū suorū traderet posteris: qui ea legerēt. Nā lectores ingenij Simonidis dulcedie capiebāt

¶ Solon legūlator adeo discendi cupidus extitit ut etiā moriens a consuetudine discendi nō discesserit. Cū em̄ ille extremū fati diē sustineret: et sermonē quendā inter se apud lectulū haberent familiares: caput erexit. Tunc assidentes illū aliqd petiturū existimantes quid nā sibi vellet interrogarūt: quibus

Solon ego inquit nulla alia de causa caput sustuli nisi ut cū audiūero id de quo confertis e vita excedā moriarq; sapiētior

¶ Themistocles Atheniensijū prestantissim⁹ impator omēs suos ciues potuit noiatim salutare. Nōluit se Xersi regi Persarū commendare p̄ interpretē. sed labore atq; industria Persicā linguā vnū intra annū pdiscendo se ei cōmendabilē reddidit.

¶ Cyrus rex oībus in exercitu suo militib⁹ nomina reddidit.

¶ Impator dicebat Cyrus: ut est apud Xenophontē: fatuus est si nescit noia subditor: qbus ei opus sit p̄ instrumēto uti. ¶ Mithridates duarū et viginti gentiū rex totidem lingnis iura dixit p̄ concione singulas sine interprete affat⁹.

Att. Solo
mis legūla
toris discē
di cupidi
tatē.

De themi
stocle meo
rabile exm

Impator
fatuus.

De ocio. Ca. viij.

¶ Scipio et Lelius post defatigatos anios hāc laremēti grā exercitationē sumpserūt ut in littore Caiete atq; Tyrrheni maris conchulas aut calculos lectitarent qd̄ certe ociosor et pueroz est opus. et tñ tantis viris nō incōgruū iudicat. ¶ Q. Mutius Scaevola p̄itissim⁹ iuris i foro defatigatus pila lussisse dicit. Dein etiā cū et ciuiū iura et q̄ ad deos spectabāt admistrass: tesseris atq; alee opaz dare psueuerat ut ocio laborē intermitteret. Itaq; qzadmō i reb⁹ serijs granē se et auctoritate plenū p̄stabat: ita i iocis et ludis hoiez se esse significabat: q̄ naturali lege post laborē qetē req̄rit ut labori supesse possit. ¶ Soctes etiā q̄ qddā q̄si sapie sacriū extitit: ab ocio liberali nō fuit alien⁹. Nā cū Alcibiades ei⁹ discipul⁹ formosissim⁹ ad ipm salutādi venisset grā: inueit tātū virū cū filiolis puulis ludentē non erubuisse harundinē pueroz more inter crura sua ponere. cūq; res illa Alcibiadi risuz pctasset phūs nature legis meoz: q̄ laxamēta hoib⁹ p̄cedit: nullo rubore pfusus est.

Seneca.
post mltā
vtus opa
laxari solz

Oui. i he
roi. Qd̄ ca
ret alterna
rege dura
bile nō est.
Soctes sa
pie sacriū.
Alcibiades

Inclutissi
m⁹ poetar
Homer⁹.
Larissus
Achilles.
Vir. in ri.
eneidos.

Figmentū
Esopi.

Apologus

veritas
lateb⁹ in
figmentis
Aint⁹.

adaptatio

M. Anto.
marianos
mucrones
iā distric-
tos ac cer-
uici iminē
tes dicendi
virib⁹ a se
repulit.

Eloquētie
vis in Py
sistrato.

Solon cō-
tra Pysis-
trati stetit

¶ Homerus poetarū eminētissim⁹ nō alterius fuit sententie
q̄z Socrates : qui vidit qd rerū natura erigeret . Achillē enī
virū fortissimū fidibus canentē sepe introduxit vt bellicos la-
bores tali studio paci idoneo laxaret.

Quāta vis eloquētie est. Ca. ix.

¶ Alterius orator plebis anios mitigauit allata Esopi
fabula que docet totius corporis machinā perissē
se cum manus pedesq; ventri alimenta negarent .

¶ Consimile figmentū. Qm̄ plebs surrexit cōtra nobiles sena-
tores expientia rerū et prudentia peritos et plebeij regere vo-
lebant sic exordiri cepit orator . Olim cauda serpentis et ser-
pentis caput venerūt in discordiā . Tū cauda dixit se semp o-
portere sequi : regi et nō regere : nec ampli⁹ caput sequi velle .
sed nonnūq; precedere . Vnde caput compulsus hāc concor-
diā fecit cū cauda vt alternatis diebus regeret et corpus du-
cerent . Qm̄ ergo cauda rerit inscia itineris ceca et impita du-
xit caput in spinas et scopulos . Ibi hesit totū corpus serpen-
tis : ibiq; cauda cū capite perijt . Adaptauit orator apologū
ad causas suā dicens . Sic vos plebej : q̄ regere nō didicistis :

¶ Cū Ma-
riani milites gladios haberēt nudatos et facundissimū ora-
torē . M. Antonij interficere vellēt audita suauitate sermonis
Antonij re infecta abierūt : quos cū vidisset egressos . P. An-
tonius : qui facundie nō intererat : irrūēs illoz ignauia incre-
pare cepit : strictoq; gladio tanti viri caput obtuncavit : qd
ad Mariū delatū inter epulas (proh scelus indignū) oibus
spectaculo fuit . ¶ Cesar excellentis ingenij et prudentie vir
Dolobellā ex Sicilia cui presuerat redeuntē repetundaz accu-
savit : quē etiā facile potuisset opprimere nisi causas Cotte au-
ctoritati cōdonasset . ¶ Pysistratus et ipse tantū valuit elo-
quentia vt Atheniensibus psuadere non dubitanerit vt sibi
urbis imperiū demandaret : qd prudēs Solon in mediā it-
ruit cōtione : cauendūq; esse a Pysistrati facundia : que re-
gnū affectaret : clara voce pplm admonuit . Et q̄uis verus
vates esset legū latoz : tū illecebris eloquētie Pysistrati capē

conclutiss
q̄ Anaxagore p
facundia vt ar
anios quocun
Athenensiu loq
ille ista hoies p
videbat : cū in la
qd tū Athens fi
in eo vum fuisse
quosdā relinque
ta etatis Pericle
nō potuit quin al
ta facundia : que
insperim⁹ . Andie
omantē . Admone
ntendo Pericle qz
capa vibus imperiū
bentati famulati p
q̄z solis saluare cor
ta hūana disputat
mucrones auditoz
p̄p̄tēq; vltionea
tant amplius ta
Quantū
nunciatioe
D tempera
peritū mus
remij qz opus
moris intensaz il
tantū in gestu o
qd eloquens v
potius ad se au
p̄p̄tēq; volaret : qu
ssimi sic delecta

concionis anim⁹ ei totius rei regimen pcessit ¶ Pericles etiā Atheniēses
q̄ Anaxagore prestātissimi phi scia imbut⁹ fuit: tantū potuit se Pysistrā
facundia ut arbitrio suo Athenienses ciues versaret et eorum to summi-
anios quocunq; vellet facile impelleret: q̄ cū ptra voluntatē serunt.
Atheniensū loqueret p salute patrie seuerius: tñ id ipm qd Cicero. li. 3
ille cōtra hoies populares dicebat populare oibus et iucūdū de oratore.
videbat: c⁹ in labris veteres comici: etiā cū illi male dicerent
qd tū Athenis fieri licebat: lepore habitasse dixerūt: tantāq;
in eo vim fuisse ut in eoz mentibus q̄ audissent quasi aculeos
quosdā relinqueret. ¶ Cū vir quidā Atheniensis decrepita
iā etatis Pericle primū pcionantē audisset: sibi ipi moderari
nō potuit quin altius exclamaret Caute Athenienses a Peri-
clis facundia: que tanta in eo est quantā in Pysistrato fuisse
conspexim⁹. Audierat em̄ hic in adolescentia Pysistratū con-
cionantē. Admonebat itaq; ciues suos ut cautiore essent in Admōitio
audiendo Pericle q̄z fuerāt in Pysistrato. ne Periclis oratiōe senis non
capti vrbis imperiū ut Pysistrato sic illi q̄z demandaret et li accepta.
bertatē seruituti preferrent. Plus tñ valuit eloquētia Periclis
q̄z senis salutare consiliū. ¶ Hegesias phūs subtiliter de mi Disputatō
seria hūana disputauit: et dolores cruciatus et hui⁹ vite ca- Hegesie cy
lamitates auditorū animis ita rep̄sentare eloquentia psuevit renaici de
ut plerisq; vltro neā volūtatē appetende mortē impectoraret miseria ho
Itaq; ne amplius tales disputationes haberet phibitus fuit minū.

Quantū momentū sit in pro

nunciatōe et apto motu corporis.

Ca. x.

a D temperandos pñiciacionis modos Gracchus hoibus in
peritū musice artis seruū pcionatur⁹ adhibuit ut generauit.
si remissior q̄z opus esset modulatio extitisset: ipaz intenderet
et ut nimis intensaz illius vocē remitteret. ¶ Hortensius o- Hortensi⁹
rator tantū in gestu corporis posuit industrie ut potius aptus i gestu cor-
in eodē q̄z eloquens videri laboraret. Ita incertū reliquit an pis aptus
ppls potius ad se audiendū q̄z quo mō se i gestu haberet spe videri la-
ctandū puolaret: quo orante Esopus et Roscius mimi pre- borabat.
stantissimi sic delectabant⁹ ut ad eū audiendū cū oraret semp

Esopus ⁊ accurrerēt vt gestus aliq̄s in foro petitos in scenam referrent
 Rosci⁹ mi ¶ **M. Callidi⁹** Cornelii Gallū criminaliter accusauit. Cicero
 imp̄stan- defensor Galli dixit mentitū fuisse Callidiū : q̄ inepte p̄nūcia
 tissimi. uit. Putabat em̄ q̄ si verū dixisset Callidius p̄citatio⁹ fuisse i
 Demosthēs facie ¶ Cū ex Demosthene quererēt q̄d esset p̄mū i oratore
 p̄mū. r̄ndit p̄nūciatio : q̄d sc̄dm. p̄nūciatio : q̄d tertiu. p̄nūciatio.
 Sc̄dm. ¶ Eschines cū Rhodi exularet ⁊ legeret illa Demostheis orō
 Tertiu. quā aduersus eū habuerat mirantib⁹ cūctis atq̄ laudātib⁹
 B. Hiero. suspirās ait Quid si ip̄as audisset bestia sua v̄ba resonantē?
 i plo. Bi- **Quā magni effect⁹ artū sint**
 blie. ca. ij.

Ulpitius optimus mathematicus (Ca. xi.

¶ exercitū romanū magna animi molestia et sollicitu
 dine liberauit prudie q̄z cū rege Macedoniae pugna

Eclypsis ref. Cū em̄ sereno noctis tpe eclypsim luna pateret Sulpici⁹
 lune. naturalē esse militibus ostendit : et a terrore ad fortitudinē re
 Spurina vocauit. ¶ Spurina magn⁹ ariolus atq̄ astrologus p̄e
 aruspex de monuit Cesarē ne transiret in publicū infra triginta dies. Ce
 ced ac mor sar sp̄reta religione intrauit curiā atq̄ ita tribus et viginti pla
 te Cesaris gis p̄fossus est. ¶ Pericles astrologie peritus ciues Atheni
 Obscura enses subita solis obscuratōe deterritos habita p̄cione metu
 tio solis. ere vetuit q̄ naturaliter fieret sicut et lune. ¶ Apelles pictor
 Hora. i epi prestantissimus ita gratus Alexandro magno fuit vt edicto
 Edicto ve vetuerit se ab alio pingi. et a Lysippo sculptore : q̄ palmā in
 tuit. ⁊ c. ter ceteros obtinebat : fingi volebat. ¶ Alchimenes fecit sta
 tuā Vulcani. Tegebat claudicationē. ita tñ vt aliquantulū p

Praxiteles vestē notaret. ¶ Praxiteles sculptor insignis Veneris ima
 ginē tanta arte formauit vt quidā insano amore corrept⁹ ab
 illius amplexu tempore sibi nō potuerit. Adeo venusta ac p
 pe spirans imago videbat. Hic equā tanto artificio finxit vt
 cū equus operi illi appropiquaret credens verā viuāq̄ equā
 esse hinnitū edere cogeret. Canē finxit adeo naturalē vt cū al
 ter canis in eū oculos picisset latratus ederet non secus ac si
 spirās signū extitisset. Syracusis etiā i ere imp̄ssa erat vacca
 adeo naturalib⁹ liniamentis ornata vt taurus visa imagine
 confestim eius concubitū petere non dubitauerit.

Hinnit⁹ eq.
 Latratus
 canis.

Qued

C

Y

Imaginē tāta

vellet rep̄tare

Phigene imo

addidisset Me

sumpt⁹ affici

rep̄mare velauit

Pictor equū

nō potuit. Tandē

Sue qu

auctorē

Cenola

de iure p̄

confidit mittere

¶ Cuius plato in

p̄p̄ione v̄surpar

p̄metiā p̄fiteba

manētariū tā su

rationē in p̄cione d

q̄z ab oib⁹ fuerit

in publico loco

luis iudicare q̄z seip̄

calpant. q̄d Apell

informant. Cū ver

les Tacit iquit

De

Alam⁹ co

Quedā nulla arte effici posse

Ca. xij.

Uphranor fuit pictor suo tpe laudatissim⁹: q̄ cū De hoc fa
duodeci deos p̄cessus Jouis honestates sex scz a de bius li. xij.
rtris et totidē a sinistis pingeret Athenis: Neptūi Euphra-
imaginē tāta est arte p̄lerus vt Jouis dein venerabiliorē cū norē admi
vellet rep̄ntare nō posset. ¶ Timantes insignis pictor cū in radū facit
Iphigenie imolatōe pinxisset tristē Calcantē: tristiorē Olyrē Timantes
addidisset Menelao summū quē poterat ars efficere merorē: Iphigeia
p̄sumptē affectib⁹ nō repiēs q̄ digne mō patris vultū posset
exp̄mere velavit ei caput: et suo cuqz anio dedit existimandū Caput ve
¶ Pictor equū tanqz anhelantē spumantēqz narib⁹ pingere latū.
nō potuit. Tandē qd̄ cupiebat pictor fortuna donavit.

Sue quēqz artis optimū et

auctorē esse et disputatorē. Ca. xij.

¶ Ceuola q̄uis iuris sciaz egregie teneret: tñ quotiēs
de iure p̄torio p̄sulebat: consultores ad clarissimos
causidicos mittere solebat vt alienā plurē qz suā faceret sciaz
¶ Quis Plato in geometria p̄stātissim⁹ esset: tñ ne alteri⁹ Plato mit
p̄fessionē vsurpare videret p̄sultores ad Euclidē ire iussit: q̄ tit p̄sulto-
geometriā p̄fitebat. ¶ Philo architectus interrogatus q̄re res ad Eu
armamētariū tā sumptuose edificasset: opis sui tā eloquēter clidē.
rationē in p̄cione differuit vt nō minus eloquēs qz peritus ar Philo.
tifer ab oībus fuerit iudicatus. ¶ Cū Apelles tabulas po- Apelles.
neret i publico loco: stabat post tabulā. z plebē putabat me
lius iudicare qz seipm. Sutor accessit et in imagine crepidas
culpauit: qd̄ Apelles equo animo tulit: partēqz illā picture
reformauit. Cū vero sutor de crure disputare vellet iratus A-
pelles Tace iquit o sutor. qz id tue artis non est.

Tace o su
tor.

De senectute. Ca. xij.

¶ Aleri⁹ coruin⁹ centū ānos habuisse dr. Et q̄uis tā

ta senectute premeret: potuit tñ robore corporis rep. administrare
 Idē studiosissime culturā agrorū exercitus est. Similiter Me-
 tellus centū annorū spaciū habuit. Sabius Marim⁹ etiā ad
 centesimū annū puenit. et ad oia officia publica et puata sus-
 fecit. ¶ M. Perpenna oibus. P. C. q̄s ip̄e consul in curiā cō-
 uocauerat supstes fuit. Idē censor fuerat cū. L. Philippo. P.
 C. q̄s in censura legerat om̄es vita supauit septē exceptis q̄s
 post se moriens reliq̄t. ¶ Appius senex et cecus cum officio
 pedū uti nō posset lectica i senatū latus turpissimas pacē cō-
 ditiones magnifica orōe phibuit. ¶ Lūiū Rutiliū vxor sep-
 timū et nonagesimū expleuit annū. ¶ Terentia Ciceronis
 tres habu vxor fuit: que facto diuortio Crispo Salustio Ciceronis ini-
 it maritos mico nupsit. Hortensii etiā tertiū habuit maritū. Hec tres et
 Cice. Sa- centū eregit annos. ¶ Clodia Muli filia quindecī peperit li-
 lu. Hortē. beros. et ad quintūdecimū et centesimū annū vitā plōgauit
 ¶ Hiero rex Syracusarum ad nonagesimū annū peruenit.
 ¶ Masinissa Numidie rector etatē suā ad centesimū annū
 extendit: et p̄ ceteris hoibus i senectute robustissim⁹ fuit: de
 Cice. i li. de quo Cicero in Catone maiore. Arbitror te audire Scipio hos-
 senectute. pes tuus Masinissa que faciat hodie nonagita natus ānos
 cū ingressus iter pedib⁹ sit in equū oīno nō ascendere. Cū autē
 sit in equo ex equo nō descēdere. nullo imbre: nullo frigore ad-
 duci ut capite opto sit. summā in eo esse corporis siccitatē. Ita-
 q̄ ereq̄ oia regis officia et munera. Hec Cicero. Certati cū iu-
 uenibus id faciebat ut experiret q̄s nā diutius i vestigio pdu-
 raret. Neq̄ prius se mouebat q̄ ea in re iuuenes fatigādo vi-
 cisset. Si ius illi dicendū erat toto die in solio nullā in partem
 auerso corpe pmanebat. Cū in castris esset a mane ad sero in
 equo sedens exercitiū ductabat: qd nō est parui laboris. p̄serti
 seni. Oia deniq̄ opa quib⁹ in adolescētia fuerat dedit⁹ senex
 mirū in modū tolerauit. In reb⁹ etiā veneris adeo floruit in
 senectute ut cū iā sextū et octogesimū annū emēsus esset: filiū
 Gorgias generauerit. Idē sp̄ in colēdis agris intent⁹ erat ¶ Gorgias
 leontinus Isocratis ⁊ aliorū pluriū phōr et orator p̄ceptor
 septē annos post centū eregit: a quo cū quererēt cur taz diu
 vellet esse in vita. q̄ nihil inquit habeo qd senectutē accusēm.

¶ Xenophilus Chalcedensis quintū et centesimū annū habuit. Huic seni nihil deerat ad perfectā phie doctrinā. ¶ Ar-
gantonius Gaditan⁹ tanto tpe in regno pstitit quanto qdē et. v. annis
aliū cōplures vivere posse letarent. Si quis em̄ octogita an-
nos viveret satis supq; virisse videret. ¶ Ethiopes et Indi vlllo corpis
centesimū et trigesimū annū transgrediunt. ¶ Theopompus incōmodo
Epimenidem centū et quinquaginta annos virisse testatur.
¶ Thelamacus quosdā pplos Etholie ducentos annos ex-
plere scribit. Damasthes autē dicit quendā ex eis trecētos an-
nos cumulasse. ¶ Alexander historiārū scriptor dicit Dan-
donā quingentos annos explese. ¶ Xenophon phis in pre-
standa hoibus vite longitudie liberalior fuit. Nā cuidā regi
octingentos attribuit annos. patri sexcentos.

De cupiditate glie. La. xv.

Superior Africanus hanc glorie dulcedinē affectas-
se tradit. Nā passus est Ennī poete effigies inter
statuas Corneliē gentis collocari q; illius gesta me-
tro cōscripsisset. ¶ Actius poeta Decij Bruti laudes metro
pscribat. Quare Decius tāto in honore habuit Actiū qnto
Scipio habuerat Ennī. Idē Actij carminibus templorū adi-
tus exornavit. ¶ Hac etiā cupiditate glie Pompeius magn⁹
fuit affectus: qui Theophanē Nityleneū rerū suarū scripto-
rem nō solū ciuitate donauit sed illū accurata q; orōe in con-
cione laudauit. ¶ L. Sylla et si rerū suarū scriptorē nō ha-
buit tñ in eo significauit quāto ardore glie detineret q; anulo
suo quo tabellas obsignare consueuerat Jugurthe captionē
in sculpserat quasi illius belli gloriam omnē sibi vendicaret.
¶ In exercitu Scipiōis miles quidā maluit ab impatore ar-
genteis armillis q; aureis a legato donari. ¶ C. Fabius pi-
ctor cognouit nōmē suū picture inscripsit. ¶ Phidias cū
nōmē suū scribere nō posset in imagine Minerue: quā mag-
na arte in templo Palladis finxerat: i illius clypeo sui ipius
imaginē inclusit: que ex clypeo educi nō poterat sine totius
operis dissolutione. ¶ Noctū ambulabat in publico The-

Ennī po-
ete imago
Acti⁹ i hō-
re habit⁹.

De q Cice.
in orōe pro
Archia.

L. Sylle
anul⁹ Ju-
gurthe ca-
ptionē con-
tinens.

Vasfricia
Phidie.

Milciadis mistocles . q̄ somnū capere nō posset : querentib⁹ q̄ respōdit
 trophea **Milciadis** tropheis se a somno suscitari. Cogitabat enī quo
 calcar the mō **Milciadis** gloriā posset adequare vel etiā supare ¶ **Ide**
 mistoclis. cū ex eo quereretur cui⁹ libentissime vocē audiret eius ait a quo
 Cicero p sua virtus optie p̄dicaret ¶ **Alexander** magnus gla satiare
 Archia. nō poterat. Nā ipi nō sufficebat mundus : q̄ oībus dñs im
 Glie siti mortalib⁹ sufficere potest. ¶ Cū **Aristoteles** **Alexandri** p̄ce
 tor **Alexand** p̄tor artis oratorie libros **Theodecti** discipulo dono dedisset :
 cui orbis ā paulo post moleste tulit eius laboris titulū in alterius laudez
 gust⁹ erat esse p̄uersus. Itaq̄ vt illū sibi alia ratōe vendicaret i alio ope
Aristoteles quibusdā de rebus tractās dixit Nolle se diutius immorari .
 gle cupid⁹ eo q̄ i **Theodectis** libris de ip̄is satis differuisset : quib⁹ v̄bis
 De phis. apte significauit quanta glorie cupiditate teneret. ¶ **Phi** q̄
 de p̄tēnenda gloria scripserūt glorie cupidi fuerūt . Q̄ uis enī
 gloriā v̄bis insectent : re tñ p̄cupiscūt : et eius assequende stu
 diosi sunt. Ideoq̄ noīa libris suis adiūciūt. q̄ se posterorū me
 morie datū iri volūt. ¶ Quāuis **Phi** hi nō sint p̄bandi tñ
 multo tolerabiliore sunt q̄ illi q̄ vt nomen ip̄orū p̄ orbē cele
 braret etiā flagicia patrare nō dubitarūt : quorū e nūero **Pau**
sanius fuit : qui magnū principē aggredi : et eū interficere an
Templuz sus est vt sic gloriosus euaderet. ¶ **Sacrilegus** quidā cū in
Diane in terrogaret cur **Diane** **Ephesie** templū incendisset **Respōdit**
cenditur. vt magnū mihi nomen compararem.

Que cui⁹ magnifica conti-

Zora. p̄n gerunt. **Ca. xvi.**
ti tibi ma a **Pud Romanos** in tanto honore habitus fuit **Au**
turos lar gustus vt illi viuenti aras statuerent et diuinos
gimur ho largirent honores. ¶ **Lex** erat que p̄hibuit aliquē consulez
nores. 7c. ante trigesimū annū creari. attamē **Scipio** **African⁹** superior
 ante tempus consul creatus fuit. ¶ Si aut magistratū pe
 tebat **Cornelia** gens aut assequebat imago superioris **Africani**
 ad eā celebritatē deferebat. ¶ Quēadmodū capitoliū fuit in
 star atrij **Scipioni** sic et curia **Catoni** ¶ **Princeps** morū ha
 bitus fuit **Scipio** **Nasica**. Nā mores eius ceteris oībus sunt
 antela ti senatus po. q̄ **romani** iudicio. ¶ **Iussit** **Apollo** vt
 cū mater oīm deorū adnecta foret eā exciperet qui oīm vir op-

timus esset. Tunc Nasica dignus iudicatus est a quo mater Vir opti.
 deū hospiciū acciperet. ¶ Cū Scipio *Emilianus* candidatus
 edilitatē peteret: consul creatus est. et cū in campū descēdisset
 ut nepoti suo suffragaretur consul preter opinionē domū dedux-
 it est. Due insup. puincie Africa et Hispania fuerūt illi extra
 ordinē demandate. ¶ Lex erat ne q̄s p̄sul creari posset ante
 trigessimū annū. ut dictū est. et tñ ante tempus p̄sulari digni-
 tate ppl̄s *Corvinus* donauit. ¶ *Q. Scauola* tāta integritate
 in administranda puincia Asia se gessit ut deinde senat⁹ prefe-
 ctis ituris in eā puincia *Scauole* exemplū pponeret. ¶ *Ma* Septē, cō-
 rius fuit septies consul. et in septimo consulatu extinctus est. sulat⁹ *Ma*
 ¶ Cū in Hispania sub Africano posteriore stipendia faceret rj.
Marius. et forte i cena iuxta impatorē discūberet. q̄ plurimi
 faceret illū impator: quidā ex astantib⁹ siue serio siue ioco sci-
 pionē interrogauit si qd illi forte accidiss⁹ quē impatorē eque
 magnū resp. esset habitura. cōuersus in *Mariū* ⁊ percussio eius
 humero *Scipio* illū sine vlla cūctatione respondit futurum.
 ¶ *Cymbros* *Teutones* *Gallos* *Senones* deuicit *Marius*: q̄
 cū vroribus ac liberis venerāt ut romanū nomen delerent et
 ipi romanā urbē incoherent. Hac nūciata victoria romani in
 ppatulo cenas frequentarūt in q̄bus *Mario* sicut dñs p̄sue-
 uerant primitias dabant. ¶ *En. Pompeius* cū eques esset
 in Hispania p̄consul est missus p̄tra *Sertoriū*. ¶ Nichil in
 auspicato gerebāt romani. sed hic p̄ ppli suffragia cū auspi-
 cijs nullū honorē habuit. ¶ Bis triumphauit *Pompeius*.
 primo de *Sertorio* in Hispania victo. Deinde de *En. Carbo*
ne et *Domitio* in Africa supatis. ¶ Nō ille p̄ gradus inferi-
 ores ad summū ascendit. sed prius p̄cōsul ex equite creat⁹ fuit.
 ¶ Senat⁹ ita decreuit ut tertio creat⁹ cōsul *Pōpei⁹* nullā ha-
 beret collegā. ¶ De *Nithudate* rege *Pōti*: de *Tigrane* rege *Unus tri-*
Armenie: de mult⁹ p̄terea regib⁹ et gentib⁹ pl̄imisq̄ ciuitatib⁹ umphus
 et p̄donib⁹ vnū duxit triūphū. Simul em̄ fere hec p̄clara ge *Pompeij.*
 ssit ¶ Cū. *Q. Catul⁹* a roānis quereretur si in vno *Pōpeio* oia
 poneret si qd de eo factū esset in q̄ spē tantā essetis habituri?
 Vir orationē pfecerat *Catulus* cū ab oib⁹ acclamātū est. In *In te*
 te. scz spē summus reposituri. His pauc⁹ v̄bis ppl̄s gl̄e *Pōpeij*
Catulū sine dubio adequauit.

¶ **M.** Cato prefectus Cypriae pecunie fuit : et liburnis p tyberinū ostiū aduerit : cui mane egredienti cōsules et ceteri magistratus cū vniuerso senatu po. qz rōano obuiā honorē grā pcesserūt. et nō auro atqz argento tantū mouebant quantū q supstes Cato reuertisset. ¶ Duobus in Hispania occisis Scipionib⁹ reliquie duoz exercitū eriguit non ambitione sed sponte. **L.** Martiū ducē elegerūt ¶ pudicissima femina semel matronaz sentētia iudicata est Sulpicia vxor Suluī Glacci electa ex centū precipuis que simulachz Veneris ex Sybillis libris dedicaret. ¶ Tanta veneratio Pythagore ab auditoribus tributa est vt quicqd ille dixisset id i disputationē deducere nefas esse existimarēt. ¶ Si qñ cū alioz phōz auditoribus disputabāt cū ex his quererēt quare ita esset respōdere solebāt Ipe dixit. ¶ Cū in Calabria se Pythagoras contulisset Crotone ludū aperuit. Crotoniate cognita Pythagore sapia censuerūt semp eius pilijs vtendū esse in senatu : q de functo domū eius Cereri psecrarūt vt cū dea in penatib⁹ illi colerēt sepulti memoria nō euanesceret. ¶ Gorgiā Leontinū lacerāt eruditi q vnus ex oibus ausus sit in conuētū poscere qua de re quisqz vellet audire : qui de omī re quecūqz in disputationē questionēqz vocaret se copiosissime dicturū esse ptebāt : cui tantus honor est habitus a grecia soli vt ei statua nō inaurata sed aurea solida statuerēt. ¶ Greci i eo loco i q absumpt⁹ fuit Amphiaras templū erexerūt : et cineres eius eundē honorē sunt consecuti quē Apollo Pallas et Jupiter. ¶ Apud grecos nō licebat mulieri olympicis ludis interesse. Hoc at Veronici merito pmissus est que patrē filiū et fratres in eo certamine sepe victores et gloriosaz inde palmā referentes habebat.

Pythago
ras Croto
ne māstio-
ne habuit.
Iactātia
Gorgie.

Statua au
rea gorgie
Amphiar-
aus a gre
cis hōrat.

**In Valerij maximi libris Ro
mum dictorum factorumqz memorabilium Epitomata.**

De luxuria. La. i.

¶ Ergū Orate luxuria tanta fuit vt p̄mus pensilia balnea habuerit : p̄m⁹ ostrearia in Baiano mari

So. liij.

locauerit: prim^o optimi saporis ostreis lucrinis adindicanerit.

¶ Contra Oratam orationem. L. Crassus habuit: in qua urbane satis illius luxuriam notauit. Erras inquit Considi si putas

Oratam ostreis carere posse etiam si usum lucrini ei eripueris. Scete autem more suo id dixerat in Orata ludens. Innuere voluit

Si ea inde petere non licuerit in tegulis repiet. ¶ Aesopus mihi et tragediarum actor rectius fecisset si filium suum huic Orate

similimum in adoptionem dedisset. Nam dum illum heredem conscripsit bona sua quidam perfudit. ¶ Hic Aesopi filius auiculas catu

comendabiles magna pecunia emebat et bene conditas absu

mebat ut gloriari posset se cibos sumptuosiores ventri tradi

disse. Idem in aceto liquefactas gemas hauriebat. ¶ Orata

et filius Aesopi luxurie principes fuere: quos secuti sunt alij:

qui non modo hos adequantur verum etiam superant. Inde usque ab

oceanum Roma sunt pisces vecti. ¶ Oppia lex erat ne mulie

ribus romanis liceret auro supra semiunciam uti: neque vestes

versicolores habere: neque pilentis vehi mille passus apud ur

bem nisi sacra celebrarent. Cupiebant mulieres hanc legem abro

gari. Marc^o Porcius Cato pro lege ne abrogaretur copiosissime

facundissimeque disseruit. Contra vero. L. Valerius dixit. Sup

bas me diuisius fidius aures habemus si: cum domini seruum non fasti

diat preces: nos rogari ab honestis feminis indignamur. et

tandem. L. Valerius ut lex illa tolleretur obtinuit. ¶ Cn. Domi

cus reprehendit. L. Crassum quod columnas preciosas in porticu

domus haberet. ¶ In bello Sertoriano Metellus pius

multa luxuria se exercitumque suum corrumpi passus est. Nam illi qui

cumque diuertisset diuini reddebant honores. Tecta regio strue

bant apparatus. Conuiuia multis variisque ludis celebrabant

Capiti auree corone imponebant. Nec fieri passus est in His

pania bellicosissima provincia. ¶ Curio filius Metelli pius i

mitator fuit. Nam pater vir prouidentissimus extitit. et tamen filius

intemperantem se egit. ¶ P. Clodius sub habitu muliebri do

mo Cesaris intravit ubi sacra Bonae deae celebrabant: in quibus

viris adesse non licebat. Id autem fecerat. quod Pompeie Cesaris u

roris amore accensus erat. ¶ Sceleratissimus viator Gemellus

Oratio. L

Crassi.

Uniones

aceto liq-

facti.

Supbas aures habemus

De luxu

Metelli

pius

Aras stru

erunt His

pani i ad

uentu Me

telli.

R

Quæstilla Quid:

L. Catilia

amore ore-

stille capt?

L. Catilie

crudelitatem

in filium ad-

uerte.

Attende qd

Volskis et

seruis coru

Valerius.

*Luxuria ob id
quod impetum
fugit*

Xerxes pre-

miu dabat

inuentori

voluptatis

Att. Prole

mei luxu-

ria.

Egyptij

delicati.

Vid. quia luxu-

ria

L. Catilia

crudelitatem

in filium ad-

uerte.

Attende qd

Volskis et

seruis coru

Valerius.

Luxuria ob id

quod impetum

fugit

L. Catilia

crudelitatem

puerum detestandum paravit et summa rerum obscenitate refertum
Nobilem enim et generosarum mulierum corpora in puero prostituit.

¶ Catilina fuit captus amore Orestille omnibus vitis referte
sed illa Catiline nubere non audebat metu puignu. Catilina

ergo filium veneno sustulit. et post ignem rogi tam subito nuptias
fecit ut ex igne rogi maritales faces accedisse videretur. ¶ Ha

nibal armis superari non poterat ante quam molliciei se tradidisset.
Huc ducem cum exercitu campana luxuria enervavit. ¶ Volsi

quo ad leges ac iura sue civitatis servaverunt principatum in
Etruria obtinuerunt et omnium rerum abundantissimi fuerunt. sed

ubi luxurie aditum non clauserunt ad summam infelicitatem et erumne
cumulum deveniunt adeo ut in servorum suorum potestatem laberentur

quo sedius nihil: nihil miserabilius illis accidere potuit. Post-
quam igitur servi in se universam rem. traxerunt: nolebant ut ingenuorum

familie in unum pervenirent: aut inter se convivium celebrarent. In
matrimonium ducebant servi dominorum suorum gnatas: quo nihil ob

scenius fieri poterat. Postremo nolebant ut ingenuus virginem
ducere posset nisi prius ab aliquo servorum turpiter cognita fuisset

¶ Xerxes premium proposuit huic qui invenisset novam voluptatem.
¶ Antiochus dum luxui nimium indulget cum florentissimo exerci

tu deletus est ¶ Ptolemeus rex Aegypti luxurie se tradidit: quem
omnis regio secuta est. ¶ Sororem Ptolemeus uxorem duxit. de

inde spreta sorore puignam supinduxit. ¶ Archelaus cum exer

citu adversus Aulum Gabinium profectus est: et positis extra me

nia castris cum ea fossa et vallo cingi iuberet universus populus

succlamavit ut id opus alicui publica pecunia erarium locaretur
Et quia tam delicati et molles erant Egyptii: impetum romanorum

sustinere non potuerunt. ¶ Regine Cypriorum currus ascensure
ex ancillarum corporibus gradus fecerunt in ordine collocando alias

minimas: alias parvas: nonnullas maiores ut pedes earum mol

lius sustentarent. et ut tanquam per scalarum gradus currus ascen

dere possent. Pudere Cyprios debuerat habere reginas tam

delicatas quibus obtemperarent.

De crudelitate. Ca. ii.

Crudelitas
oia Sylla

q

Vanta. L. Sylla in ciues: quanta in socios: quanta in

omnes factionis aduersae crudelitate usus fuerit nunc dicendum est
 Nō solū romanā urbem sed totā italiā. **L.** Sylla crudelitate Sylla cru-
 impleuit. ¶ Quatuor legiones: que Marij partes fuerant delitas in
 secute: in campo Martio occidi fecit quous eas in fidē suā ac italiā.
 cepisset. ¶ Quā Prenestini extra mēia prenestina venerunt Sidē fregit
 et abiectis armis humi prostrati veniā a Sylla suppliciter pe Sylla.
 tinerūt: Sylla omnes occidi iussit et eorū corpora p agros diffu-
 pari. ¶ Quatuor milia ciuiū et septingentos pscriptos ne- **Serocia. L.**
 cari iussit. et ne huius detestandi sceleris fama aboleret in pu **Sylle.**
 blicis libris notatim inscribi fecit. ¶ Idē nō solū inimicos
 suos pscriptit sed etiā opulentos ciues: illos ut vlcisceretur:
 hos ut bona eorū militibus diuideret. ¶ In femias qz cru-
 delis extitit. ¶ Voluptatē ex ptemplatōe capitū cesorū miri-
 ficā cepit. ¶ **M.** Mariū pretorē spectante pplo ad sepulchrū
 gentis Lutatiae ptrahi iussit. et non prius ipm vita spoliavit
 qz oibus mēbris mutilaret: q diutius in tormento versaretur
 ¶ **C.** **M.** Pretorius videret qz crudeliter corpus Marij lace-
 raret p nimia misericordia exanimis cecidit Id grauer ferēs
 Sylla q tantope doluisset ipm iugulari fecit. ¶ Marij ci-
 neres effossos in pfluentē spargi iussit. ¶ **C.** **M.** **Cesarē** Marij cru-
 prestantissimū ciuē ad bustū vilissimi hois. **O.** Vari ptractū delitas in
 tanqz victimā ad illius vmbre expiationē crudeliter iussit ne- **Cesarē.**
 cari ¶ Idē caput. **M.** Antonij erimij oratoris inter epulas
 oblatū tanta cū alacritate suscepit manibusqz ptractauit ut
 plane oibus animi insolentiā ostenderet. ¶ Marius senus
 et immitis fuit attamē p rep. multa preclara fecit. sed Dama-
 sippus nullā habuit laudē quā potuerit crudelitate diminue-
 re. Itaqz liberius accusari potest. ¶ In imolatōe dū sacer- **Damasip**
 dotes victimas occideret Damasippus etiā primores urbis **pi** **crude**
 mactari fecit. Et hoc mō hostiarū capita cū patriciorū capi- **tas.**
 tibus pmiscebant. ¶ Idē Carbonis Aruine trip. plebis ca-
 put truncari fecit: eiusqz truncū corpus patibulo affixū p cō-
 pita urbis in opprobriū ipsius deferri iussit.

¶ Numantius Glaccus Pompeij partes secutus est in Lu-
 sitania. Suerat a Cesare in oppido quodā munitissimo obses-
 sus. et cū ex oppidanis nōnulli ad Cesare confugissent illorū
 coniuges et liberos Glaccus in aspectu eorū p preconē accitorū
 trucidari et de menibus deijci iussit. Cives illius oppidi q Ce-
 sare fauebāt omēs trucidatos de muris precipitauit. Preterea
 infantes alios ante ora parentū terre insigi: alios in altū mis-
 sos aerē hastis excipi fecit: quo immanitate gñe nihil fedius:
 nihil truculentius audiri poterat. **¶** Carthaginēses Attiliū
 Regulū crudeliter lacerauerūt. Deinde reliqs captiuos: quos
 nauali prelio cepat: fundis nauū substratos necauerunt.
¶ Hannibal Carthaginensiuū impator ex cadauerū romāorū
 aceruo pontē fabricauit. **¶** Idē cū captiui romani onera fer-
 re nō possent precis digitis: qui prima pars pedū sunt: re-
 linquebat inutiles. **¶** Fratrē fratri: ppinquū ppinquo: in
 gladiatura iungebat et ferro decernere coegit: quo spectaculo
 nō prius satiatu est qz oibus alijs consumptis eo gñe mor-
 tis supstes unus esset. **¶** Idē timens ne viuus in romanorū
 potestate veniret venenū: qd sub gēma anuli gestabat hau-
 sit sic exorsus. Liberem? tandē assiduo metu romāos. **¶** Mi-
 thridates octogita romāorū milia vno edicto trucidari iussit.
¶ Idē cū sepius venenū sumpisset et longo doloris tractu
 afficeret loco beneficij duxit vt a ministro sibi caput ampu-
 tare. Tūc Mithridates nō solū penas dedit crudelitatt: quā
 in romanos ciues exercuerat. sed etiā penas sustinuit feritate
 illius qua in ppios amicos vsus fuerat. Nam in crucē erigi
 iusserat sui studiosos: quo scelestius nihil excogitari aut im-
 perari potuit. **¶** Cysenis regina medios secari hoies inbebat
 et filios parentib? ponebat epulandos. **¶** Ptolemens rex si-
 ciu suū interfecit. et p munere natalicio regine misit. Idē ple-
 bem suā ferro flāmaqz necari iussit. **¶** Darius rex cōstituit
 iusurandū dedit fore ne vi vlla septē illi principes emuli opp-
 merent qui coniuratōis aduersus magos socij fuissent. Nō
 multo post mutato cōsilio cū timeret ne sibi regnū a collegis
 coniuratōis eriperet. qz eos i omī Perside potentissimos esse sci-
 ebat: immanē quandā necis rationē excogitauit: qua sine re

Han-
 nibal
 puid:

Crudelita-
 te aduerte
 maximā.

Attilij cru-
 ciatus.

Att. crude-
 litate Han-
 nibalis.

Pons.

Appi. i li-
 byco. Sue-
 re qz i uicē

pugare co-
 geret frēs
 frib? prēs

filijs op-
 ponens.

Ausō. Se-
 ra venena-
 to potu ab

stulit hāni-
 balē rex.

De crudeli-
 tate Mitri-
 datē memi-
 nit Appiā?

in mithri-
 datico.

Darj regē
 crudelitas

legiois sue vi-
 bus muniti-
 tudinis habem-
 desup fabrica-
 conūm vocat-
 illi in somnū res-
 suffocabant. **¶**
 mūculū seruare
 ferret. **¶** Arta-
 cuius filiā duxit
 beris atqz nepot-
 iuentū **¶** Egin-
 artanie pender-
 re totē consistit.
 neqz dimicare. **¶**
 aut: cui iamā in-
 gnis torqueret
 idem. p quo inu-
 lante postulasset in-
 positis ignibus et
 pbat. **¶** Hetrus-
 tū abqz arēt. **¶**
 mialibus mor-
 ita vt sola cap-
 mialibus vern-
 erant et dilacer-
Dei
 Iuuis S-
 Fabio ne-
 cemo sceret: ter-
 agmen aspa-
 festinandi vt q-
 viciis gaud-
 Salinator. **¶**

ligionis sue violatione ipos suffocaret. Locū quendā parietibus muniuit: eūq; cinere impleuit. Deinde tigillū tantū latitudinis habentē quantū vix mensaz et conuiuas cape posset desup fabricauit. His itaq; insidijs paratis hos singulos ad conuiuiū vocauit. et cū vino et epulis eos opipare accepisset illi in somnū resoluti e tigillo in locū cinere impletū decidētes suffocabant. Et q; nemine urgente illi decidebāt: religionis vinculū seruare sibi psuadebat Darius. cū nullā vim illis inferret. ¶ Artaxerres supra modū in suos seuiuit. Sororem: cuius filiā duxit vxorē: terre viuā defodit. Patruū cū centū liberis atq; nepotib; telis transfigi impauit. ¶ Athenienses inuentū Eginensiū pollices precidi iusserunt ne secū nauali certamie ptendere possent. Nā in pollicibus vires manuū pene tote consistūt. Illis igit ablati remos ducere nō poterāt neq; dimicare. ¶ Perillus ex ere taurū artificiosissimū fabricauit: cui ianuā in latere posuit vt cū inclusus reus subiectis ignibus torqueret nō hūane vocis sonū sed mugitū emittere videret. p quo inuento cū munus a crudelissimo tyrāno Phalaride postulasset in illo ipso intercludi iussus a tyrāno ac superpositis ignibus exustus primus artificij sui verū experimētū prebuit. ¶ Etrusci inuenerunt vt viua corpa mortuis alligata tabesceret. ¶ Atrocissimū genus pene hoc est qd seqt. Nā animalibus mortuis eductis intestinis vini hoies includebant ita vt sola capita emineret quib; alerent donec putrefactis animalibus vermes generati eos postea assiduis morsib; cruciarent et dilacerarent.

De ira et odio. Ca. iij.

I Iunius Salinator ad bellū pficiens monenti. Fabio ne prius qz potentiā animūq; Carthaginē suū cognosceret: temere manus pfereret: respōdit se vbi pmiū hostiū agmen pserisset pugnatur. Cū aut quereret q causa esset festinandi vt qz celerie aut ex hoste egregiā: inqt: aut ex ciuib; victis gaudiū capias. Virtute simul et ira impulsus fuit Salinator. Ira in po. romanū: a quo iniuste fuit dānat.

R iij

Opiparū
copiosum
scat. Opi
pare copi
ose et abū
danter.

Xerxes bel
latores.

Artaxerres
magnum
bellatores

significat.
Taurus

phalaride
Qui. iij. tri

stij. Da p
cor igemio

mūera di
gna meo.

Virgi. li. 8
Mortua

qnetiā iun
gebāt cor

pa viuis.

Nō potu
it Salina

tor irā dis
simulare.

De. C. Si
gulo iuris
consulco.
Om̃s con
sulere scit
psulē face
re nescitis.

virtute dū triūphū exoptaret. ¶ C. Sigulus iure peritus tāz
egre tulit consulatus repulsas vt irā dissimulare nequinerit.
Nā postero die multos qui ad eū de causis psulturi venerāt
dimisit dicēs scire quidē illos psiliū petere. nō autē psulē facere
¶ Graviter pleriqz nobiliū tulerūt En. Glauīū libertio patre
natū pretorē a po. romāo fuisse creatū. Nā pre dolore quidā
aureos anulos et suis equis phaleras ademptas abiecerunt.
¶ Romana iuuent⁹ incitata fuit aduersus Manliū. qz egre
gie indolis filiū suū ad palū ligari virgis cedi et securi percuti
iussit. qz ptra eius edictū extra ordinē cū hoste singulari certa
mie dimicasset. ¶ Turba equitū Fabio psuli impanti vt ptra
hostes qs facile supare poterat ipetū faceret parere recusant
Meminerat enī legē agrariā ab eo fuisse impeditā: q viritim
agros bello partos diuidebat. ¶ Appius Claudi⁹ impator
exercitū habuit contumacē: q etiā si sponte aliqd aggressus
esset supueniente impatore desistebat. postremo cū pugna in
ita esset fugere maluit exercitus qz vincere ne deuictis hostib⁹
Appius triūpharet ¶ Maxima iracūdie vis fuit que fecit vt
miles consulibus in dignitate preferret. ¶ Cum intellexisset
Metellus. Q. Pompeiū cū quo inimiciās gerebat sibi succe
ssorē fore: quanqz ceteriorē et vltiorē puinciā Hispanie tā fe
licibus auspicijs gesserat: et ita fortiter se in illis debellandis
exhibuerat vt ad gle cumulū nil nisi triūphus deesse videret:
tamē nimia correptus excauescentia et exercitū diminuit et
victoriā suā corripit dū auxilia belli successorī negare p̃tendit
¶ L. Sylla nimia iracūdie violentia perijt. Nā cū Puteolis
priuatus degeret: in eā indignationē animi incidit vt cū mi
nitari vellet Granio q tardius impatā pecuniā ad restituti
onē capitolij a decurionib⁹ exigeret: nimio spiritu aptū pect⁹
ipius vna cū sanguine vitā exhalaret. ¶ Tantū Alexandro
domiata est iracundia vt cū ppe in deoz numero ppter pre
clara gesta haberet ipm de celo deducere potuerit. ¶ Quoti
enscumqz Amilcar quatuor filios suos p̃tēplabat: se in po. ro
mani ericium quatuor leoninos catulos nutrire predicabat.
¶ Hannibal vnus e quatuor Amilcaris filijs pene puer odiū

Sylla ad
irā subit⁹.

Alexandri
regis ira.

*Amilcar qd
pat⁹ Hannibalis*

patem heres
hosti fore po.
inter Romano
percussit. Et
Inter vtrāqz ci
fuerit in pulueris
Babilonie capu
fuisse. Tunc stat
pillos in ordinē
sua potestate red
Babilonie illi aff
pariam: partē ca

De

Um. L. L.
mortuus
Romā attulit dicent
et spalius obtiner
magna au
Munus notio
quid nō veras sed
Romā apidi facino
Cassius Hisp
Capitulus veste te
perfectū confod
ment vt mortem in
Cassius paci
mulus auaritia in
Et quia Opin
Bracchi caput tan
mato craneo infi
peretur: infur

So. lvi.

paterni heres ptra Romāos pūrauit dicēs se cū pūmū posset
hostē fore po.romani. ¶ Idem cū significare vellet quantū
inter Romanos et Carthaginienses odiū versaret terrā pede
percussit. Et percussione illa pulvis exortus est. Tūz ille inquit.
Inter utrāq; civitatē belli finis nō prius pspiciet qz alterutra
fuerit in pulueris habitū resoluta. ¶ Cū Semiramis regina
Babilonie caput exornaret ei nunciatū est Babiloniā a se de
fecisse. Tunc statim ad eā expugnandā cucurrit. nec prius ca-
pillos in ordinē qz urbem oīm orientaliū civitatū maximā in
suā potestātē redegit. et ne huius rei mēoria aboleret : statua
Babilonie illi affixa est habens partem capilloz p humeros
sparsam : partē capiti circumligatā.

Semirāis quid.

Statua.

De avaricia. Ca. iiii.

c Vm. L. Minutius Basilus in Grecia ditissimus Testamen
mortuus esset : quidā e grecis falsū testamentum tū falsum.

Romā attulit dicens se a Minutio constitutū fuisse heredez.
et vt facilius obtinere posset qd cupiebat. M. Crassus et. Q.
Hortensius magne auctoritate viros coheredes scripsit. qzuis
huius Minutij noticiā nūqz habuerāt : neqz illoz Minuti?
qui cū nō veras sed falsas testamenti illius fabulas scirēt tū
pecunie cupidi facinoris alieni munus non repudiauerunt.

¶ Cū Cassius Hispanie puincie prefectus esset : Syllius et
Calphurnius veste tectos gestabāt pugiones vt capta occa-
sione prefectū confoderent. et cū illi deprehensi ad id se venisse
dicerent vt mortem inferrent et orarent vt veniam prestaret
sceleri : Cassius pacta pecunia impune eos dimisit. ¶ Se-
ptimilius avaricia inductus mortui familiaris caput a npu-
tauit. Et quia Opimius consul dixerat quanti ponderis es-
set Gracchi caput tantum auri se illud offerenti prestaturū : Auri sacra
evacuato craneo infusoqz plumbo : vt maius auri pondus
assequeretur : infirum haste p ora vulgi deportare sustinuit.

Cassius quid.

Auri sacra
fames.

Pestilens
auaritia
Ptolemei
regis Cypri

¶ Cū senatus romanus Ptolemeū Cypriorū regem audisset
grandē conflare pecuniā veritus ne tantis opibus incitatus
ipse bellū renouaret Cypriū in puincie formā redigere p̄stituit:
qđ ubi regi nunciatū est: opes suas peti cognouit. Itaq; ut
romanos opinione et pecunia frustraret: eā totā nauib; im-
posuit eo anio ut his p̄foratis obrueret: qđ cū iam in medio
mari esset auaritia victus facere neq̄uit. Nā aurū et argentū
q̄ nihil charius illi esse poterat p̄dere noluit. Itaq; reuersus o-
pes quibus periturus erat reponere maluit q̄ illis p̄ditis sa-
lutē seruare. Cū em̄ senatus Catonē misisset cū classe: q̄ regiā
pecuniā Romā deportaret: hoc sentiens Ptolemeus dolore
nimio percitus veneno fata preuenit.

Supborū
est salutati
b; aut pe-
tentib; nō
respōdere.

Cice. ep̄la
vl. li. i. ¶
q̄z q̄ istinc
ueniāt p̄ti
te supbi;
eē dicūt q̄
nihil respō
deas: p̄ti p̄
tūeliosū q̄
male r̄nde
as.

Auctoritas
Fastus

De supbia & ipotētia. La. v.

¶ Uluius Glaccus amplitudinē senatorū spreuit. q̄ il-
lis orantibus respondere dedignatus est. ¶ Cum
M. Drusus contionē haberet ad pplm aduersus
equestre ordinē hortaret q̄ pplm ut senatui fauorē prestaret:
L. Philippus p̄cionatē Drusū interpellauit. Tūc indignat⁹
Drusus nō lictorē sed clientē suū misit qui Philippū nō mō p̄-
prehenderet sed etiā obtorta gula ita ut sanguis p̄ nares flu-
eret precipitē eū in carcerē ire impelleret. ¶ Idem senatui pe-
tenti ut in curiā veniret respondere nō dubitauit cur nō ad se
potius ille veniat. ¶ Pompeius q̄ magnus cognomiat⁹
est aduersus familiarē suū Zipseū patriciū q̄ i petitiōe p̄sulat⁹
largitionē fecit et exacto magistratu ambitus damnatus est:
supbe se gessit. Cū em̄ Pompeius utpote princeps pplmū i ci-
uitate valeret ad eū vadit: expectat quoad e balneis creat: pe-
dibusq; puolutus et genua amplexēs rogat suppliciter sibi
adesse velit. Tūc cū fastu Pompeius transiens inquit. Credo
te nihil aliud precib; impetrare velle q̄z ut cenā mihi parataz
p̄trahas. ¶ Idē reip. utilitate posthabita vxoris illectus
blanditijs contra leges suas socerū absolui curauit. et in hac
re nō erubuit: qđ euidentissimū signū insolentie fuit. ¶ Cuz
ab interfecto:ibus caput Cassetij. M. Antonio discubenti ob-
latū fuit: a tāta spectaculi feditate cōuine om̄es oculos auer-

terunt. Ille autē nō modo nō os auertit. sed ocase caput ma-
nibus sublatū diu ac diligenter p̄siderauit. Expectantib⁹ con-
uinis quid nā dicturus esset demū dixit. Hūc ego nō noui. q̄si
vilē et abiectū eū fuisse ostenderet : q̄ senator illustris extiterat
¶ Alexander magnus tres arrogantie gradus de se exhibuit Tres gra-
Primū cū patrē Philippū fastidiēs hāmonis Jouis se filiū dus arro-
dirit. Scdm cum p̄temptis Macedonicis moribus et ornatu gantie.
Persicos habit⁹ et instituta suscepit. Tertiū cū sp̄eto hūano
cultu vt se deū faceret caput fastigio exornauit. id est corona:
qua dū caput circūdatū habebant. ¶ Cū Xerxes statuisset
bellū grecis inferre omēs Asiē principes puocari iussit : quib⁹
p̄ntibus ita satus est. vos in vnū coegi vt mei cōsilij p̄ticipes
facere. Ceterū scitote vobis esse parendū ¶ Postq̄z hāmbal Victoria
ad Cannas ingentē cladē romanis intulit : adeo elatus fuit insolens.
vt cū se in tabernaculū abdidisset neminē suoz admiserit et re-
sponsa p̄ interpretē dederit. et cū Maherbal prefectus equitū maherbal
clamaret si me audire volueris Hannibal inueni viā qua ter-
cio die in capitolio cenare possis : dicta illius p̄ nihilo duxit.
¶ Tanta fuit Campanorū supbia vt cū Carthaginensibus
contendisse videant. Nā quēadmodū hi balnea habebāt in
quibus plebs sc̄orsum a nobilib⁹ lauabat ita illi forū plebis
a nobilitate distinctū in ciuitate fundarunt.

De perfidia. La. vi.

¶ Arius dux Sabinozū dolo Tarpeia virginē fefellit Tarpeia
Nā ornamenta sinistrarū preciosa illi p̄misit si ar- vgo : de q̄
cem sabinis p̄deret. Acceptus in arcē exercitus scutis obrutā Dionys. l. iij
interemit. ¶ Sergius Galba pfidus supplicij merebat q̄z L. iij. us. Ac
uis illud euaserat. Nā cū in eo esset vt capite p̄denaret q̄ Lu- cepti obui
sitanos id fidē acceptos tam crudeliter necasset : ille non p̄ se taz armis
orās sed nepotē ac filiolos duos p̄plo in p̄mendatōis modū necauerūt
modū offerens ita cuneos cōmouit vt qui peritur⁹ oim con- De hoc di
sensu fuerat insperato suffragijs multitudinis absolueretur. ctū est i c.
¶ Domitius Aluernorū reges ad colloquiū inuitatū et data de insaib⁹
fide publica p̄spitio susceptū vinciri iussit. et cōtra hospitij reis. li. viij

Viriatus. iura navi impositū Romā senatui misit. ¶ Viriatus gla-
 diator fuit: qui collecta seruoꝝ multitudie Sicaliā occupauit
 eāq; quatuordecī annis obtinens impatores exercitusq; Ro-
 manos p̄triuuit. postremo aduersus eū Seruilius Cepio mis-
 sus nō virtute sed p̄fidia victoriā quesuit. Nam familiares
 Viriati pecunia corripit et impūitatē eis p̄misit vt Viriato
 duci vim inferrēt. ¶ In Africā missus Attilius Regulus cū
 exercitu sepe Carthaginenses deuicit et ad eā necessitatē rede-
 git vt ad auxilia Lacedemonioꝝ p̄fugerēt: a q̄bus Xantippū
 oībus bellicis artib⁹ instructū cū trecentis equitib⁹ acceperūt
 b⁹ istruct⁹ Xantippus cū loca atq; hostes diligenter p̄siderasset: in aciē
 cū suis descendit. Romani vincere assueti pugna nō detrecta
 uerūt. Cū equo marte aliquādiu pugnātū esset de industria
 pedē retulere Carthaginenses. Sic em̄ iusserat Xantippus: q̄
 Insidie in milites i insidijs locauerat. Romani nō prius hostilia p̄silia
 Romāos intellerunt q̄z in insidias et manus hostiū puenerunt. Vbi
 Mors Xa multi cesi. et Attilius captus est. Sed cū Xantipp⁹ q̄ tā bene
 tippi: de q̄ de Carthaginensibus meruerat: domū se recipet hoc p̄miū
 Appian⁹ i accepit vt ab his qui p̄ aliqđ spaciū sub honoris pretextu eū
 li. q̄ libyc⁹ p̄secuti sunt in mari cū suis obiuerēt. ¶ Cū Tucerinos ob
 inscribit. sideret Hānibal eos data fide vocauit ad colloquiū puenitq;
 Hānibalif vt cū binis vestimentis abire possent. sed cū extra menia op-
 p̄fidia in pidani venissent: eos omēs sicco balneo perfidus Penus in
 Tucerios clusit: fumoq; et vapore crudeliter necauit. ¶ Eadē p̄fidia
 in Acerranoꝝ senatores q̄bus fidē dederat vsus est. Nā illos
 extra menia vocatos violata fide in p̄fundū puteorū precipi-
 tari curauit.

De vi et seditione. Ca. vii.

Vm. 2. Equitius in carcerē p̄iectus esset eo q̄ p̄tra
 c leges tribunitiā potestātē petebat: tantā seditionē
 in vrbe p̄citauit vt ppl's carcerē cōfringeret et illū
 educeret. ¶ Itēz cū Equitius a. Q. Metello peteret vt a se
 tanq; filio Tiberij Gracchi censurā reciperet: Metellus ab eo
 nullo pacto censurā recipere volebat. ob id ppl's censore Metel-
 lū lapidib⁹ incescit. ¶ Cum nouē creati fuissent trib. plebis:

duoq; cōpetitores Numius et Saturninus reliqui essent: po-
 pulus timēs ne Saturnin⁹ postponeret: Numiū facto im-
 petu i suos penates pfugere coegit: extractūq; inde crudeliter
 oppressit ut soli Saturnino locus relinqueret. ¶ Nobiles
 romani ppter reip. necessitatē ingens es alienū cōtraxerant.
 Nā cū tributa impata essent a feneratorib⁹ pecuniā mutuo
 acceperant. Cū instaret creditores ut cū fenore pecūiaz acceptā
 redderent neq; illi solvere possent: Semprom⁹ pretor urban⁹
 causaz grauatorū vsuris defendendā suscepit. Generatores in
 dignati et a. L. Cassio trib. plebis incitati pretorē sacrificantē
 adorti ab altaribus pfugere coegerūt et intra tabernacula la-
 titantē occiderūt. ¶ Sulpicius trib. plebis ptes Marianas
 omni ope atq; fauore tuebat. et cū iā bellū contra Mithridatē
 consuli Sylle demandatū esset: rogationē habuit ad pplm
 qua obtinuit ut ea puincia Mario decerneret. Huic tribuni-
 tie rogationi. Q. Pompeius resistebat. q; scz indignū esset ut
 consuli Sylle iā pmissus exercitus eriperet. Cū autē decreta esset
 Asia Mario: legatū Gratidiū Marius misit: q; a Sylla le-
 giones abduceret. Indignatus exercitus q; a Sylla psule ad
 puinatū Mariū transiturus esset: nō se potuit ptinere qui in
 castris Gratidiū vndiq; circūuentū dilaniaret. ¶ Cn. Pom-
 peius iussu Sylle exercitū habuit in Sicilia: quā puinciā cū
 diutius tenuisset qz leges patiebant idq; inuita ciuitate: sena-
 tus consultū factū est ut ei successor mitteret. Itaq; cū. Q. Pō-
 peius consul missus esset qui exercitū a Cneo acciperet: a mili-
 tibus inter sacrificandū tanqz victima cōfossus fuit. ¶ Cū
 milites in bellis ciuilibus liberius solutiusq; habiti fuissent: in-
 dignati q; Carbo eos sub disciplina arctiore et seueriore conti-
 nere vellet: illū impetu facto occiderūt: maluerūtq; impatore
 carere qz dissolutos mores relinquere.

Duo com-
petitores.Nobiles
ere alieno
grauati.Generator
indignatoGratidius
legatus.

De temeritate. Ca. viij.

Cipio African⁹ cū cogitaret Carthaginē inuadere temeritatē
 intelligebat ad victoriā in Syphace Numidaruz Scipiōis
 rege plurimū momenti esse repositū. Itaq; optim attende.

Sapio
Afric. picu-
lū adijt.

temeraria
navigatio
de q̄ Luca
nus i q̄nto
pharsa. li.
et Appia
i. ij. de bel.
cui. temeri
tatē. C. Ce
sare descri
bēs ait Ce
sar p rati
one fortia
vri delibe
rauerat.
Pelor⁹ mōs
a Peloro
guberna.
naue hā.
ibidē sepul
to p̄gnōia
tus.

Tyranno
ctoni.
error nois
Cine: de q̄
Appi. i. ij.
bel. cini. li.

ratus hūc regē amicū facere po. romano: cū aliter nō posset
magno piculo rem aggressus est. seq̄ ad regē cū duab⁹ q̄nq̄
remibus ptulit. Sorte ita accidit vt eodē tpe Hasdrubal septē
triremibus ad eundē regem cursuz faceret et eadē hora vterq̄
impator portū ingrederet cū magno tñ Scipionis discrimie
Nā parū absuit quin ab hostibus interciperet. ¶ Cū Cesar
videret Antoniū: quē Brundusij relictū p lras accinerat: se
tardius Apolloniā cū reliqua copiarū pte pferre timens ne a
Pompeiana classe interciperet cū tantā Antoniū morā ferre nō
posset nocte simulato morbo se e cōuiuiis subtraxit ⁊ sumpto
de q̄ Luca seruli habitu clam oibus ad pauperis cuiusdā amicle guber
nus i q̄nto natoris. i. naute casula venit: eoq̄ excitato se periculosissime
pharsa. li. navigationi temere satis exposuit. ¶ Milites Albini ducem
et Appia⁹ nobilissimū in castris lapidib⁹ obuere sistinnerūt. ¶ Cū ex
i. ij. de bel. italia reuocatus Hannibal ad opē laborati patrie ferendā in
cui. temeri siciliā venisset: quesivit a Peloro gubernatore qd̄ illud esset p
tatē. C. Ce montoriū ante oculos positū. Cū ille dixisset Siciliē pmon
sare descri toriū esse nō credēs Hannibal q̄ sibi psuadere nō poterat taz
bēs ait Ce breui cursū i Siciliā venisse: ratus insidias a gubernatore fa
sar p rati ctas illū interfecit. postea vō certior fact⁹ italiā breui spacio
one fortia dirimi a sicilia penitētia ductus gubernatorē cū vita donare
vri delibe nō posset honore sepulture donauit: q̄ eo loco sepultus mōti
rauerat. nomē imposuisse dicat. ¶ Athenienses decē impatores suos
Pelor⁹ mōs q̄ de Lesbys speciosissimā victoriā consecuti erant: domū re
uersos vita priuarūt eo q̄ militū in p̄lio occisorū cadauera
a Peloro gubernate impediti sepulture non mandauerant.

Quātū valeat error. Ca. ix.

Uter p̄iuratos cōtra Juliū Cesarē fuit quidā Cor
nelius Cinna eo tpe p̄etor: quo Cesar fuit interfe
ctus. hic Cesarē tyrannū vocitabat et eius interfe
ctores tyrannoctonos. i. tyrannicidas: quos tanq̄ reipublice
cōseruatores honoribus afficiendos esse p̄dicabat. Cū plebs
hunc occidere voluisset nois errore decepta interfecit alterū:
videlicet Helīū Cinna: q̄ supiore nocte somniauerat se ad ce
nā a Cesare inuitari: ac reluctantē ab eo manu trahi: qui cū

corpus Cesaris cremari audiuisset: officij grā ad funus cele-
brandū pgressus est: confestimq; cū p omnes diuulgatū esset
hunc esse Cinna fuit trucidatus magno cū impetu tanq; hic
esset ille Cornelius Cinna pretor: qui acerbe in Cesare fuerat
concionatus. ¶ C. Cassius errore seipm necauit. Tā cum se
tpe p̄liū Philippensis in collē quendā recepisset vnū e centu-
rionibus noīe Tineū exploratū cūcta dimisit: q; cū tardius re-
diret existimās Cassius illū ab hostibus fuisse interceptū. M-
Brentū cū oībus copijs i manus hostiū puenisse: hostesq; ex
oīni pte victores esse: ignarus oīm que a Bruto facta fuerāt
despatis rebus oībus in tabernaculū se ptulit ex libertis vnū
noīe Pindarū secū trahēs ingulūq; enudans sese illi feriendū
p̄buit. Tineus Centurio cū in castra rediisset victorie corona
redimitus vbi comperit exploratu et amicorū sese affligentiū
questibus et vlulatib; Cassiū ignorantie errore deceptū mor-
tem appetisse dolore nimio pcitus seipm interfecit. ¶ Cū La-
ertes Tolūnius Deientiū rex tarillis forte luderet supuenerūt
legati romani pacis pdiciones afferentes. Tūc rex p̄sper ha-
bens iactū p̄ iocū in collusorē magna voce clamauit. Occide: Occide.
Ministri astantes errore decepti existimarūt impari sibi vt le-
gatos occiderent. et ita illi tanq; regis imperiū exequentes le-
gatos occiderūt. Erat error iste regi valde pniciosus. q; ob le-
gatos errore interfectos romani post decennalē obsidionem
Veios ceperunt.

De ultione.

La. x.

¶ Vsculani auctores fuerāt vt Veliterni et Pūerna-
tes a romanis deficerēt eisq; rebellarēt: qbus dein
domitis. M. Fuluius trib. plebis tulit ad pplm qd de Tuscu-
lanis fieri debere videret q; defectōis fuissent auctores. Tuscu-
lani audita rogatiōe cū liberis et coniugib; squalore obsiti et
supplices Romā venerunt a pplō iniurie veniā miserabiliter
petētes. Ceteri tribus misericordia mote sententiā salutarē se
lāos dam-
cute sunt. Sola tribus Popilia dānauit: eosq; virgis ceden-
nauit.

dos ac securi percutiendos : omnēq; turbā imbellē sub hasta
vendendā esse iudicavit. Tusculani postea ciuitate donati cō
sule Camillo memores iniurie a Popilia tribu recepte neminē
vnq; ex ea tribu suis suffragiis ad magistratū vllū puehere
voluerunt. ¶ Hadrianus a romanis q; Utice negociabant
vini cōcrematus est. q; illos seruilibus operibus adigebat.

Tomyris
Cyrū de-
bellauit et
interemit.

Exprobra
tio crudeli
tate. satia
te sanguie
Beronice.

¶ Tomyris regina nobilis Massagetarū in Scythia acres
se i vlciscenda filij sui morte exhibuit. Nā caput Cyri ampu
tatū in vtrē humano sanguine repletū conijci iussit cū hac ex
probatione crudelitatis. Satia te sanguine quē sitisti : cuius
q; insatiabilis semp fuisti. ¶ Beronice Egypti regina filiū
p insidias trucidatū moleste ferens iunctis iugalib; equis ob
lita ferus arma corripuit. Nec prius Cenesi regis satellitē cru
delis operis ministrū psequi destitit q; eū cū hasta nequisset
saro pstravit : supq; iacentis cadauer indignabunda currū
egit : et inter hostilia tela domū in qua pueri corpus seruari
putabat irrupit : ei;q; maternas lachrymas et funeris officiū
prestitit. ¶ Thasillus gymnasiarcha a Jasone rege Thes
salor; in delicijs quodāmodō habitus a lasciuia quadā iuuetute
pulsabat : q; vbi ad regē querelā detulit rex duar; vltionū illi
optionē dedit vt vel a singlis iuuenibus a qbus pulsatus fu
erat triginta dragmas exigeret vel decē singulis plagas infli
geret : qd postremū vltionis genus Thasillus maluit. et ita
ingenuos adolescētes seruilib; plagis affecit : qd illi grauiter
ferētes in regē a q; verberatōis iniuriā se accepisse existimabāt
vltionis irā puerterūt z nimio dolore pcitati regē obtrūcarūt

Thasilla
qui d.

Jason rex

Duarū vl
tionū op-
tio data

Thasillo.

Optio
Atika
ro.

Dicta improba aut facta sce

impia Tul
lia.

lerata. Ca. xi.

Audi impi
etate Sim
bue.

I

Veins Tarquini⁹ superbus occiso Servio socero
regnū inuasit: quo die scelerata Tullia p patris ia
centis corpus carpentū egit. ¶ C. Simbria post mortē Caij
Marij cū in Syllanos supra modū seniret iusserat Sceuolā
integerrimū virū in. C. Marij tumulto tanq; victimā iugu-

lari: quo ad
fene ille a vu
hoc audito s
rit ad populi
ingenuo
tius Lucij C
maledicta in
nondus inq
preceps agor
vtere facia. et
¶ p. Magi
vita p. inuit. e
ius patrem v
¶ Tullius Am
parricida fui
a mūris p. scrip
dmissus. Quat
p. sequentiū ma
¶ Duo fratres d
f. sunt cū eos v
a mūre flore et
a. f. a maiore n
in deragno certat
p. adipleuit
¶ Barbar⁹ quid
De mori
Ca. xi.
¶ Vllus
mio gau
nunciata clat
vita sospite filio
masse ferat. Alt

lari: quo ad locū ducto cū ministri ultius vulnus non intulif-
sent ille a vulnere recreari quodāmodo videbatur. Simbria
hoc audito scilicet q̄ letale vulnus non admisisset illi diem di-
xit ad populū. Querentib⁹ ergo ex eo quid naz obijceret viro
integerrimo Lentius illū respondit recepisse telū. ¶ Cū sena-
tores Lucii Catilinā hostem et parricidā vocassent ob id q̄
maledicta in Marcū Tulliū consulē dixisset. Tūc Catilina su-
ribundus inquit Quandoquidē ego circūuentus ab inimicis
preceps agor incendiū meū ruina vestra extingua. Id est vos
ruere faciā. et ita odiū quod de me suscepistis deponere cogā.

¶ p. Magius Chilo. M. Marcellū: cui Cesar pepercerat: De morte
vita p̄iunxit. et deinde sibi ip̄i q̄ mortē intulit. ¶ C. Tura- M. Mar
nius patrem ut hostibus gratificaret p̄dere non dubitavit. celli Serui
¶ Tullius Annalis patrē p̄didit et occidi spectavit. Bis er- us Sulpi
go parricida fuit. p̄silio et spectaculo. ¶ Vetus Valassus cius ep̄la.
a triūviris p̄scriptus cū ad vxoris edes p̄fugisset ab ea nō est Et si scio.
admissus. Quare vehementi indignatione commotus ne in
persequentū manus perueniret gladio sibi pectus transfixit.

¶ Duo fratres de principatu ciuitatis ferro se certaturos p- Quidi⁹ in
fessi sunt cū eos verbis contendere Scipio vellet. Robore ma i. trās. Fra
ior. minor flore etatis feror erat. Minor qui pertinax in amen trū q̄ grā
tia fuit a maiore natu interfectus est. ¶ Mithudates cū pa rara est.
tre de regno certavit. Pater morte preuentus sceleratā filij cu
piditatē adimplevit ¶ Sariaſter in patrē cū multis p̄iuravit
¶ Barbar⁹ quidā de inferenda vi Augusto Cesari cogitavit

De. L. Ca
tilina Sa

De morte
M. Mar
celli Serui
us Sulpi
cius ep̄la.
Et si scio.

Quidi⁹ in
i. trās. Fra
trū q̄ grā
rara est.

Recreabi
lis coniu-
ratio.

De mortibus non vulgarib⁹

Ca. xij.

¶ Vllus Hostilius fulmine absumptus est. ¶ Li-
mio gaudio due mulieres Rome perierunt: quarū
vna nunciata clade apud Trasimenū romanis illata in ip̄a
porta sospite filio repente oblato in conspectu eius statim ex
pirasse fectur. Altera cui mors filij falso nunciata erat mesta

Fulmē cō
bussit hos
tiliū.

Gaudio
perierunt
mulieres.

Gaudiū
causa mor-
tis.

Caput po-
sti carcerē
illisum.

Eschylus
poetā aq-
la intere-
cui īgeniū
testudines
raptas frā
gere ex sub
limi iacien-
do.

Enigma.
Euripides
a canibus
laceratus.
Philome-
nes periit
risu.

Pindari po-
ete mors.
Anacreon
acino vne
passe strā-
gulatus.

sedens domi ad primū cōspectū redeuntis filij gaudio nimio
dicitur exanimata. ¶ M. Juventius consul cū sacrificaret
litteras a senatu accepit: quibus illi supplicationes fuisse de-
cretas significabāt: quas cū intento animo legeret nimia le-
ticia euectus ante ip̄a deorū altaria veluti victima moribun-
dus cecidisse creditur. ¶ Postq̄ Marius p̄ Catulo rogan-
tibus dixit eum oportere mori: Catulus inclusus domi accen-
sis carbonibus sese suffocavit. ¶ L. Cornelius Merula suc-
cisis venis mortē sibi ip̄i conscivit ut triūviroū manus effu-
geret. ¶ Herennius siculus sic posti carceris caput illisit ut
spiritū emitteret. ¶ C. Licinius Macer sumpto sudorio qd̄
secū gestabat sibi spiritū interclusit. ¶ Cornelius Gallus et
Titus Etherens in venere obiere. ¶ Diogenis latronū du-
cis frater captus suorū consilia p̄dere nolens caput operuit:
inmixq̄ genibus spiritu retento sibi mortē intulit. ¶ Cum
Eschylus poeta in loco aprico sederet aquila desup volitans
illius delusa caluicie: quā lapidē esse putabat: testudinē quā
pedibus vncis gestabat fractura demisit in caput et clarissi-
mū poetam inaudita morte interemit. ¶ Cum ab Homero
piscatores essent interrogati an aliquid cepissent responderūt
Quod cepimus perdidimus: quod nō cepimus habemus.
cū significare vellent se pediculos quos cepissent perdidisse:
qui aut capti non fuissent apud se esse. Hoc enigma cū inter-
pretari nō posset Homerus dolore affectus e vita migravit.
¶ Euripides poeta tragicus a canibus dilaceratus est.
¶ Sophocles accepto tragice victoriae nuncio p̄ nimio gau-
dio perijt. ¶ Philomenes poeta risu perijt narratur cum
asinū vidisset ficus edentē. ¶ Pindarus lyricorū poetarum
longe princeps placidū admodū vite finē sortitus est. Cum
eī ludos spectaret et p̄ lassitudine spectaculi somno grana-
tus in gremio cuiusdā pueri caput deposuisset non prius deces-
sisse cognitus est q̄ peractis ludis gymnasiū princeps iuberet
omnes exire. et frustra Pindari excitasset. ¶ Anacreon poe-
ta lyricus cum ad ultimā senectutē pervenisset acino vne pas-
se suffocatus obiit.

So. lxi.

¶ Milo athleta cū iam natu grandis artē athleticā deservisset iterq; faceret in locis siluestribus quercū vidit patulis in parte media ramis hiantē. Tūc immisissis i cavernas arboris digitis rescindere quercū conatus est et mediā quidē partē discidit diuellitq;. Quercus autē in duas partes deducta: cū ille quasi pfecto qd erat pñus man⁹ laxasset: cessante vi rediit in naturā: manibusq; eius retentis inclusisq; stricta denuo et coherens dilacerandū homiez feris prebuit. ¶ Polydamū athletā temere renitentē ruina spelunce obruit.

Milo lace-
randus a
bestijs.

De cupiditate vite. Ca. xiiij.

Arcus Aquilius cū aduersus Mithridatē infeliciter pugnasset cap⁹ maluit regi seruire turpiter qz honeste vitā finire. ¶ En. Carbo cū ad supplicium duceret adeo vite cupidus fuit vt a militib⁹ suppliciter breue tēpus peteret quo egerere posset: qui cū in exonerando ventre diutius immoraret in eo loco vbi sedebat ab iratis militibus occisus est. ¶ Brutus cernicē prebere iussus dixit Itav iūā dabo. Iurauerat se victurū. et id stolide. qz paulo post fuerat moriturus. ¶ Cū Xerxes inuasurus esset Grēcā omēs qz copias suas in vnū locū coegisset: lachrymas emisisse fert qz ea multitudine post centū annos nemo esset superfuturus.

¶ Mithridatē:

¶ Illachry-
mat Cyr⁹

Quā exq̄lita custodia vti sint

quibus suspecti domestici fuerunt. Ca. xliij.

¶ Asinissa Numidarū rex po. romano amicissimus quāq; latū habuit imperiū: amicos plures: magnū filiorū numerū suā tñ salutē maluit canū qz hoim custodia munire. ¶ Alexander phereus vxorē quā ardentissimo psequēbat amore adeo suspectā habuit vt ad eā nūqz solus ausus fuerit puenire. ¶ Dionysius tyrannus feris barbaris corporis custodiā cōmittebat et ne tonsori collū pmitteret tondere filias suas docuit: sed cū iam essent adulte ferrū ab illis remouit instituitq; vt candentiū iuglandiū aut nucū putaminibus barbā et capillos adurerent.

canū fida
custodia.
Alexander
Phereus.
Barba
vritur.
Juglans
iouis glās

De similitudine forme. Ca. xv

Principes Ibius et Publicius Magnū Pompeiū indiscreta
histriōib⁹ ppe specie representabant. ¶ Pater Pompeiū a
simillimi. multis Menogenes ppter forme similitudinē ap-
pellabat. ¶ Cornelius Scipio nobilissim⁹ adolescēs cuius-
dam victimarij appellatōe notat⁹ fuit. q: liniamēt⁹ corporis et
oris par erat illi. ¶ Quotienscūq; Lentulus et Metellus cō-
sules principesq; romani in scenā pdibant multoz in se ocu-
los pueriebāt. eo q; histriōibus simillimi fuerūt. ¶ Mene-
genes et Burbuleius histriōes fuerūt. Messala consul et cen-
sor fuit: quē non aliū putauerunt q; Menegenē. Curio vero
ppter gestus et corporis sui motus Burbuleius cognominatus
est. ¶ Inter regem Antiochū et Artenionē similitudo tanta
fuisse traditur vt alter ab altero nec vultu nec voce discerne-
retur. Ideo Laodice regina occiso Antiocho faciliter Arteni-
onē p rege simulauit. ¶ Hibronata celeberrim⁹ orator adeo
similis seruo cuidā fuisse dicit⁹ vt ipm multi eius fratrē existi-
marent. ¶ Pretor quidā romanus quendā sibi simillimū in
Tale respō interrogans an ipius mater vnq; Rome fuisset tale ab eo acce-
pit responsum. Neus quidem pater sepe. mater aut nunq; se-
crobius in Romam contulit.

23
Augustū
refert.

De his qui infimo loco nati

mendacio se clarissimis familijs inserere conati sunt. Ca. xvi.
Quintius. C. Graccho simillimus in Gracchorū fa-
miliā se tanq; Tiberij filiū inserere voluit annitēte
L. Apuleio Saturnino trib. plebis. ¶ Helophil⁹
equarius se iunioris Marij filiū mentitus est. ¶ Quidā im-
pudentissim⁹ homo se Octauię et M. Antonij filiū esse dixit:
qd vt ppro psuaderet mendacio vsus est. ¶ Inuentus est q;
se. Q. Sertorij filiū pfiteret. ¶ Trebellius Clodij se filiū as-
seuerando in illius hereditatē admitti magnopere contendit.
¶ Sylla rerū potito quidā illi nō ignotus Affridionis se filiū
falso pfessus verū filiū eiecit: seq; bonorū heredē constituit.
et hec bona tādū possedit donec ad Augustū Cesarē romani

So. lxx.

imperij gubernacula fuerunt translata : qui verū Affidionis
filiū in paternā hereditatē restituit et hunc hoīem pessimū in
carcere perire fecit. ¶ Rubia Mediolanensis incendio peri-
erat. Tunc inuenta est femia que illā mirū in modū referebat
et se verā Rubiā summa cū audacia p̄fitebat bona sibi re-
stitui postulans. Hui⁹ rei iudiciū ad Augustū delatū est : qui
cognita mulieris fallacia : quanq̄ illi falsi testes adessent : tñ
id qđ affectabat obtinere non potuit. ¶ Barbarus quidā
ob Ariaratē regis similitudinē Capadocie regnū ppe modū
occupauit : quē August⁹ Cesar iustū subire suppliciū coegit.

Fallacia Vid.
Semina: q̄
se Rubiā
Mediola-
nenses mē
tita est.

Finis huius opusculi.

¶ Epitomata in Valerij Maximi libros nouē dictorū fac-
torumq̄ memorabiliū diligenter et accurate a Magistro Jo-
hanne Honorio Cubitensi recollecta impressit Lipzic vir dili-
gentissimus Jacobus Abiegnus Herbipolensis Anno salu-
tis. 1503.

John Daines apud

• 3071-013

Verū & verbor index

Flumerus foliū monstrat.
S. faciē charte. D. dorsum.

A

Actius i honore habitus li. f.
Actij poete magnanitas xix. d.
Acciperē conditiones xxxv. d.
Accusat⁹ callido p silio vti. xli. d.
Acron cadit et Romul⁹ opima
spolia meretur. xv. d.
Admetus rex thessalie xxv. f.
Admōitio senē nō accepta. xli. f.
Adrastus viij. d.
Agathocles dux xliij. f.
Aglaus felicissimus. xxxviij. f.
Agroz fines terminantē xl. d.
Agger fact⁹ ex interfectis xliij. d.
Agrippa xxv. d.
Alcesta vxor Admeti. xxv. f.
Alcibiades xlvij. f.
Alexander. xx. d. xxiij. f.
Alexander phereus lxi. f.
Alexander in somnijs vidit
imaginē Cassandri viij. f.
Alexandri regis ira lv. d.
Amicitia simulata xiiij. d.
Amici pecunia compati. xxxix. f.
Amilchar dux viij. d.
Amor improb⁹ i nouercā. xxxij. f.
Amor Antiochi xxxij. f.
Amphiarans liij. d.
Amphinom⁹ & Anaphas. xxx. d.

An vxor ducenda xxxviij. d.
Ante obitū nēo beat⁹. xxxviij. d.
Anacreon lx. d.
Anaxarchi tolerantia xvij. f.
Anaximenes xli. f.
Androclidas claudus. xix. d.
Antiochus Scipioni filiū
remisit. xiiij. d.
Antipater poeta x. f.
Antoni⁹ Cicerōis collega. xiiij. f.
Apelles .l. f.
Aper v. f.
Appius audax xix. f.
Apologus xlvij. d.
Apolloniade vi. d.
Apollom⁹ pceptor Cicerōis. x. d.
Aqua cribro portatē xlv. f.
Aras struxerūt Hispani. liij. f.
Aristides iustus xxviij. d.
Aristippi adulatio xxiij. f.
Aristote. pi⁹ erga patriā. xxxij. f.
Aristoteles glorie cupidus. li. d.
Archytas xxi. d.
Artemisia xxv. f.
Ascanius ix. f.
Asellus ad aquā ptendēs. vi. d.
Asiatici mores xij. f.
Asinariū calliditas xli. d.
Astyages viij. d.
Athenienses pmi sim Harmo-
dio et Aristogitoni tyrannicidis
publice statuas posuerūt. xv. f.
Athenienses Pysistrato se sum-
miserunt xli. f.
Atys viij. d.
Atilius calatinus index. xij. f.

M

Tabula

Attilij cruciatus liij.d
 Attilij reguli fides xiiij.d
 Attilio agrū colenti offerit digni-
 tas xxiiij.f.
 Athleta mutus ix.d
 Avaricia xxxv.f.
 Avaricia pestilēs ptolemei lvi.d
 Auiola ix.d
 Augustus somnio medici ab eri-
 tio liberatus viij.d
 Auri sacra fames lvi.f.
 Aurū liquidū crassi rictui infu-
 sum viij.d
 Aurū sitisti aurū bibe viij.d

B

Bacchaliū vsus pūit? xxxiiij.d
 Barba Attilij pmulcet xv.d
 Barba pritur lxi.f.
 Bellū gallicū xxxiiij.f.
 Beronice regina lix.d
 Bon? pstat ex mltis xxxviij.f.
 Brennus v.d
 Breuiariū latine dicit i.d
 Brutus simulat se fatuū xl.f.
 Bruti seueritas i filios xxxij.d

C

Cacobasilea vi.d
 Calanus r.f.
 Caligurgitani xliij.d
 Callidū Demosthenis patroc-
 nium xli.d
 Calphurnia i pbissi. scia xlvij.f.
 Cambises viij.d

Candida fascia xxxiiij.f.
 Canū fida custodia li.f.
 Caput Apollinis viij.f.
 Caput velatū l.f.
 Caput posti carceris illisuz. lx.d
 Capita pscriptorū xv.f.
 Capite censi xi.f.
 Capitoliū liberatū xliij.d
 Carbones in os coniecti xvi.f.
 Carmen homericū vi.d
 Carneades xlvij.
 Cartagis doitor scipio xxxviij.f.
 Charundas xxxvi.d
 Cassius parmensis viij.f.
 Cassius colaphum Sausto inu-
 sit xv.f.
 Castigatio serui alteri commit-
 titur xxi.d
 Castor et Pollux ix.f.
 Catilia aōre orestille capt? liij.d
 Catilie crudelitas in filiū liij.d
 Cato puerulus xv.f.
 Cato ex theatro recessit xv.f.
 Cato seipm defendit xlvij.d
 Cato seipm occidit xvi.f.
 Catōis filia seipaz occidit xxv.f.
 Caupo hospite interfecit viij.d
 Centū carmina xix.d
 Cesar acriter pugnavit xvi.f.
 Cesar moritur xxxiiij.d
 Cesari honorē prestate xxxiiij.d
 Cybele v.f.
 Cymber mariū occi. noluit. xv.f.
 Cimon xxxv.d
 Cynegiri erū xvi.d

Claudia ip
 Cleantes
 quas
 Clearch
 Cleobis et 2
 canj
 Codrus rex
 liberavit
 Collegiū au
 Collegiū trib
 cum
 Cōsiliū bonū
 Cōsiliū pueri
 Cōsiliū Tulli
 Cōsilia arcana
 Cōsiles ad cen
 Cōsuetudo ma
 Cōsuiū pgnato
 Cō appellatur
 Cōsolatus
 Cōsolatus vnd
 Cōsolari pictas
 Cōsolari indign
 Corona ciuica
 Corona tantū
 Coss
 Coss vermes ob
 Coss carie ena
 Coss horz co
 Coss ab antiq
 Coss diues sit p
 Coss incestus
 Coss ad oia
 Coss delitas mari

Alphabetica.

Claudia ipsid. vba ptulit. xlv. d
 Cleanthes noctu hauriebat a-
 quas xlvij. d
 Clearch' spartāoz ipator. xij. d
 Cleobis et Biton iumentoz vi-
 carij xxx. d
 Codrus rex Atheniensij patriā
 liberavit xxxi. d
 Collegij augurū v. f.
 Collegij tribunorum sacrosan-
 ctum xxxvi. d
 Cōsiliū bonū hānonis xxxix. d
 Cōsiliū pueri alcibiade xv. f.
 Cōsiliū Tulli creēbile xlv. f.
 Cōsilia arcana x. d
 Cōsules ad cenā iuitabāt. xlv. f.
 Cēsuetudo mala xl. f.
 Cōiuiū pgnatorū quod chari-
 stia appellatur x. d
 Coriolanus ix. f.
 Coriolanus vnde xlv. f.
 Coriolani pietas xxv. d
 Coriolani indignatio xxvj. f.
 Corona ciuica xlv. f.
 Coronā tantū Xenophon depo-
 suit xxxij. f.
 Cossi vermes obesi dicunt ex li-
 gnorū carie enascentes. A simili-
 tudine hoz cossorū hoies rugosi
 corporis ab antiq's cossi dicti xv. d
 Crass' diues fit paupri' xxxvj. d
 Crimen incestus xlv. d
 Crudelis ad oia Sylla liij. d
 Crudelitas maxima liij. d

Crudelitas mithudatis liij. d
 Crudelitas Hannibale liij. d

D

Damasippi crudelitas liij. f.
 Damon et Pythias aici xxv. d
 Darius rex factus xli. f.
 Dari' pugauit ptra scytas xxx. f.
 Darij regis crudelitas liij. d
 Dea viriplaca x. d
 Decius pater cū latinis decertās
 se deuouit xxxi. f.
 Decij filius i bello hetrusco gal-
 licoq; se deuouit xxxi. f.
 Deiphilus tragedus xxxij. f.
 Deiotarus vi. f.
 Defensio Ciceronis xlv. d
 Deformitas xxxij. d
 Democritus xlv. d
 Demosthēs r litterā nature vi-
 tio pferre nō potuit xlv. f.
 Dentes eburnei vi. f.
 De filenis fratribus xxxi. d
 De pugna tergemioz xxxij. d
 De Volscis et seruis eoz liij. d
 De vxoribus indorū xlv. d
 Diadema xxxij. d
 Dictū Anax. nihil noui. xxxij. d
 Dictū Clearchi xlv. d
 Diogenes xxxij. f.
 Dion xx. d xlv. f.
 Dionysius sacrilegus vi. f.
 Dionysius pueros docuit in tri-
 uio xxxvj. d

Tabula

Dissensio ducū	xxxviiij.d
Disputatio hegesie	xliv.f.
Diuortū	r.d
Dona oblata symunē	xxiiij.d
Dos	xlvi.d
Duricia paupertatis	xxix.d

E

Ebutia dnas hab. filias.	xlviij.f.
Eclipsis lune	xliv.d
Edictū Lacedemoioꝝ ptra ar-	
chilochū poetā	xxxv.f.
Egyptū delicati	liij.d
Egnatus uxorem necavit quia	
vinū bibit.	xxxiiij.d
Elioꝝ paupertas	xxiiij.f.
Eloquētia Platonis	vij.d
Eloquētia mortis cupiditatem	
hoibus ingeneravit	xliv.f.
Eloquentie virtus	ij.f.
Eloquētie vis i pysistr.	xlviij.d
Emulorū conspiratio	vij.f.
Enchiridion	ij.d
Enigma	lx.d
Ennij poete imago	li.f.
Ephilates	xx.d
Ephori	xxxv.d
Equus hinnitū dedit	cli.f.
Erasistratus medicus	xxxij.f.
Error nois Cinne	lviij.d
Error pniciosus	lix.f.
Eschylū poetā aqla itere:t.	lx.d
Esculapi⁹ urbē romanā diutur-	
na pestilētia liberasse phibeē	ix.f.

Esopus et Roscius mimi pres-	
tantissimi	xliv.d
Eumenes rex asie	r.d
Euphranor	l.f.
Euripides a cāib⁹ lacerat⁹.	lx.d

F

Fabia gēs maria cognōia.	iiij.f.
Fabius rē romanā restituit non	
pugnando	cli.d
Fabius Rutilianus	xiij.f.
Fabij liberalitas	xxvi.f.
Fabij labeonis astutia	cli.d
Salisci	xxxv.d
Fastus	lvi.d
Felicitas metelli	xxxviij.f.
Femina : q se Rubiā mediola-	
nensez mentita est	lxij.f.
Generatorū indignatio	lviij.f.
Ferocia. L. Sylle	liij.f.
Ferte aurū in patriā	xxiiij.f.
Fide nihil in hoibus mai⁹ neq	
magis sacrū	xxv.d
Fidē fregit Sylla	liij.f.
Fidelis seruoꝝ erā	xxxviij.f.
Fidenates	cli.f.
Fili⁹ cresi i venatōe occis⁹.	vij.d
Filius interfecit seipm	xxxij.d
Fili⁹ ste ornamēta matris.	xxiiij.f.
Filie Catōis vti. mois	xvi.f.
Fimbrie factū sapiēs	xxxviij.f.
Fortūe muliebris tēplū	ix.f.
Fulmen pbussit hostiliū	lx.f.
Furce caudine	xxviij.f.

Alphabetica.

S

Galba quid xlvij. f.
Gaudij causa mortis lx. d.
Gaudio pierit mulieres lx. f.
Gemitus xliij. f.
Gillias munificus xxvi. f.
Gorgias leontinus l. d.
Glorie sititor Alexander li. d.
Gratidius legatus lviij. f.

T

Hannibal dux viij. f.
Hannibal dolosus xliij. f.
Hannibal mira astutia senator
pena effugit xli. d.
Hannibalis perfidia in Luceri
nos lvij. d.
Hanno dissuasit bellum xxxix. d.
Harmodia filia Hieronis xxij. f.
Hasdrubal cesus xliij. d.
Helleboro caput purgat xlvij. d.
Hinnitus equi xlix. d.
Hypocrisis xij. f.
Hippo mulier pudica xxxij. d.
Historia utilis ij. f.
Historie utilitas l. d.
Historia senibus iuvenes ante-
cellunt ij. f.
Histrio v. d.
Homerus poetarum eminentis-
simus xlvij. d.
Homo occiditur in hominis vo-
luptatem xiiij. f.

Horatius coctes se solus hostibus
opponens xv. d.
Horatius Pulvillus mortem filij
tulit firmiter xxxij. f.
Horatius ob sororem interfectam
reus. deinde absolutus xliij. d.
Hortensius orator xviij. f.
Hortensius in gestu corporis aptus
videri laborabat xlix. f.

I

Iactantia Gorgie liij. d.
Jason rex lix. d.
Illachrymat Cyrus lxi. f.
Imago Cassandree viij. f.
Imago saturnini xlv. f.
Imago Solis vi. d.
Imago horrenda viij. f.
Impator fatuus xlvij. f.
Impia Tullia lix. d.
Impietas Simbrice lix. d.
Inferi fabulosi ij. f.
Ingratitudo nobilium in Ly-
curgum xxviij. d.
Inopia xxx. f.
Insula dat per chlayde xxviij. f.
Intemperantia xxiij. d.
Intercalatio xviij. d.
Iphigenia l. f.
Isagogicon ij. d.
Isocrates Panathenaeum con-
didit xlvij. d.
Iosephus statuam peremerit i. d.
Iulius cesar spretor somniorum vij. d.

M ij

Tabula

Jurgia Codri

xxxi.d

¶ De lra R non sunt

L

Larissei	xxiiij.d
Larisseus achilles	xlviij.d
Latratus canis	xliv.d
Lavinia virgo	xxiiij.f
Lex agraria	vij.f
Lex depositi	cli.d
Lex platonica	xxij.f
Leges comparantē telis arane-	xxxix.d
arum	
Legatio	xxv.d
Libertatē loquendi faciunt duo	
senectus et orbitas	xxiiij.f
Lycurgi phibicio	xij.f
Lynceus	xf
Lysias	xxv.d
Linus andronicus	xi.d
Lucretia p vim stuprū pati co-	
acta	xxiiij.d
Ludi scenici	xi.d
Ludi seculares a Valesio viro	
locuplete primū instituti	xi.d
Luperci	xif
Luxus metelli pij	liij.f

M

Magnus honor semibus olim	
impensus	xd
Magna fortune muta-	
tio	xxviiij.d

Maiestas honous et reuerentie	
filia	xxij.d
Manliū facinus	xxiiij.f
M. Antonius nullā orationē li-	
teris mandauit	cl.d
M. Antoni ⁹ Marianos et Cin-	
nanos mucrones iaz districtos	
ac ceruici imminētes dicendi vi-	
ribus a se repulit	xlviij.d
Mariū crudelitas i cesarē	liij.f
Marius felix et miser	xxviiij.d
Mari ⁹ a suo interficit	xxviiij.f
Massiliēses mores dixit plant ⁹	
cū dicere vellet optimos et pba-	
tissimos. Sic em ait in Cassina	
Vbi tu es q colere mores massi-	
lienses postulas	xij.f
Matrone Brutū anno integro	
lucerunt	xxx.d
Mellissa	xlviij.d
Menia urbis euerfa	xxi.d
Mensa aurea	xxij.f
Mensa facit p cordiā	xxij.d
Metellus pius vnde	xxviiij.d
Metelli constantia	xx.f
Midias rex ditissimus	vij.d
Milciadis trophea calcar The-	
mistoclis	li.d
Milo lacerand ⁹ a bestijs	lxi.f
Mors. M. Marcelli	lx.f
Mors Horatie	xxiiij.d
Mors Alcibiadis	vij.d
Mors Fantippi	lvij.d
Mors itrepida therameis	xxv.d

Mos antiq
Mos gallo
Mos vend
Mutatio ve
Mutus fili⁹

Nobiles ere
Non putarā

Oblivio littera
O hō ne interfi
Omasum
Opiparū
Optim mortali
Oratio. L. Cras
Ortus pictor
Ornus
Orniades

P

Pallū et crepide
Pallor immodic⁹
Palliditas sunt a
Pallidamenta in
Pamphilius reat
Papaverū capit
Parentes Socra
Paritas repulsa
Pauli Emilij co
Pausanias dnt
Plooms mons a

Alphabetica.

Mos antiquorū rxiij f
 Mos galloꝝ rxiij d
 Mus venditus magno rliij. d
 Mutatio vestis rxiij. f
 Mutus fili⁹ vocē recepit rxiij. f

N

Nobiles ere aliēo granati lviij f
 Non putarā rxiij. f

O

Oblivio litterarū ix. d
 O hō ne interfice Cresus rxiij. f
 Omasum rxiij. d
 Opiparū lv. f
 Optim mortalib⁹ mori rxiij. f
 Oratio. L. Crassi liij. f
 Orestes p̄tor rxiij. f
 Oronius rxiij. d
 Othiades rxiij. d

P

Pallū et crepide rxiij. f
 Pallor immodic⁹ et suspiria cre
 bra indicia sunt amoris rxiij d
 Paludamenta insignia sunt mi
 litaria rxiij d
 Pamphilius reuixit ix d
 Papauerū capita rxiij d
 Parentes Socratis rxiij d
 Parcitas repulsa pepit rxiij f
 Pauli Emilij corpus rxiij f
 Pausanias dux rxiij f
 Pelorus mons a Peloro guber-

natore naui⁹ Hannibalis p̄no
 minatus lviij. d
 Pena sophiste r. f
 Peregrini ex vrbe eieci rliij. d
 Persa perijt vi. f
 Persarū luxus rxiij. f
 Petili⁹ a ligurib⁹ interfect⁹. rxiij d
 Pietas mulieris rxiij. d
 Pylades et orestes amici rxiij. d
 Pindari poete mors lx. d
 Pirate ceperūt. c. cesarē rxiij d
 Pirithous rxiij. d
 Pyrrhus rex rxiij. f
 Pyrrhus Tarentinorū impera
 tor factus rxiij. d
 Pyrrhus multos ciues Roma
 nos cepit rxiij. f
 Pythagoras Crotone mansio
 nem habuit liij. d
 Pythagoricū enigma. Cor non
 edendū. i. merorē de anio ej̄cien
 dum. Dicit em̄ cura quasi cor
 vrens rxiij d
 Philippus rex mace. rxiij d
 Philipp⁹ medic⁹ Alexādu rxiij d
 Philo lf
 Philomenes perijt risu lx d
 Philosophi vt plurimū irreligi
 osi esse solent v d
 Phocion rxiij d
 Polemon rxiij d
 Pollinctores curatores cadaue
 rum rxiij f
 Pompa triumphi rxiij d

Tabula

Popeius amic⁹ Valerij rrv d
 Pompeius victus rriij d
 Pompeij vxor moritur ex terro
 re rrv f
 Pompeius Rheginus rliij d
 Pomponius atticus rliij d
 Pontius ad Herennij nuncios
 mittit rrrir d
 Populus romanus liberalis in
 Attalij regem rrvif
 Posthumius consul vf
 Puer patiens rviij f
 Pugnandij ex occasione aut ne
 cessitate rrrviij f
 Praxiteles rliir d
 Predones riiij d
 Presidiu in vtute collocadu rrf
 Preteritio Pontij Catonis rliij d
 Puenenses vi. d
 Principes histriob⁹ similli. lri d
 Prodigus rlvij. d
 Proserpina rrv. d
 Prouincie quedā dimisse rliij. d

Q

Quadruga in capulo r. f
 Quant⁹ orator hortēsi⁹ rviij. f
 Questioni non semp fides ad
 hibenda rlvij. f
 Quid⁹ dcernebat triūph⁹ riiij f
 Quid agit necessitas rliij. d
 Quid petere debeam⁹ rrrviij. d
 Quo tpe floruit Valerius iij. f.
 Quo modo Darius factus est

rex Persarum

rlif

R

Ratio vite reddenda riiij f
 Regillus lacus viij d
 Remediū amoris rli f
 Res ro. satis ample rri f
 Responsio Herennij rrrir d
 Responsus theopōpi rege rriij f
 Reuerētia dñs exhibita vf
 Renocatō tullij ab exilio viij f
 Romani sub iugū missi rli f
 Romulū discerpit aliqui a se
 natu putant rrrviij f
 Roscius minimus rlvij f

S

Sacellū marianū viij. f.
 Saguntini clari fide erga roma
 num nomen rrrvi. d
 Salinator iram dissimulare nō
 potuit lv. f.
 Salinator Claudij Teronem
 pena affecit riiij. d
 Salubre psiliū tusculāaz rliij. f.
 Satyriscus viij. d
 Scientia iuris civilis ri. d
 Scipio librū discerpfit rviij. d
 Scipio afri. piculū adiūt. lviij. d
 Scitū Anaxagore rlvij. d
 Secta epicurea repudiāt. rriij. f
 Sella curulis ri. d
 Seleucus iustissimus alex filio
 eruit oculū alterū sibi rrrvi. f

*Sortes oxenay artis mufay d. dñ
 libro ortano d. studio. in do.
 fo p folij xlvij.*

Seniramis
 Senatus pbito
 parentibus remi
 Senex in legat
 Senonai bellū
 Senia Lurip
 Septē libri greci
 Septē psulatus
 Sepulchra para
 Seno latinus
 Senens mire ma
 Senitudo
 Senex calliditas
 Senus mira paci
 Senatus
 Senus occidit p
 Seni militares
 Senex pauatas
 Senatus ppuū
 Senatus macedoi
 Sena ad ita subitū
 Sena crudelitas i it
 Senones
 Senides lricus p
 Senalochū locutū
 Senatus
 Senatus sapiētissimu
 Senus fons phōz
 Senus sapie sacrar
 Senon discidi cupid
 Senon ptra pssistr
 Sena deus sapien
 Senus absoluit

Alphabetica

Semiramis lvi.f.
 Senatus pditos hostiū filios
 parentibus remisit rrv.d
 Sener iter legatos susce. rxiij.d
 Senonicū bellū rliij.d
 Sentētia Euripidis rix.d
 Septē libri greci v.d
 Septē pfulatus Marq lviij.f.
 Sepulchra parentū rrr.f.
 Sermo latinus r.d
 Serpens mire magnitudinis et
 longitudinis r.f.
 Sertorij calliditas rli.d
 Servus mira patientia tolera-
 vit cruciatus rrvij.d
 Servus occidit p dño. rrvij.f.
 Servi militares rliij.d
 Servoz paucitas 7 mlti. rxiij.d
 Servilianus ppuū filium peri-
 mit rxiij.d
 Severitas macedōica rrr.f.
 Sylla ad irā subitus lv.d
 Sylle crudelitas i italiā lviij.f.
 Simonides viij.f. ix.d
 Simōides lyricus poeta rlvij.d
 Simulachū locutū ix.f.
 Socrates rrv.d. rrv.d
 Soctes sapiētissimus rviij.d
 Soctes fons phōz rrvij.d
 Soctes sapie sacrariū rlvij.f.
 Solon discēdi cupidus rlvij.f.
 Solon ptra pysistratū rlvij.d
 Solus deus sapiens rlvij.f.
 Somnus absoluit rlv.f.

Sophista apollinē cōsuluit an
 equū invenire posset r.f.
 Sophocles rxiij.d
 Sophoclis industria rlvij.d
 Sophon sophocle fili⁹. rlvij.d
 Sub umbra dimicabim⁹ rrv.f.
 Superborū est petentibus non
 respondere lvi.d
 Surdinus rliij.f.
 Spurina aruspex rliij.d
 Stasippus rxiij.f.
 Statua Sibylle vi.d
 Statua Lantis vi.d
 Statua aurea Gorgie lviij.d
 Strategema. Q. metelli rliij.f.

L

Tarpeia virgo lviij.f.
 Tarquinius supbus rliij.f.
 Tatiū rex sabinoz lviij.f.
 Taurus phalaridis lv.f.
 Tegule marmoree v.d
 Temeraria navigatio lviij.d
 Temeritas scipionis lviij.d
 Tēplū honoris et vutis v.f.
 Templū Diane incendiū li.d
 Terentius octo suscepit ex vxore
 liberos rliij.f.
 Terētia tres habuit maritos. l d
 Terra oim parens rli.f.
 Testamentū falsum lvi.f.
 Testioniū Ciceronis rlvij.f.
 Themistocles rlvij.f.
 Themistoclis exm rrvij.d

Tabula

Thesauri Proserpine v.d
 Theseus xxv.d
 Thymasitheus vi.f.
 Tiberius pconsul v.f.
 Timantes l.f.
 Tineus seipm interfecit lxx.f.
 Tyrannoctoni lvij.d
 Titul⁹. L. martius ppter. xij.f.
 Tolerantia sui octies torti. xvi.f.
 Tomyris Cyru debellavit lxx.d
 Tuditanus xliij.f.
 Tullus hostilius xvij.d xij.f.
 Tude tude anaxarei folle xvij.f.
 Thrasibulus xxij.f.
 Tres grad⁹ arrogantie lvij.f.
 Tria carmina xix.d
 Tribus Metia xiiij.d
 Tribus Popilia tusculanos da
 navit lxx.f.
 Triumphus non daba^t in bel
 lo civili xiiij.f.

T

Vafricia phidie li.f.
 Valerius Antias ij.d
 Valeri⁹ max. patricius ro. iij.f.
 Valeri⁹ cu ser. pompeio iij.f.
 Valeri⁹ ab oib⁹ laudad⁹ ij.d
 Vallu muimetu castroz ix.f.
 Valesius xi.d
 Vasa fictilia xiiij.f.
 Veientes xij.f.
 Velites xi.f.
 Beneficiu xij.f.

Vestales v.d
 Vestis aurea v.d
 Victoria insolens lvij.f.
 Vinu i sanguine pversuz vij.d
 Vini vsus mulieribus olim in
 terdictus x.d
 Vir optimus liij.f.
 Viriatus gladiator lvij.d
 Virga oculus excutit xvi.f.
 Virgo inuiolata xxij.d
 Virginius filiam pprio gladio
 transfixit xxxij.d
 Virtus Sabu cunctatoris notis
 suma xli.d
 Voluntas punita xxxij.d
 Unus triumph⁹ pompeij liij.f.
 Uno plus hetrusci cadet ix.f.
 Uniones aceto liquefacti liij.f.
 Urbana crapla excusato. xxvij.f.
 Urbes depicte xiiij.f.
 Urina sitis leuat xliij.d
 Urores indom⁹ xij.d
 Uxor cu viro cremat xij.d

X

Xantippus bellicis artibus in
 structus lvij.d
 Xanthippe Socratis vxor que
 rula xxxvij.d
 Xenocrates xiiij.d
 Xenophilus musicus li.d
 Xenophon philosophus et dux
 insignis xxxij.f.
 Xerxes bellator. Artaxerxes ma

Alphabetica.

gnū bellatorē significat lv.f.
Æres premiū dabit inuentori
voluptatū liij.d

Zeusis pictor de seipō p̄didit in
uisurū aliquem facilius q̄z imi-
taturū xix.d

Tabule alphabetice Sinis.

¶ Ad lectorem.

Lector sincerissime memento impressus esse in quibusdā exemplarib⁹
fo. xlv. de priuatis iudicijs ca. ij. Igit̃ Cato iudicauit Centūmalū sci-
entē vitiū domus. vbi legendū est. Igit̃ Cato iudicauit cōtra Centū-
malū. zc. Offendes interdū errores minutulos: quos nō abbreviatori
ascribas queso. sed impressoribus: qui magno labore impediti ea que
emendata acceperunt inuertere et pmutare solent. Vale et perlege.

¶ Registrū chartarū.

A B C D E F G H I K L M

Omnes sunt terni. preter A et K: qui sunt duerni.

